The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".
Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Editorial and Business Office: 123 Huron St. Toronto, Ontario, Canada.
Telephones: EM 8-0792, EM 8-3239.
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., USA.
Tālrunis LOrraine 7-6470.
Chicago: Editor — K. KEZBERS, 2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA.

SATURDAY, JULY 28, 1962.

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 59. SESTDIEN, 1962. GADA 28. JŪLIJĀ 12. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH".

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".
REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Redakcija un kantoris: 123 Huron Street Toronto, Ontario, Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792 vakaros tālrunis — 766-2001.
Ņujorkas redakcijas vadītājs red. V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., USA. Tālrunis LOrraine 7-6470.
Čikagas redakcijas vadītājs red. K. KEZBERS 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA. Tālruņi: DI 2-2324, BR 8-8681.

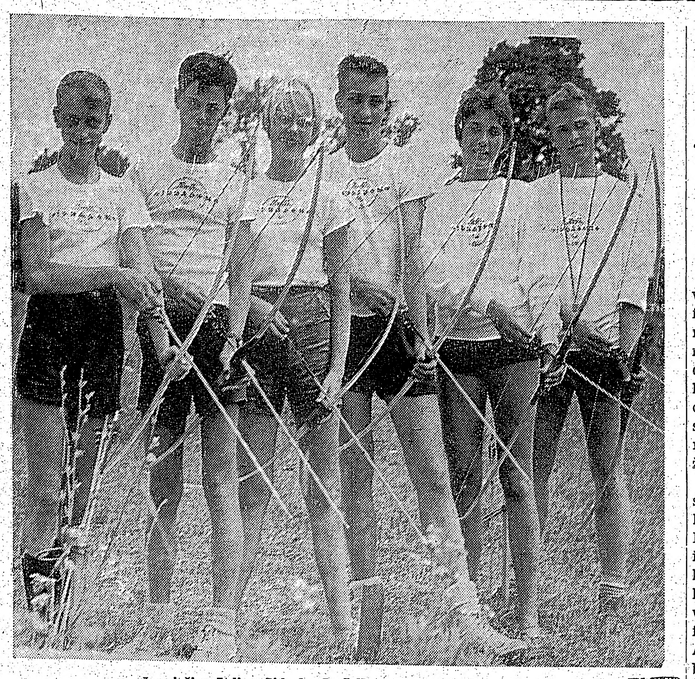

Jaunieši svētdien Sidrabenē rādīs māku šaušanā ar loku.

Atbruņošanās sarunas apklust

LIELO ĀRLIETU MINISTRI ATGRIEŽAS SAVĀS GALVAS PILSĒTĀS. ATOMIEROČU MĒĢINĀJUMUS TURPINĀS. STINGRĀKA SAV. VALSTU NOSTĀJA PRET PAD. SAVIENĪBU. KOMŪNISTU ĶĪNA DEKLARĒ NEUZBRUKŠANAS POLĪTIKU. FRANCIJA BŪVĒS SAVU ATOMARSENĀLU.

ATBRUŅOŠANĀS SARUNĀM NAV CERĪBU SEKMĒTIES

Pagājušās nedēļas nogale bija viena no gaišākām Ženēvas konferenču vēsturē. Pēc ilgām sarunām un domstarpībām kā Ženēvā, tā Laosā, sarunas par pēdējās nākotni beidzot nonāca līdz noslēguma stadijai un var cerēt, ka, komūnistiem nepārsteidzoties sagrābt Laosu savās rokās, pēdējā var cerēt uz dažiem miera mēnešiem.

Ženēvas konference Laosai apsolīja mieru un neitrālitāti, solījās šo stāvokli garantēt. Bez Laosas konferences Ženēvā jau ilgāku laiku turpinās starptautiska atbruņošanās konference, kas līdz šim nevar aīskatīties pat uz vismazākiem panākumiem. Konferencē pārstāvētas Rietumu, Austrumu un neitrālās valstis, bet problēmas ir pārāk lielas, lai vieta vai sastāvs tās spētu kustināt. Domstarpību galvgalā, kā visus šos gadus, protams, ir atomjautājums, visas atbruņošanās pamatakmens.

Pag. gada vēlā rudenī, kad sarunas atomieroču mēģinājumu pārtraukšanai jau bija ritējušas trīs gadus, — šai laikā Sav. Valstīm, Anglijai un Pad. Savienībai arī brīvprātīgi atturoties no mēģinājumiem, — Maskava klusumu pēkšņi pārtrauca un ar apmēram piecdesmit sprādzieniem vareni sadrebināja kā pasaules mieru, tā ticību tālākām sarunām.

Tālākais bija vairs tikai reakcija, kamēr līdzšinējās pūles atomieroču mēģinājumu pārtraukšanā varēja saslaucīt lauskās.

Šā gada vasaras sākumā, pēc ilgākas rībināšanas pazemē Nevadā, atombumbas atmosfairā sāka detonēt Sav. Valstis, šoreiz sadarbībā ar Angliju un izmantojot pēdējās territorijas Klusā okeanā.

Uz to, protams, Padomju Savienība klusēdama nespēja noskatīties, un tagad var tikai gaidīt, ka savas bumbas spridzināt sāks arī krievi. Kaut vai tikai trokšņa pēc. Rietumu sabiedrotie sākumā rēķinājās, ka neizbēgamā padomju propagandas sērija Sibirijā un Novaja Zemļa apgabalos atkārtosies gada laikā. Bet, kā tagad noskaidrojies, krievi negrib zaudēt nevienu vienīgu dienu un sāks skaldīt savus atomus jau augustā. Tam sekos amerikāņi.

TOP FRANCIJAS ATOMARSENĀLS

Prezidents Čarls de Golls šodien ir sinonims modernai Francijai; Francijai ar atjaunotu starptautisku prestižu, politisku patstāvību, naudu valsts kasē un mieru Alžīrijā. Prezidents de Golls jeb Francija šodien ir arī tā Eiropas sastāvdaļa, kas kā neatkarīga vienība, militāri un saimnieciski, var skatīties tikpat labi uz Sav. Valstīm, kā Pad. Savienību un sacīt: lūk, mēs esam tikpat lieli kā jūs. Chruščevam vairs nav jālauza galva tikai par to, kā kara gadījumā viņu iepīckās otrā pasaules kara draugi no Sav. Valstīm. Galvenās briesmas pēkšņi izaugušas turpat acu priekšā Rietumeiropā.

Kamēr Rietumu sabiedrotie pēc otrā pasaules kara noslēgumam, ja atomieroči Pad. Savienībai bija pirms Anglijas un Francijai tie tikai tādēļ, ka tai ir tāds vadonis kā ģen. de Golls.

Francija atomieroču attīstību sāka uz savu roku un, gudru galvu, ignorēja visas veltīgās trīs lielo sarunas. Bet Francijai trūka līdzekļu. Trūka, bet ne vairs tagad. Ārkārtīgie līdzekļi, kas tika iepludināti Alžīrijas karā, tagad var tikt pielietoti citur. Var pat sagaidīt, ka Francijas atomplānos funkcionē arī citas Rietumeiropas valstis, kā, piemēram, Rietumvācija. Neapstrīdamais fakts ir tas, ka Francijai ir sava atombumba — viena no pēdējām (ko pat amerikāņi atklāja tikai pēc vairāk kā divu mēnešu klusēšanas) — tika slepeni izmēģināta š. g. 1. maijā — un ka tagad frančiem ir līdzekļi, lai to uzlabotu.

INDIJA SLUDINA ATOMMIERU

Atomieroču mēģinājumi vienmēr uztraukuši pārējo pasauli, un stāvoklis nav mainījies arī tagad, kad kā Rietumi, tā Austrumi gatavojas jaunām un teorētiski nebeidzamām sērijām.

Pasaules valstu nogrupējumā interesanti pavērot dažādās lomas, kādas valstis spēlē starptautiskā politikā ne tikai par vispārēju atzīšanu, bet arī par saviem ideāliem.

Atomieroču jautājumā nevar nepieskarties tādām valstīm kā Kanadai un Indijai.

Komūnistu uztverē Kanada pieder imperiālistu agresīvo nāciju grupai ,jo tā sastāv Ziemeļatlantijas organizācijā. Tā pieder arī apvienotai karalistei. Neitrālo acīs Kanada ir neitrāla valsts, kas, politiski pretkomūnistiska, nepārtraukti cinās par pasaules mieru. Ēlieži vien caur Kanadu Sav. Valstis tiek klāt kreisiem neitrāliem. Bieži vien, caur Kanadu, Anglijai izdevies nolīdzināt domstarpības ar pārējām nācijām karalistē. Kanada

(Nobeigums 8. lpp.)

Jāpāriet uz nacionalo aprūpi

AICINA DV CV INFORMĀCIJAS NOZARES VADĪTĀJS J. FRIŠVALDS.

„Man bija divdesmit četri gadi, lauksaimniecības vidusskolas izglītība, ievainojumu brūces un sainītis ar drānām, kad pirms 15 gadiem izkāpu Anglijas krastā," stāsta DV centrālās valdes informācijas nozares vadītājs, DV fonda valdes priekšsēža vietnieks Jānis Frišvalds. „Jāņos Latviešu mājā atzīmēja neparasto jubileju manā dzīvē. 1947. gada Jāņos, kuģojot uz Angliju, ir prātā nenāca, ka šajā salā vajadzēs pavadīt tik daudz gadu un tik daudz laika ziedot latviešu sabiedriskām lietām. Kad Notinghamā dibināja Daugavas Vanagu nodaļu, ar goddevību nolūkojos uz vecākās paaudzes darbiniekiem. Man nebija nekādas pieredzes sabiedriskā darbā. Taču laiks iemācīja, apstākļi spieda un paša sirdsapziņa mudināja. Tagad pēc 15 gadiem vairs tikai retais ir „ierindā" no tiem, uz kuriem es raudzījos kā priekšzīmes devējiem. Pulkvedis Mangulis, majors Alksnītis miruši, citi pensionējušies, citi izceļojuši. Tagad jāskatās nevis pēc labiem paraugiem ,bet pašam par tādu jābūt un jālūkojās, kas paliks mūsu vietā, kad būs nepieciešama atkal sardzes maiņa..." turpina Jānis Frišvalds.

„Jaunās maiņas sagatavošana ir pats svarīgākais uzdevums. Mums Anglijā šajā ziņā apstākļi ir daudz grūtāki nekā citās zemēs. Uz Angliju atbrauca tikai reta ģimene ar bērniem, kuri tagad izauguši tajā vecumā, kad var uzņemties sabiedriskā darba pienākumus. Lielais vairums bija atbraucēju bez ģimenēm, kuras nodibināja vēlāk. Šo ģimeņu atvases ir desmit, divpadsmit gadu vecas. Bet jauniešu vecākos gados ir pavisam maz. Taču, lai sabiedriskā dzīve neapstātos, ir jāmēģina pār šo plaisu pārmest tiltu . . . "

Uz jautājumu — kādas izredzes ir, trimdai ieilgstot, saglabāt latviešu kopību? Vai to neapdraudēs asimilācija, tāpat — vai pieaugusī turība nebūs par šķērsli nacionālo centienu turpināšanai? Par šiem jautājumiem ir dzirdēti dažādi spriedumi . . .

„Esmu pārliecināts, vadoties no savas pieredzes aizgājušos 15 gados, ka, arī trimdai ieilgstot, turpināsies vēl latviešu draudžu un Dangavas Vanagu darbs. Protams, to vairs neparēs turpināt uz Cedelghemā rakstīto statūtu pamatiem. Mums ir jāpielaikojas laika prasībām. Izturēs tikai tās organizācijas, kas šīs laika prasības ievēros."

„Ko nozīmē laika prasības pēc jūsu domām?"

„Laika prasības nozīmē to, ka mēs vairs nevaram turēt kopā savu saimi ar tiem pašiem saukļiem kā 1945. vai 1950. gadā. Pats galvenais manuprāt ir, ka mums jāpāriet no materiālās aprūpes uz garīgo aprūpi. Nav vairs jāgādā protēzes, bet jārūpējas par „nacionāliem invalidiem", kādu mūsu vidū nav mazums. Šo invalīdu aprūpēšana turklāt būs daudz grūtāka nekā kājas un rokas iegāde kādreizējo cīņu dalībniekiem. Otrs svarīgs faktors ir materiālās labklājības pieņemšanās. Atkal mana pieredze rāda, ka turīgs tautietis ir daudz grūtāk uzmudināms ziedot mūsu nacionālo mērķu labā kā tie, kas kādreiz dzīvoja hosteļos no rokas mutē. Šis spriedums nav attiecināms uz visiem gadījumiem, bet parasti ir tā ,jo kādam lielāka rocība, jo mazāka atsaucība. Nacionālās aprūpes īstenošanai ir mobilizējami visi mūsu laikraksti, žurnāli, kultūras darbinieki, skolotāji, sevišķa vērība pieg riežama nacionālo tradīciju un valodas kopšanai. Šīs akcijas ietvaros varētu ietilpt arī kultūras un sabiedrisko darbinieku apmaiņa, lai mūsu kopības izjūta paliktu arvien modra. Vadoties no šiem apsvērumiem, DV centrālā valde savā pēdējā sēdē jau pārkārtoja kultūrālās un materiālās aprūpes budžetus. Taču vēl daudz kas tiārāms, lai ievadītu patiesi tālejošu „nacionālo invalidu" aprūpēšanu.

Protams, nevienā organizācija nevar darbotiēs bez materiālās bazes. Mums vajadzīgi ienākumi savu idejisko mērķu īstenošanai. Liels atbalsts Daugavas Vanagu fondam šajā ziņā ir trīs klubi — Londonā, Bradfordā un Līdsā. Pēdējā nams ir jau izmaksāts un Līdsas DV klubs ik gadus varēs ziedot kultūrālai aprūpei un citām nacionālām vajadzībām līdz 700 mārciņu. Tā ir ievērojama summa. Pēc dažiem gadiem arī Daugavas Vanagu nams Londonā būs izmaksāts. Tas atkal atslogos organizācijas budžetu. Vistuvākā nākotnē, cerams, namus iegūs Notingnamas un Volverhamptonas Dangavas Vanagu nodaļas. Kur būs nami, būs arī latviešu sabiedrība."

„Kāds stāvoklis tagad ir DV mēnešrakstam, kuŗa redakcijas loceklis arī jūs esat?"

„Mēnešraksts izplatās 4.000 eksemplāros un to Anglijā piesūta nodaļām par vienu šiliņu numurā. Ir padomā arī žurnāla paplašināšana un tā satura uzlabošana. Anglijā ir daudzas nodaļas, kur visi Daugavas vanagi abonē žurnālu. Ja šo nodomu, ka visiem biedriem žurnāls jāabonē, kaut arī par tēlu maksu, īstenotu, tad mēs lielā mērā varētu izdevumu paplašināt. Pastāv arī nodoms četras reizes gadā izlaist angļu valodā informācijas biletenu citu tautu presei. Pirmais numurs jau ir iznācis un veltīts padomju agresijai pret Baltijas valstīm un padomju noziegumiem Latvijā."

„L. A."

ASV STIPRINA MUGURKAULU

Var tikai šausmināties, domājot par to, kas būtu noticis, ja prezidentam Eizenhaueram būtu bijis cits ārlietu ministrs un nevis Džons Fosters Dalless. Ja šo gadu laikā komūnisti neguva lielākas uzvaras, tad par to Dalesam pienākas tikpat liela pateicība kā par komūnisma aptvērēšanu Rietumeiropā kancleram Ādenaueram un prezidentam de Gollam.

Prezidenta Kenedija nostāja pret komūnistiem bijusi nesalīdzināmi noteiktāka un asāka nekā tas bija republikāņu dienās. Ar to nav sacīts, ka aizmirsta Kenedija šaubīšanās vēlēšanu laikā. Ar to tikai sacīts, kas notiek praksē. Nevienam brīvā pasaulē nav jāšaubās, ka tiešās sarunās ar Chruščevu pēdējam varētu izdoties liekt Sav. Valstu prezidentu. Attieksmē pret Maskavu Kenedijs tagad izveidojis skaidri salasāmu un nepārprotamu simbolu grupu, kas Kremlim jau sen bija ļoti nepieciešama. Brīvās pasaules interešu reprezentēšanas centrā ir Baltais nams ar Sav. Valstu prezidentu. Viņam vienā pusē stāv ārlietu ministrs, akadēmiķis Rasks, vienmēr gatavs runāt, vienmēr par daudz nomodā, lai kristu par upuri komūnistu šēmām. Pie Baltā nama otras rokas stāv Pentagons, Sav. Valstu militārās varenības piecstūris. Pad. Savienības ieroču žvadzināšana Vašingtonā nav palikusi bez iespaida un prezidents Kenedijs ir gādājis, lai viņa rīcība savukārt nepaliktu bez iespaida Maskavā.

Kad no Ziemeļatlantijas organizācijas bruņoto spēku virspavēlnieka amata atstājās ģen. Norstads, viņa vietā tika iecelts ģen. Lemnicers ,līdz ar to atbrīvojot Sav. Valstu bruņoto spēku štāba priekšnieka amatu. Ar to prezidents Kenedijs bez lieka trokšņa atbrīvojās no ģen. Lemnicera, pārceļot pēdējo uz Eiropu, kur Sav. Valstu militāram iespaidam pienācis rudens, štāba priekšnieka amatam aktīvā dienestā atsaucot ģen. Teiloru, vienu no asākiem Maskavas ienaidniekiem Sav. Valstu virsnieku starpā.

Ģen Teilors aktīvo dienestu atstāja pēc nesaprašanās ar prezidentu Eizenhaueru par viņa bezmugurkaulaino politiku pret Pad. Savienību. Prezidenta Kenedija valdības sākumā ģen. Teilors tika pieņemts kā Baltā nama militārais padomnieks un tagad ticis iecelts visaugstākā amatā Sav. Valstu bruņotos spēkos. Viņa persona vien ir jauns ierocis amerikāņu arsenālā pret komūnismu.

PEKINGA SOLA MIERU TĀLOS AUSTRUMOS

Viens no ārlietu ministriem, kas parakstīja Laosas līgumu Ženēvā, bija komūnistu Ķīnas ārlietu ministrs Čunjī, solīdams mieru visiem Tāliem Austrumiem.

Komūnistu Ķīnas ārlietu ministrs gan pieskārās tikai tām ģeografiskām problēmām, kas saistījās ar Pekingas agrāko agresiju, kā, piemēram, Indoķīnu. Par svaigāka gada gājuma domstarpībām, kā, piemēram, agresiju Indijā, Pekingas pārstāvim nebija nekas ko sacīt.

Privātsarunās ar Anglijas ārlietu ministru Hjūmu Čunjī atļāvās pieskarties nacionālistu pierkrastes salu problēmai. Pēdējais paskaidroja, ka nesenā ķīniešu spēku koncentrācija iepretim Matsu un Kvēmojas salām notikusi vienīgi aizsardzības nolūkos. Pekinga gaidījusi Čangkaišeka armijas izcelšanos Ķīnas cietzemē.

Tiklīdz invāzijas draudi būs pāri, apliecināja Čunjī komūnisti savus papildspēkus no piekrastes joslas atvilks.

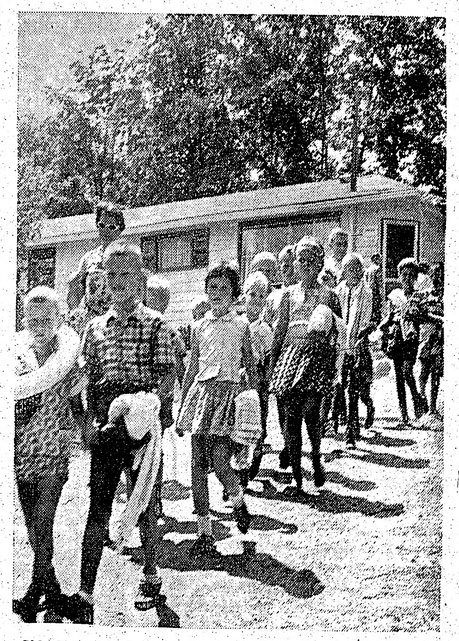

Sidrabenes bērnu dārza iemīļnieki Hermīnes Daģis vadībā dodas uz peldvietu. J. Liģera uzņ.

BĒRNU SVĒTKI SAULAINĒ NO 3. — 6. AUGUSTAM.

PIEKTDIEN, 3. augustā, pl. 9 vak. Kino izrāde.
SESTDIEN, 4. augustā, Sporta spēles un, krēslai iestājoties, LIELAIS UGUNSKURS un pēc tā DEJA pieaugušiem.
SVĒTDIEN, 5. augustā, pl. 10.30 DIEVKALPOJUMS; pl. 11.10 Svētku atklāšana - LNAK skolu d. vad. J. Mežaks. Turpinājumā Bērnu svētku nodarbības. PIRMDIEN, 6. augustā. Dažādas sporta sacīkstes
Ieejas maksa visos svētkos $ 1.- Auto novietošana — 50 ¢. Bērnu svētkos visa Saulaines territorija ir sarīkojumu vieta.
Visus laipni ielūdz SAULAINES PĀRVALDE.

LATVIJA

Nr. 59. SESTDIEN, 1962. GADA 28. JŪLIJĀ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu tarifs: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par vienu collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Nelūgtie manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktais var neatbilst redakcijas viedoklim.

Sardzenēm nav bail pat no viriešiem

SARKANIE KĀPURI

Padomju Jaunatne 4. jūlija numurā pastāsta, ka pēdējos gados strauji izplatoties kartupeļu lapgrauzis t. s. Kolorado vabole. Pērn vairākus šo vaboļu pereklus atklājuši okupētajā Lietuvā un Baltrutenijas kolonijā. Daži no tiem bijuši Latvijas robežas tuvumā — pret Krāslavu, Bauskū un Liepāju. Tos varot izskalot arī jūras viļņi. Sogad Kolorado vaboles jau iznākušas no ziemošanas Kaļiņingradas (Kēnigsbergas) apgabalā un Lietuvā. Tāpēc arī Latvijā esot jābūt modriem. 1958. gadā pirmais Kolorado vaboļu pereklis atklāts Liepājas rajona kolchozā Sarkanā Zvaigzne, bet ātri likvidēts.

PJ rakstā nav apgalvots, ka Kolorado vaboles būtu nometuši amerikāņu lidotāji, kā to darīja Vācijas krievu okupācijas joslas režīms pēckara gados. Tagadējās vabolītes ir jau komūnistiskas. Tās kāpurs pat esot sarkanā krāsā ar divām rindām melnu kārpiņu sānos.

VEIDO PASAULĒ NEPIEDZĪVOTU APSARDZĪBAS TĪKLU

Tagad okupētajā Latvijā izveidotas ne vien t. s. kārtības sargu vienības, kuŗu dalībnieki ir iepludinātie krievi, bet tādas veido arī no sievietēm. Par to rakstīts Cīņas 6. jūlija numurā. Tāda sieviešu sārdzeņu vienība esot Jūrmalas pilsētā un to komandē dāma, koloniālistu dāma — Farafonova. Otra koloniālistu dāma — Baŭuro organizējot skolēnu sargu grupu ,kas saukšoties „zaļā patruļa" un jūrmalā apkarošot bērnu nerātnības un nepieļaušot liedaga piemēslošanu un apstādījumu bojāšanu.

Cīņas rakstā pastāstīts, ka sarkanās sardzenes pienākumus veicot varoņīgi un uzņemoties cīņu pat ar viriešiem. Kādai izsākusi cīņa ar piedzērušo, kuŗš darbā laidis nazi, bet, kā sacīt, kauju zaudējis.

Viss tas parāda, ka dzīve zem krievu komūnistiskā koloniālisma ir sapuvusi līdz bezjēdzībai, ka nekārtības piekopj bērni, jaunieši un pieaugušie, kur ik uz soļa vajadzīgas patrujas, spiegi, lai kaut cik uzturētu kārtību.

KO DZIMTENES BALSS SLAVĒ, TO RĪGAS PRESE NOPEĻ

Daudzajiem stāstiem par brāķi pievienosim vēl vienu, ko pastāsta krievu koloniālais kungs Ivans Kirilovs Padomju Jaunatnes 6. jūlija numurā. Tās gan nav ne tuvu tik „brīniškīgs", kādus ievieto Dzimtenes Balsī un sarkanajā Daugavā, bet neticēt Ivanam Kirilovam nav iemesla.

Lūk, viņš lūko attaisnot krievu brāķa materiālus. Esot tā, ka brāķa materiālu dēļ A. Popova radio rūpnīcā rodoties tikai 15 proc. brāķa, bet 85 proc. brāķa rodoties turpat rūpnīcā. Šogad 4 mēnešos šī radio rūpnīca brāķa remontiem iztērējusi vairāk nekā 42.000 rubļu. Rūpnīcā esot slikta ražošanas technoloģija. Detaļu spiedes un presīformas esot nolietojušās un neatbilstot vairs mūsdienu prasībām. Nekas neesot darīts, lai to kvalitāti uzlabotu, jūnija sākumā 4 dienas mechaniskais cechs ražojis radio uztvērēja Festivāls klaviatūras sānu sienas — tikai brāķi (400 gab.). Maijā 9 dienas pēc kārtas mezglu montāžas iecirknis saņēmis vairāk nekā 152.000 brāķa detaļu, 1. jūnijā vairāk nekā 10.000, bet 6. jūnijā — 1.050 nederīgus radio uztvērējus Gauja korpusus. PJ to aprakstot piebilst, ka tādi gadījumi notiekot katru dienu. Nebūšanas esot arī remontu darbnīcā — tur remontiem pieraksta daudz nedarītā, kā sacīt, lai tik maksā.

Biedrs Ivans Kirilovs, var redzēt, ir visai izmisis, jo brāķis vien iznāk. Viņš aicina talkā rūpnīcas komjauniešus ,lai tie sāk strādniekus izspiegot un par „nebūšanām" raksta sienas avīzē.

STRĀDNIEKUS SPIEŽ KOLONIĀLISTU PRESE

Cīņa 5. jūlija numurā slavē Rīgas jūras kuģu remonta rūpnīcu, ko vada koloniālistu kungs G. Zadorožnijs. Tur dažos cechos strādnieki ieviesuši tīrību. Tur Ivans Giņko nokrāsojis divas frēzmašīnas gaiši zilā krāsā, protams, ar paša pirktu krāsu. Iztīrītas esot arī ģērbtuves un dušas telpas, jo tagad esot lozungs par tīrību, mājīgumu, ērtību. Līdz šim tā nebija. Taču tas viss tikai rūpnīcas daļiņā, jo lietuvēs cecha ļaudis vēl par to tikai sākot domāt. Šis cechs esot viens no nolaistākajiem. Apsīcis arī mašinstrādnieku ierosinājums, kuŗi gribējuši brīvlaikā un bez atlīdzības nokrāsot savus darba galdus, bet neviens viņiem nepalīdzējis sagādāt krāsas.

Ja šī ziņa ir atzīmēšanas vērta, tad tas tādēļ, ka šādus „uzpošanas" darbus pa brīvlaiku, bez atlīdzības, ar strādnieku pašu līdzekļiem pirktām krāsām un citiem materiāliem režīms spiež izdarīt visās rūpnīcās. Citur strādniecēm spiež nopirkt logu priekškarus, kājslauķus, pukes u. c. Valsts resp. rūpnīca nedod nekā, pat nepalīdz sagādāt grūti dabūjamās krāsas. Pa brīvo laiku un par brīvu jāveic arī rūpnīcas pagalmu uzpošana un kociņu stādīšana.

Taču ar to izdošanas nebeidzas, visās iestādēs un rūpnīcās ieviesusies paraža, ka strādniekiem un kalpotājiem bagātīgi jāsamet nauda, lai nopirktu cienīgas dāvanas dzimumdienās un vārda dienās visiem priekšniekiem, un to ir bezgala daudz. Pret šo parādību gan okupantu laikraksti dažreiz ir klusi iebilduši ,taču šis „paradums" ir laidis dziļas saknes un palūko iedot mazu dāvanu koloniālajam kungam, tad labi vis neklāsies.

SARKANIE SMIEKLI

STAĻINS IES, KUR PARTIJA SŪTĪS

Staļinu izvāc no mauzoleja un apglabā pie Kremļa mūŗa blakus bijušam padomju valsts prezidentam Kaļiņinam. Tas uzrunā jauno kaimiņu: „Sveicināts, biedri Josif Visarionovič, cik ilgi tad tu gribi man blakus gulēt?"

Staļins: „Līdz nākošajam partijas kongresam . . . Tad es atkal iešu!"

Kaļiņins: „Kur tad?"

Staļins: „Kur partija mani sūtīs."

IVANS SAPROT, KAUT AUSIS NELIETO

Kādas sarkanarmiešu rotas pojitruks vēl pirms karavīru gulētiešanas stāsta tiem par postu kapitālistiskajās valstīs. Stāstot, viņš novēro, ka sarkanarmietis Ivans Ivanovs bāž ausīs pirkstus. Pojitrukam tas nepatīk.

Pojitruks: „Tu, Ivanov, liekas neesi šovakar izmazgājis ausis..."

Ivanovs: „Jā, biedri pojitruk, — bet izmazgāju no rīta un es tās visu dienu netiku lietojis... Arī to, ko jūs stāstāt par kapitālistiem, es jau dzirdēju pirms 15 gadiem, kad man bija trīs gadi. Dzirdēju to arī visos citos gados. — Lai tie kapitālisti dzīvo, mums taču nekā nav, lai viņiem palīdzētu . . . "

Pulkv. A. Kripens

AUSTRĀLIJAS DROŠĪBA UN JAUNGVINEJAS SALA

UZ PASAULES DROŠĀKO STŪRI

II

JAUNGVINEJAS STRATĒĢISKĀ NOZĪME VĒSTURES SKATIJUMĀ

Bažas pēkšņi iegūt komūnistiskus kaimiņus ir radījušas karstas diskusijas par Jaungvinejas stratēģisko nozīmi Austrālijas drošībai. Šai ziņā austrāliešiem ir vērtīga vēsturiska pieredze, kad 2. pasaules karā Austrālijai bīstami pietuvojās japāņu okupācijas iespēja. Pēc tam, kad japāņi bija ieņēmuši Singapuru ,visas Indonēzijas salas, arī dažas ostas Jaungvinejas ziemeļos, tie sāka gatavoties Austrālijas okupācijai ,izejas bāzei cenšoties iegūt Jaungvinejas dienvidus, un par izejpunktu invāzijai izraugoties Moresbijas ostu. Reizē japāņi ievadīja arī akciju tālāk austrumos no Jaungvinejas esošo salu virknes sagrābšanai, kas nodrošinātu pasākuma flanku. Šī japāņu stratēģu koncepcija pilnīgi sakrita ar ģen. Mekartūra vērtējumu, jo tiklīdz sāka iezīmēties japāņu centieni par Moresbijas — Salomonu līnijas iegūšanu, Mekarturs nolēma ne par kādu cenu to nepieļaut.

Japāņu uzbrukumam Salomonu salām sākoties, amerikāņi vēl tālu nebija atžīguši no katastrofālajiem Perl - Harboras zaudējumiem 1941. g. 8. decembrī, kad japāņi nogremdēja vai sabojāja 19 kaŗa kuģus, starp tiem 8 kaujas kuģus, iznīcināja 177 lidmašīnas un nodarīja citus lielus zaudējumus. Ap to pašu laiku (10. augustā) Malajas pussalas tuvumā japāņi nogremdēja arī 2 angļu kaujas kuģus. Šiem ievērojamiem zaudējumiem pievienojās jauni 1942. g. 27.—28. februārī, kad apvienotā amerikāņu — angļu - holandiešu flotes vienība, cenšoties aizkavēt Javas salas zaudēšanu, zaudēja 5 kreiserus un 6 iznīcinātājus, izglābjoties vienīgi 3 amerikāņu iznīcinātājiem. Tās bija kolosālas neveiksmes un bija jānāk lielai stratēģiskai nepieciešamībai, lai riskētu ar kādu jaunu jūras kauju.

Šādu momentu Mekarturs saskata jau tad, kad 1942. g. 7. maijā japāņi ievadīja ofensīvu pret Moresbiju gan pa sauszemi no Jaungvinejas ziemeļu ostām, gan pa jūras ceļu. Risinājās smagas kaujas Jaungvinejas džunglos, kur japāņiem preti stājās austrāliešu - amerikāņu vienības, bet izšķirēja nozīme piekrita 7.—8. maija jūras kaujai, kuŗa vēsturē iegājusi kā kaujа ja Koraļu jūrā. Kaut zaudējumi bija lieli abās pusēs, tomēr japāņi bija spiesti atvilkties atpakaļ savas flotes atbalsta punktā Rabaulā. Koraļu jūras kauju Austrālijā ik gadus svinīgi atzīmē, atceroties Austrālijas paglābšanu no japāņu invāzijas. Līdz ar jūras kaujas zaudēšanu apsīka arī japāņu uzbrukums Moresbijai pa sauszemi. Ar šo pirmo neveiksmi japāņi vēl nebūt neapmierinājās, joprojām paturēdami acīs invāziju Austrālijā. Pēc apm. 3 mēnešu klusuma Jaungvinejā, 28.—29. augustā sekoja japāņu jauna aktīvitāte, mēģinot ieņemt Milnes ostu salas austrumu stūrī. Šo mēģinājumu atsita Austrālijas kaŗaspēks, ko pabalstīja amerikāņu gaisa flote. Pēdējais japāņu mēģinājums ieņemt Moresbiju notika septembrī, kad atkal risinājās smagas kaujas. Reizē notika intensīvas kaujas ap Salomonu salu grupas Guadalkanāras salu, prasot no amerikāņiem lielus zaudējumus, kamēr arī šai rajonā izdevās japāņus atspiest.

Šī īsā vēsturiskā ekskursija ir laba liecība, cik ļoti nozīmīga stratēģiska loma Austrālijas drošībā ir bijusi Jaungvinejas salai. Tā ir svariga vēstures mācība, ko Austrālija nekad nedrīkst piemirst.

MILITĀRI - POLITISKAIS VĒRTĒJUMS PAR JAUNGVINEJU PAŠLAIK

Jaungvinejas nozīmi Austrālijas aizsardzībai it sevišķi uzsvēr opozicija, bet arī valdība necenšas Jaungvinejas stratēģisko nozīmi apstrīdēt. Valdības nostāju ietekmē ne tik daudz stratēģija, kā politiski apsvērumi, ko lielā mērā nosaka ASV nostāja. Pēdējās nevēlas sanaidoties ar Indonēziju un redzēt to komūnistu nometnē. Tāpēc Austrālijas valdība, varbūt pat negribīgi, ir spiesta ASV politiskajam kursam turēt līdzi, nenaidoties ar Indonēziju Jaungvinejas dēļ, savas rīcības aizbildināšanai vienkārši paskaidrojot, ka ar kaimiņiem jābūt labās un pat draudzīgās attiecībās. Vienmēr gan seko piemetinājums, ka, ja Indonēzija sāks stiept roku pēc Jaungvinejas Austrālijas daļas, tad gan Austrālija cīnīsies līdz pēdējam vīram. Ar to jau arī tūlin izteikta zināma neuzticība pret Indonēziju, jo neviens nezina, vai pēc Jaungvinejas vienas puses paķeršanas Indonēzijas prezidenta Sukarno apetīts būs apmierināts.

Kad holandieši, sarūgtināti, tāpat kā savā laikā franči Indoķīnā, pametīs visam ar roku un sakāps kuģos, austrāliešiem nākšies cīnīties daudz grūtākos apstākļos.

(Beigas nāk n-rā)

SKAITĻI RUNĀ

Ar šādu virsrakstu čekistu un mūķizeŗu ziņību speciālistu izdevums latviešu valodā „Dzimtenes Balss" kādā nesenā numurā kārtējo reizi mēģināja palielīties par okupētās Latvijas un visas Padomijas lauksaimniecības vareno kapacitāti, kas, kā tas zināms no Ņikitas un citu viņa diendeŗu plātīšanās, jau tuvākajos gados pārspēšot ne vien Eirōpas valstis, bet arī ASV. Bet skaitļi tiešām runā . . . Ņemot talkā „tuvākajos gados" pārspējamo valstu lauksaimniecības kapacitātes statistikas un pacīnoties arī pa labi maskētajiem Padomijas statistikas džungļiem, atklājas ļoti pelēka un bezceriga patiesība. Neskatoties uz Padomijas, bez šaubām, uzfrizētajiem skaitļiem, redzams, ka Pad. Savienībā katŗs lauksaimniecībā nodarbinātais gadā caurmērā ražo pārtikas produktus tikai 420 dolaru vērtībā un spēj saražot gadā pārtiku — lai nu tā būtu kāda būdama — tikai pieciem cilvēkiem . . .

Rietumvācijā katŗs lauksaimniecībā nodarbinātais gadā caurmērā ražo pārtiku 1600 dolaru vērtībā, spējot saražot uzturu 15 personām, bet ASV katŗs lauksaimniecībā nodarbinātais gadā caurmērā ražo pārtiku 2680 dolaru vērtībā, saražojot gada pārtiku 23 cilvēkiem.

Komentāri tiešām lieki.

13 NESEKMĪGI LIDOJUMI IZPLATĪJUMĀ

Sunday Telegraph zinātniskais līdzstrādnieks raksta, ka desmit mēnešu ilgā Pad. Savienības klusēšana par cilvēku lidojumiem stratosfairā izskaidrojama ar veselu neveiksmju rindu lidojumos. Esot bijuši lidojumi ar traģiskām beigām un daudzi nesekmīgi mēģinājumi.

Arī Šveices nedēļas laikraksts Die Weltwoche ievietojis itaļu žurnālista Lazero rakstu, kuŗā teikts, ka kopš 1959. gada februāŗa Pad. Savienībā notikuši 13 nesekmīgi stratosfairas lidojumi. Deviņi no šiem lidojumiem beigušies traģiski.

Itaļu žurnālists atzīmē, ka četri no 15 zināmiem Maskavas padomju stratosfairas akadēmijas astronautiem vairākus mēnešus nav pieminēti. Tie esot Aleksis Belokoņevs, Ivans Kašers, Aleksis Grazevs un Genadijs Michailovs.

Lazero zina stāstīt, ka pilots Terentijs Šiboļins uzlidojis stratosfairā 1959. gada februāŗa mēnesī ar Luniku II, 28 minūtes raidījis signālus un pēc tam bez vēsts pazudis. 1960. gada 11. oktobrī pasaules parašutistu augstuma rekorda lēcējs Dolgovs izšauts stratosfairā, sūtījis signālus 30 minūtes un pēc tam arī pazudis.

1960. gada oktobrī bijuši 3 citi raķešu šāvieni stratosfairā, pie kam viena no tām eksplodējusi raidīšanas brīdī. 1960. gada beigās bijuši dzirdami mistiski SOS signāli uz 20.006 megacikla viļņiem. Domā, ka šie signāli ir nākuši no kādas stratosfairas raķetes.

Gagarina sekmīgais lidojums notika 1961. gada 11. aprīlī. 17. maijā pēc tam noticis pavisam ārkārtīgs starpgadījums. Lazero apgalvo, ka visas pasaules radio observātorijas dzirdējušas „pēdējā momenta" sarunas stratosfairā starp virieti un sievieti. Jodrela bankas lielā observātorija apgalvoja, ka nekā par to nezina. Citas observātorijas paskaidroja vienīgi to, ka sarunas ir bijušas dzirdamas uz tādiem viļņiem, ko var sagaidīt no satelitiem. Padomju armījas oficiozā arī bija izteikts rājiens raķešu apkalpes virsniekiem, kuŗi pavīrši sagatavojot stratosfairas raķetes. Tam visam būs kāds sakars ar neveiksmīgiem telpas lidojumiem.

Pirms neilga laika Chruščevs Kremlī pieņēma 14 amerikāņu žurnālistus un viņiem apgalvoja, ka Pad. Savienībai tagad esot pretraķešu raķetes, ar kuŗām varētu trāpīt pat „mušu stratosfairā". Šī ziņojuma saturs publicēts Maskavā pirmdien. Bez tam Chruščevs apgalvojis, ka Krievijai esot „globāla raķete", ko nevarētu skārt nekādi ne pret-lidmašīnām, ne pret raķetēm vērsti aizsardzības līdzekļi.

Par pretraķešu raķešu izgatavošanu krievi minēja jau pirms 2 gadiem. Pad. Savienības apsardzības ministrs maršals Maļinovskis komūnistu partijas 22. kongresā Maskavā pagājušā gada oktobrī pirmo reizi runāja, ka šīs raķetes ir jau izgatavotas un sekmīgi pārbaudītas.

Globālās raķetes Cšruščevs pirmo reizi minēja šā gada martā. Varbūt viņš domā satelitu, ko var novadīt uz zemi kuŗā katrā vietā no lidojuma orbita. Varbūt domāta arī liela attāluma starpkontinentāla raķete. Varbūt tā ir propaganda.

L. A.

NEREDZAMĀ DIVĪZIJA

PA SLEPENO AĢENTU BĪSTAMAJĀM GAITĀM.

21. turpinājums

„Pieci jums un pieci Maksinkam!" Marija skriešus atstāja pārsteigto ormani.

Žīdiņš neticīgi papētīja naudas zīmi pret sauli. Likās ,bija ista.

„Mešugine in der kopf!" viņa vārdus Marija Briedīte vairs nedzirdēja. Tos nesaprata arī zirdziņš.

Kā visas atkalredzēšanās, tā arī Marijas satikšanās ar māti un dēlu neiztika bez patiesām prieka asarām. Mēs varētu šo sentimentālo tikšanos atstāt nepieminētu, ja Mariju Briedīti veclaicīgā Mežciema vasarnīcā būtu sagaidījuši tikai dēlēns Oļegs un viņa vecmāmiņa.

Pēdējo šešu gadu laikā Marija Daugavpili bija apmeklējusi vismaz četras reizes. Šie apmeklējumi bija notikuši, paklausot sankanarmijas Ceturtā biroja pavēlei. Dīvainākais bija tas, ka šajos iepriekšējos negaidītos Daugavpils apmeklējumos Ceturtais birojs bija nolīdzis satikties ar dēlu, māti, vai kādreizējiem Daugavpils paziņām. Viens no šādiem apmeklējumiem ilga tikai divi stundas. Tajā reizē Marijai pat nebija atļauts atstāt stacijas ēku. No vilciena izkāpjot, kāda tukla sieva Marijai bija iespiedusi rokās pilsētiņas vienīgo latviešu avīzi un pabiežu aploskni. Ja Marija būtu atplēsusi vēstuli, tad viņa tajā būtu atradusi tikai dažus vecus rēķinus, kam ar spiegošanu nebija ne mazākā sakara. Acīmredzot, Ceturtais birojs, sūtot Briedīti tajās reizēs uz Daugavpili, nevēlējās nekā cita, kā tikai pārbaudīt, vai aģente akli izpildīs dotās pavēles. Šos pārbaudījumus Marija Briedīte bija izturējusi. Atrasties tikai dažu desmit minūšu braucienā no sava vienīgā bērna un, paklausot nezināma pavēļu devēja norādījumam, nemēģināt kaut paslepus to redzēt, varēja tikai apstiprināt Kremļa vēlēšanos, ka Maskavas aģentei nedrīkst būt sirds, pat ne mātes sirds.

Varbūt, ka Marija šajos atkārtotos pārbaudījumos būtu zaudējusi Ceturtā biroja uzticību, ja pulkvedis Sēlis tai kategoriski nebūtu pieteicis izpildīt bez jebkādām ierunām katru Maskavas pavēli, lai cik dīvaina un grūti izpildāma tā arī nebūtu.

Sēļa vārdus: „Uz spēles ir ne tikai jūsu un jūsu dēla dzīvības. Ja iegūsiet pilnīgu uzticību, ko mūsu pretspēlētāji Kremlī tik viegli nedāvā, jūs varēsiet izglābt neskaitāmu citu nevainīgu cilvēku dzīvības un pat vēl ko vairāk. Dieva dēļ, esiet stipra . . . " Marija Briedīte vienmēr atcerējās un droši vien atceras vēl šodien.

„Pavadiet divi dienas mātes un dēla mājā. Jaunos uzdevumus saņemsiet. Uzskatiet šīs dienas par pelnītu atvaļinājumu, bet nemeklējiet jātnieku pulka dāmu sabiedrību." — Tas bija telegrammas saturs, kas lika Marijai toreiz steigā atstāt Rīgu. Stacijā tā pati tuklā sieva, kas Mariju bija sagaidījusi iepriekšējos braucienos Daugavpils stacijas peronā, gaŗāmejot bija pateikusi: „Māti ar Oļegu sastapsit vasarnīcā, kur agrākos gados dzīvoja kapteinis Plase. Neaizmirstiet, ka Poguļanku tagad sauc par Mežciemu." Nākamajā brīdī Maskavas sakarniece jau bija pazudusi atbraucēju straumē, kas devās uz stacijas uzgaidāmām telpām.

Marijas, Oļega un vecās Tichomirova kundzes atkalredzēšanās priekus pavisam negaidot pārtrauca kāda apmeklētāja. Droši vien viņa, neviena nepamanīta, jau kādu laiku bija stāvējusi vaļējās verandas durvīs.

„Marjusa, apsveicu jūs Daugavpilī," svešniece runāja kā veca paziņa. Marija jau gribēja teikt: „Kas jūs tāda esat? Es jūs nepazīstu. Lieciet, Dieva dēļ, mūs mierā! Man taču atļautas tikai divi dienas," bet tad viņa atcerējās Kremļa telegrammu: „Jaunos uzdevumus saņemsiet."

Gaišmate īsti slaviskā sirsnībā noskūpstīja atbraucēju uz abiem vaigiem. „Vai neatceraties vairāk Tamāru? Tamāru Mālovu."

„Protams, ka atceros," Marija meloja. „Nāciet taču iekšā, Tamāra."

„Es labāk pienākšu vēlāk vai rītu." Tamāra Mālova ar savu parādīšanos laikam bija izpildījusi šīsdienas uzdevumu.

„Varbūt mēs varam vakarā aiziet uz jauno viesnīcu. Tā ir tiešām jauka." Jūs varēsiet man pastāstīt par savām studijām Prāgā. Iedomājaties, Tichomirova kundze, mūsu mazā Marjusa tagad slavena klavieŗu spēlētāja. Jūsmo par viņu Berlīnē, Parīzē," nelūgtā viešņa atvadoties mēļoja.

„Kaut vai jūsmotu visa pasaule," Marija tikai ar grūtībām apslēpa nepatiku. „Esmu tā nogurusi, ka atdotu visu pasaules zeltu par baltiem palagiem klātu vēsu gultu. Tamāra, pienāciet rīt no rīta. Iesim kopā peldēties."

„Es saprotu," Tamāra atvadoties atkal lūpām pieskārās Marijas vaigiem. Viņas lūpas bija aukstas kā glodenei.

Varbūt, ka Marija Briedīte visā savā mūžā nebija tik rūgti raudājusi kā tonakt, klausoties vēja šalkās Mežciema priedēs.

„Pārcirst mezglus. Sākt visu no jauna. Kādā dienā viņi tur . . . agri vai vēlu . . . mani iznīcinās. Bēgt? Uz kurieni?" šie jaut ājumi neļāva vēl ilgi iemigt kādreizējai Jātnieku pulka kapteiņa Briedīša līgavai, sievai, šķirtenei — sievietei, kas nepazina baiļu, sievietei, kuŗai Kremlis bija iedomājies izņēmis sirdi.

Nākamajā dienā Tamāra Mālova ieradās tikai ap pusdienas laiku.

„Pasēdēsim labāk tepat dārzā," Mālovas balsī varēja saklausīt pārākuma toni. „Vakar jūs atbraucāt turpat stundu par vēlu. Nestāstiet, ka nevarējāt sadabūt ormani. Neapvainojaties! Jūs taču zināt, ka pavēles mēs izpildām bez kādiem jautājumiem. Neesmu šeit Daugavpilī, lai jūs izsekotu, bet jūs ziniet — Centrs prasa ziņojumus."

(Turpinājums seķos)

Paklīdušais atspirdzinājuma cienītājs: „Kungs, lūdzu 2 unces ruma un 10 centus Koka Kolai."

H. Biezais

DAUDZ IE

H. SCHREIBER, LAND IM OSTE

Nevar sacīt, ka Latvijas vēstures pētīšanā nebūtu rosības. Brīvajā Latvijā izaugusī vēsturnieku paaudze gan trimdā, gan dzimtenē turpina savus darbus, cik tas katrreiz dotajos apstākļos ir iespējams. Šai grupai blakus paši aktīvākie ir baltvācu vēsturnieki, kuŗi visos laikos ir parādījuši ļoti lielu interesi par zemi, kuŗā dzīvojuši viņi paši un viņu tēvi. Abām šīm grupām pievienojas vēl trešā, kas bieži vien tiru akadēmisku interešu dēļ ir publicējusi dažus darbus. Tie nav ne latvieši, ne baltvācieši, bet sastopami gan Eiropā, gan ASV u. c. So trīs grupu intereses, viedokļi un metodes ir tik atšķirīgas, ka runāt par kādu kaut cik viengabalu mūsu zemes un tautas vēstures uztveri nevar runāt. Pie trešās grupas vēsturniekiem pieder te apcerāmā darba autors. Viņš arī pats, runādams par mūsu zemi, ir atsevišķai nodaļai licis virsrakstā šos zīmīgos vārdus — Daudz iekārotā līgava. Kaut tēlaini teikts, taču ne bez dziļa ieskatījuma situācijas būtībā.

Autors ir austrietis un Vines universitātes doktors. Viņu ir saistījis vācu ekspansijas jautājums austrumos un tā risinājums cauri pēdējam gadu tūkstotim tīri principiāli. Viņš ir gribējis skatīt lietas tādas, kādas tās ir, bez sevišķas izskaistināšanas uz vienu vai otru pusi, un rast atbildi jautājumam — kādēļ vācieši tik nesekmīgi ir bijuši savās austrumu tieksmēs, kas beidzies ar viņu visu laiku lielāko katastrofu mūsu dienās. Tāds jautājuma traktējums jau pats par sevi ir saistošs. Tas jāsaka par visu grāmatu, kas uzrakstīta ļoti spraigi .Ir jābrīnās par viņa izmantotās literātūras plašumu un secinājumu pareizumu, it sevišķi vēl tādēļ, ka Austrumeiropas tautu dažādība un interešu krustojumi ir tik sarežģīti, ka liekas svešniekam no malas tajos ieskatīties ir ļoti grūti, kā to arī liecina daži pēdējā laika nesekmīgi darbi (Page). Šreiberam tas ir izdevies teicami. Viņš populārā veidā, un tomēr uz drošiem pamatiem stāvēdams, spēj ieinteresēt arī mazāk iesvaidīto lasītāju.

Saprotamā kārtā mūs interesē tas, ko autors saka par latviešiem. Apskatījis baltu tautu senās ģeografiskās robežas un to stāvokli pirms Vācu ordeņa kaŗa gājieniem, viņš vispirms parāda ļoti skaidros vilcienos tradēdiju, kas norisinājās, iekaŗojot seno prūšu zemi un iznīcinot šo tautu. Šo nodaļu viņš ne bez rūgtuma un ironijas nobeidz ar šādiem vārdiem: „Tas, ko padzi-

Modris Zeberiņš

SIRSEŅU Z

NEDARBU GRĀMATA.

22. turpinājums

Mātesmāsa saldi iežāvājās.

„Krējuma, cāju cik tik . . . Papiņš pats salasīja, agri, agri, sacepa ar sviestu, sauca māju — meitenes, sēnes, sēnes!"

Līne smējās:

„Va ta šis krievos bijis, ka tā uz sēnē

„Tē stāsta: Gaiķmuižas baronam vedu nieku, ek, cālīt, nujā, tavs tēvs pats veda, kučieri. Lielā lietū vedis, negaisā, eku še m šķist it balts . . . citād' tumšs. Krievu kung šķist . . . "

Mātesmāsa **pārtrauca:**

„Pareizi! Mērnieks kliedz:

„Ī-ī-š! Vōt i b o r o v i k s !

„Āpturt! Āpturt! Boroviks!"

Ieraudzījis beku ceļmalā zibens alpā!

„Brrr . . . kā mani baida negaiss . . . basām kājām, bet visa basa, lidu pie dra drebēdama."

„Ak tu saldā āmeklīte . . . " Līne smē

„Skat, skat, kā Ansītis lēni kāpj, dzir ka tu kliedz: āpturt! . . . visu klausās, ko r

Zvārdnieki šķita viscaur appludināti, sētsvids īstans ezers: vieta tik zema nebū bet .diezin kādi avoti pasprukuši vaļā; saimi vāgūža augšā ar mantām, kā plūdu

...riešiem

viss tikai rūpnīcas daļiņā, jo lietuves ceçha ļaudis vēl par to tikai sākot domāt. Šis cechs esot viens no nolaistākajiem. Apsīcis arī mašīnstrādnieku ierosinājums, kuri gribējuši brīvlaikā un bez atlīdzības nokrāsot savus darba galdus, bet neviens viņiem nepalīdzējis sagādāt krāsas.

Ja šī ziņa ir atzīmēšanas vērta, tad tas tādēļ, ka šādus „uzpošanas" darbus pa brīvlaiku, bez atlīdzības, ar strādnieku pašu līdzekļiem pirktām krāsām un citiem materiāliem režīms spiež izdarīt visās rūpnīcās. Citur strādniecēm spiež nopirkt logu priekškarus, kājslauķus, pukes u. c. Valsts resp. rūpnīca nedod nekā, pat nepalīdz sagādāt grūti dabūjamās krāsas. Pa brīvo laiku un par brīvu jāveic arī rūpnīcas pagalmu uzpošana un kociņu stādīšana.

Taču ar to izdošanas nebeidzas, visās iestādēs un rūpnīcās ieviesusies paraža, ka strādniekiem un kalpotājiem bagātīgi jāsamet nauda, lai nopirktu cienīgas dāvanas dzimumdienās un vārda dienās visiem priekšniekiem, un to ir bezgala daudz. Pret šo parādību gan okupantu laikraksti dažreiz ir klusi iebilduši ,taču šis „paradums" ir laidis dziļas saknes un palūko iedot mazu dāvanu koloniālajam kungam, tad labi vis neklāsies.

SARKANIE SMIEKLI

STAĻINS IES, KUR PARTIJA SŪTĪS

Staļinu izvāc no mauzoleja un apglabā pie Kremļa mūra blakus bijušam padomju valsts prezidentam Kaļiņinam. Tas uzrunā jauno kaimiņu: „Sveicināts, biedri Josif Visarionovič, cik ilgi tad tu gribi man blakus gulēt?"

Staļins: „Līdz nākošajam partijas kongresam . . . Tad es atkal iešu!"

Kaļiņins: „Kur tad?"

Staļins: „Kur partija mani sūtīs."

IVANS SAPROT, KAUT AUSIS NELIETO

Kādas sarkanarmiešu rotas politruks vēl pirms karavīru gulētiešanas stāsta tiem par postu kapitālistiskajās valstīs. Stāstot, viņš novēro, ka sarkanarmietis Ivans Ivanovs bāž ausis pirkstus. Politrukam tas nepatīk.

Politruks: „Tu, Ivanov, liekas neesi šovakar izmazgājis ausis..."

Ivanovs: „Jā, biedri politruk, — bet izmazgāju no rīta un es tās visu dienu netiku lietojis... Arī to, ko jūs stāstāt par kapitālistiem, es jau dzirdēju pirms 15 gadiem, kad man bija trīs gadi. Dzirdēju to arī visos citos gados. — Lai tie kapitālisti dzīvo, mums taču nekā nav, lai viņiem palīdzētu . . . "

L. A.

...dēsim labāk tepat dārzā," Mālovas balsī varēja ... pārākuma toni. „Vakar jūs atbraucāt turpat ...ar vēlu. Nestāstiet, ka nevarējāt sadabūt ormani. ...ojaties! Jūs taču zināt, ka pavēles mēs izpildām ...em jautājumiem. Neesmu šeit Daugavpilī, lai jūs ... bet jūs ziniet — Centrs prasa ziņojumus."

(Turpinājums sekos)

...šais atspirdzinājuma cienītājs: „Kungs, lūdzu 2 unces ruma un 10 centus Koka Kolai."

Gara KULTŪRAI

H. Biezais

DAUDZ IEKĀROTĀ LĪGAVA

H. SCHREIBER, LAND IM OSTEN. ECON - VERLAG. Düsseldorf, 1961, 418 lpp.

Nevar sacīt, ka Latvijas vēstures pētīšanā nebūtu rosības. Brīvajā Latvijā izaugusī vēsturnieku paaudze gan trimdā, gan dzimtenē turpina savus darbus, cik tas katrreiz dotajos apstākļos ir iespējams. Šai grupai blakus paši aktīvākie ir baltvācu vēsturnieki, kuri visos laikos ir parādījuši ļoti lielu interesi par zemi, kurā dzīvojuši viņi paši un viņu tēvi. Abām šīm grupām pievienojas vēl trešā, kas bieži vien tīru akadēmisku interešu dēļ ir publicējusi dažus darbus. Tie nav ne latvieši, ne baltvācieši, bet sastopami gan Eiropā, gan ASV u. c. Šo trīs grupu intereses, viedokļi un metodes ir tik atšķirīgas, ka runāt par kādu kaut cik viengabalu mūsu zemes un tautas vēstures uztveri nevar runāt. Pie trešās grupas vēsturniekiem pieder te apceramā darba autors. Viņš arī pats, runādams par mūsu zemi, ir atsevišķai nodaļai licis virsrakstā šos zīmīgos vārdus — Daudz iekārotā līgava. Kaut tēlaini teikts, taču ne bez dziļa ieskatījuma situācijas būtībā.

Autors ir austrietis un Vīnes universitātes doktors. Viņu ir saistījis vācu ekspansijas jautājums austrumos un tā risinājums cauri pēdējam gadu tūkstotim tīri principiāli. Viņš ir gribējis skatīt lietas tādas, kādas tās ir, bez sevišķas izskaistināšanas uz vienu vai otru pusi, un rast atbildi jautājumam — kādēļ vācieši tik nesekmīgi ir bijuši savās austrumu tieksmēs, kas beidzies ar viņu visu laiku lielāko katastrofu mūsu dienās. Tāds jautājuma traktējums jau pats par sevi ir saistošs. Tas jāsaka par visu grāmatu, kas uzrakstīta ļoti spraigi. Ir jābrīnās par viņa izmantotās literatūras plašumu un secinājumu pareizumu, it sevišķi vēl tādēļ, ka Austrumeiropas tautu dažādība un interešu krustojumi ir tik sarežģīti, ka liekas svešiniekam no malas tajos ieskatīties ir ļoti grūti, kā to arī liecina daži pēdējā laika nesekmīgi darbi (Page). Šreiberam tas ir izdevies teicami. Viņš populārā veidā, un tomēr uz drošiem pamatiem stāvēdams, spēj ieinteresēt arī mazāk iesvaidīto lasītāju.

Saprotamā kārtā mūs interesē tas, ko autors saka par latviešiem. Apskatījis baltu tautu senās ģeogrāfiskās robežas un to stāvokli pirms Vācu ordeņa kara gājieniem, viņš vispirms parāda ļoti skaidros vilcienos traģēdiju, kas norisinājās, iekarojot seno prūšu zemi un iznīcinot šo tautu. Šo nodaļu viņš ne bez rūgtuma un ironijas nobeidz ar šādiem vārdiem: „Tas, ko padzītie vācieši no šiem pašiem apgabaliem pārdzīvoja un izcieta 1944. un 1945. g., ir aprakstīts uz tūkstošiem iespiestu lapaspušu papīra; lielu sāpju un lielas netaisnības izpausme. Kādas citas netaisnības pēdas, ko vācu kungi bija izdarījuši pirms 70 g., glabā tikai mēmā zeme ar savu liktenīgo atrašanos starp Vidus- un Austrumeiropu . . . "

Grāmatas autoram nav pietrūcis drosmes, galvenā kārtā balstoties Indriķa chronikas izteikumos, skatīties patiesībai sejā un vilkt arī attiecīgās konsekvences. No vienas puses tā ir apbrīna, ko baltu tautas ar savu simtgadu cīņu pret technišķi labāk apbruņotiem vācu bruņiniekiem, pie tam ar visas kristīgās Eiropas un pāvesta atbalstu aiz muguras ,ir izrādījušas. No otras puses viņš arī pareizi konstatē, ka, neskatoties uz to, ka „kristiānisms dedza savā cēlajā viduslaiku veidojumā tīro liesmu, kurā vēl nebija iejaukušies asins tvaiki no ķeceru sārtiem, taču tautas, kurām bija domāta šī pestīšana, redzēja tikai asinssarkanos krustus un zobenus. Vīri redzēja ienaidnieku, sievas baidījās no jaunās ticības, kas izšķīra viņu pagānu laulības. Un bruņinieki bija no visām tā laika kārtām vismazāk piemēroti, lai izklīdinātu naidu un bailes, lai radītu uzticību..." (105). „Bruņnieciskie braucēji uz Livoniju, kuru vārdi vēlākos gadsimtos daudzos gadījumos ieguva labu skaņu, dzīvoja liktenīgajā maldā, ka ar asinīm var mēslot" (108). Tālāk autors rāda, kā cauri gadsimtiem vācu kungs un latviešu zemnieks palika svešinieki. Viņš labo arī R. Vitrama viedokli, kas vismaz Livonijas pilsētas grib atzīt par vietām, kur arī „iedzimtajiem" bija brīvas iespējas nodarboties līdzīgi vācu amatniekiem, un saka: „Iespējams, ka tiem, kas brauca uz tirgu, vārti bija atvērti; kā pilsētas pilsoņus mēs atrodam trīs lielākajās, tā arī mazākajās pilsētās gandrīz tikai vāciešus, dažus dāņus, vēlāk zviedrus un krievus" (109).

Lai raksturotu stāvokli vēlākajos gadsimtos, autors ir jo plaši citējis 17. un 18. g. s. ceļotāju aprakstus par to iespaidiem, kas nekādā ziņā nav glaimojoši. Ja arī te dažos gadījumos varbūt savdabīgiem sīkumiem, kas svešiniekiem dūrās acīs, velti pārāk lielu uzmanību, taču tos nevar turēt aizdomās par kādiem blakus nolūkiem. Šai sakarā Šreibers arī sevišķu uzmanību ir veltījis G. Merķeļa darbam par latviešiem, kā arī tiem dažiem izņēmuma kārtā radītajiem mēģinājumiem uzlabot latviešu zemnieku stāvokli, kas saistās ar K. Šulces, O. Ekesparre u. c. vārdiem. Runājot par 18. g. s. kopainu, kādā atradās latvieši, viņš saka, ka tāda nav bijusi nevienā citā zemē, kur dzīvojuši vācieši. Dzimtļaudis tika iztirgoti (verschachert) kā vergi; muižnieks, kas pie tam šķīra laulības, tika sodīts tikai ar naudas sodu; piekaušanā, jā, mocīšanās piedalās ne tikai muižas īpašnieka sieva, bet dažreiz arī ģimenes jaunatne, it kā kad tā to nevarētu vien pietiekami agri iemācīties" (266). Tie ir smagi vārdi, kas, ja nebūtu rakstīti ar austrieša spalvu, viegli varētu tikt turēti aizdomās par ļaunprātību. Baltvācu vēsturnieki allaž tādos gadījumos uz šo ļaunumu norāda kā uz izņēmumiem. Liekas, autors to ir apzinājies. Viņa uzskats ir tieši pretējs, proti, ka pozitīvie gadījumi ir izņēmums, ko viņš arī dokumentējis: „Vecie centīgie karavīri, atsevišķas muižas un atsevišķas ģimenes, bija sasnieguši diezgan ievērojamu personīgo kultūru; bet kā veselums, kā kārta tie vēl nebija spējīgi redzēt tālāk par sava zobena smaili" (266).

Bet ko darīja pati apspiestā tauta? Varbūt pati zīmīgākā puante visā grāmatā ir autora atbilde uz šo jautājumu: tauta radīja savu ļoti plašo un izkopto folkloru, kurā izteica savus priekšstatus par to, kādai dzīvei būtu jābūt. Cik man ir zināms, tas ir pirmais gadījums, kur tas tik skaidri un pareizi ir pateikts darbā ,ko sarakstījis sveštautietis.

Pēc tam autors rāda, kā pamazām izveidojās tas vācieša tips, kas sevi uzskatīja par pārcilvēku, bet citas austrumu tautas par augstāka vai zemāka grada zemcilvēkiem. To viņš jo plaši illustrē ar piemēriem no nacionālistu necilvēcībām tā sauktajā austrumu telpā. Autora teze ir ievērības cienīga, ka vācieši cauri gadusimtiem savās austrumu tieksmēs, sastopoties ar citām tautām, nekad tanīs nav redzējuši sev līdzīgus cilvēkus. Bieži tomēr tie ir bijuši cilvēki ar rakstura īpašībām, kas labākas nekā vācu kolonizētājam.

Grāmata ir ļoti bagātīgi illustrēta arī ar uzņēmumiem no Latvijas. Izteiksmīga ir aina no latviešu zemnieku mājas priekšnama ar pavardu no 18. g. s. beigām. Tai ir pievienotas daudzas labi zīmētas kartes, plašs literatūras saraksts un personu un vietu rādītājs.

Nobeigums 8 .pp.)

Arnolds Apse

KURZEMES KAPENES

Vientuļā Kurzemes krastā
Sarkanas magones zied.
Naktīs pār lauztajām priedēm
Kritušo dvēseles dzied.

— Rītausmā, pasaules vēji,
Magones netraucējiet:
Kurzemei pāri kā blāzma
Dievs viņas noglāstīt iet.

LIGITA BLANKENBURĢIS - SAMSONS

beigusi Rietumu Mičigenas universitāti Kalamazū ar BS gradu tautsaimniecībā un vācu valodā, iegūstot vidusskolas skolotājas tiesības. Viņa sastāv studenšu vienībā „Ausma", Kalamazū jauniešu pulciņā un ir koriste Dziesmu Vairogā.

ANDREJS STABIŅŠ

beidzis Toronto universitātes Industrial Engineering fakultāti, iegūstot B. A. Sc. grādu. A. Stabiņš saistījies darbā Domtar Construction Materials uzņēmumā. Jaunais akadēmiķis pieder korporācijas Fraternitas Cursica saimei.

Margarita Ausala

Dzimtā puse-pasaules atklāsme

MIRIS AMERIKĀŅU RAKSTNIEKS UN NOBEĻA PRĒMIJAS LAUREĀTS VILJAMS FOLKNERS.

Rakstīdams par nupat mirušo lielo amerikāņu rakstnieku Viljamu Folkneru, kritiķis Filips Toinbijs paceļ arī kādu mūsu laikā literārajā pasaulē cilātu jautājumu. Tas ir jautājums par lokālo mākslu, par dzimtenes dzeju, kur dažkārt nāk līdzi zināms niecinājums. Tas rodas no pārliecības, ka lokālā māksla, dzimtenes māksla savā šaurākā nozīmē ir sekla, sīka, vienpusīga, vienreizēji nenozīmīga, radīta un lasīta tikai zināmā šaurā lokā, aiz kuŗa robežām tai trūkst jebkāda vērtējuma un jēgas. Nav mazums tādu amerikāņu, kas apgalvo, ka taisni tāda iemesla dēļ Folkners nevar pārstāvēt vispār Amerikas zemes un tautas īpatību, jo viņa dzimtā puse, par ko viņš rakstījis vai visus savus darbus, ir viņu vērtējumā par daudz eksotisks, panīcis, pamests un nomaļš apgabals, ka to nekādā ziņā nevedas vispārināt. Pacēlis tad nu rētorisku jautājumu, vai Viljams Folkners nav par lokālu, kritiķis Toinbijs apgalvo, ka tā ir pilnīga un patiesa sava laika aina, ko, kaut vai cik mazā zemes stūrī, ar savu dziļo tvērumu parāda rakstnieks. Rādīdams pilnīgu un patiesu sava laika ainu, šis mazais un ierobežotais zemes gabals atgādina mums, ka tas ir reizē arī gabals no visas pasaules.

Ar šo visu kritiķu atzīmēto Viljama Folknera īpatību, ar to, ka viņš ir vispirms un vienmēr savas dzimtās puses rakstnieks šī vārda vispilnīgākajā nozīmē, es sāku šo rakstu viņa piemiņai, lai taisni tas ieved viņu tuvāk mūsu izjūtām. Taču ne vienu reizi vien arī mūsu mazās zemes rakstniecībai un atsevišķiem rakstniekiem tika pārmests, ka tie ir par daudz „lokāli", ierāvušies savas dzimtenes šaurībā. Viss — fons, tēli, situācijas, problēmas — it kā būtu jāpaplašina tālākā radījā, lai iesaistītu plašāku interesi, iegūtu plašāku atzīšanu, plašāku lasītāju saimi. Ne vienu reiz par to lauž šķēpus trimdā. Un tomēr vislielākie lielo vidū bijuši palaikam savas tautas un zemes spilgti tēlotāji. Tomēr neviens amerikānis un neviens, kas par viņu literātūru interesējies, neliegs V. Folkneram lielumu. Vēl vairāk: sapratēji un arī tie, kas stāv rakstnieka ģenijam tālāk, paša valstī sauc viņu par lielāko Amerikā, Nobeļa prēmija sauc viņu par vienu no vislielākiem pasaulē. Caur rakstnieka acīm skatīta viņa dzimtā puse ir reizē arī pasaules atklāsme. Patiesībā katra rakstnieka lielums nav tai apstākļī, ar ko viņš no citiem atšķiras. Tas dod viņam savu krāsu, īpatu veidu, bet ne lielumu. Lielums ir tur, kur viņš ar šo īpatību izceļ visiem kopīgo, mūžīgi cilvēcīgo. Savā uzrunā, Nobeļa prēmiju saņemot, pats rakstnieks par to teicis vārdus: „Vecās atziņas, vecā sirds patiesība, — kur tās trūkst ,tur ikviens stāsts nolemts nīcībai — tomēr ir mīlestība un gods ,un žēlums, un lepnums, un kaislība, un ziedošanās."

Viljams Folkners dzimis 1897. gada 25. septembrī Ņualbanijā, Misisipi novadā, vecākais no 4 M. C. Falknera dēliem (Vēlāk rakstnieks vārdu Falkner mainījis par Faulkner). Viņam bērna gados esot, visa ģimene pārcēlās uz Oksfordu tai pašā Misisipi novadā. Un te noris gandrīz visa rakstnieka dzīve un darbs. Te viņš arī miris 1962. gada 6. jūlijā.

Lielā vārda meistara izglītība bijusi saraustīta. Vispirms skolu nebeidzis, viņš sāk strādāt vectēva bankā. Atsācis izglītības gaitas universitātē, Folkners pirmā pasaules kaŗa laikā iestājas Kanadas gaisa spēkos. Apmācības notiek Anglijā, kur viņš daudzkārt var ieskatīties Oksfordā. Pārgājis Anglijas gaisa spēkos, viņš piedalās lidojumos uz Franciju par novērotāju. Pēc kaŗa viņš gan lūko studijas atsākt Misisipi universitātē, bet, nebeidzis to, atstāj.

Arī darba izvēles ziņā Folkners izmēģinājies visādos virzienos. Ņujorkā viņš ir kādā preču namā par ierēdni. Atgriezies Misisipi, krāso jumtus, strādā par galdnieku, līmē tapetes, metas uz kuģiem Atlantikā jeb par locekli zvejas tralera apkalpē. Seko arī avīžu darbs Ņuorleānā. 1929. gadā Folkners apprecās ar Estellu Oldamu Franklīni. Pieņēmis maiņas darbu par ogļu bēŗēju, viņš tur kādā naktī līdz četriem rītā uzraksta bez labojumiem savu darbu As I Lay Dying. Bet jau ap 1932. gadu Folkners ir visur pazīstams un brauc uz Holivudu piemērot filmai kādu savu stāstu Today we live. Viņa dzīve norisa starp Oksfordu, Misisipi, un Šarlotesvili,Virdžinijā, kur viņš darbojās savā rakstnieka kapacitātē un par lektoru universitātē. Pēdējie gadi pagāja lauku dzīves vienkāršumā, reizēm dodoties ar draugiem medībās, kas atbalsojas arī pēdējo darbu saturā un stilā. Kad viņam ieminējās par ģērbšanos un etiketi Nobeļa prēmijas ceremonijā, viņš noteicis, ka esot zemnieks.

Bez Nobeļa prēmijas V. Folkners saņēmis 1954. gadā Pulicera godalgu par „A Fable" un 1950. gadā par kopotiem stāstiem Nacionālo grāmatu zelta medaļu.

Literāro gaitu Viljams Folkners sācis ar domām būt par dzejnieku. Neveiksme viņu novirzījusi uz stāstu un tad uz romānu, vismaz tā viņš pats izteicies franču intervijā (Paris Review). Kritika saskata dzejā daudz atdarinājumu un sīkumainības.

Tā viņa pirmā grāmata ir dzejoļu krājums 1924. gadā „The Marble Faun". Tam seko prozas darbs 1926. gadā „The Soldier's Pay". Abas grāmatas uzņēma vēsi. Stāsta, ka tad, sava drauga advokāta F. Stona uzmudināts, Folkners nolēmis nevienam neizdabāt un rakstīt tikai savam priekam. Rezultātā radās viens no viņa labākajiem darbiem „The Sound and the Fury" (1929.). Tie darbi, kas nu seko, ieskaitāmi tā saucamā Joknapatafa sāgā (Yoknapatawpha Saga), jo visos tais tēlojums balstās uz dzīves Džefersona pilsētā Misisipi. Te bez jau minētā var atzīmēt šos: As I lay Dying, Light in August, Absolom! Absolom!, The Hamlet, Sanctuary, The Unvanquished, Requiem for a Nun, Go down Moses, Intruder in the Dust.

Lieliski uzcerētai allegorijai „A Fable" panākumi bija ne visai lieli. Varbūt tas tikai vēl jo vairāk ierosināja Folkneru pievērsties savas dzimtās puses reālistiskam tēlojumam, radot tādus darbus, kā The Town, The Mansion un The Reivers.

Viljams Folkners ir tas, kas savu dzimto pusi uzlicis uz literārās kartes. Viņš ir dienvidnieks, dienvidu novada dēls, ne tikai tur dzimis, audzis, dzīvojis un nomiris, bet savā mūža darbā smēlis vielu visnotaļ no turienes. Un ne tikai saturā, bet arī stilā. Davids Holovejs domā, ka, ja arī citi darbi zaudētu savu pievilcību lasītāju plašākā lokā, dzīvot viņš dzīvos vienmēr ar saviem Amerikas dienvidu stāstiem.

Folknera ģenija slava un tās daudzināšana par vispirmo Amerikā jau viņa dzīves laikā radīja ne mazuma rūgtuma un aizvainojuma. Bet pēc Nobeļa prēmijas iegūšanas neviens kritiķis neuzdrošinājās vairs to noliegt.

Tie kritiķi tomēr, kas ikvienā darbā vispirms meklē nostāju pret dažādām sociālām, politiskām, morālām un psīcholoģiskām problēmām, nav vienmēr visai ar Folkneru apmierināti. Mūsu laiks ļoti mīl spriest un spriedelēt. Tie nepiemin Ģētes vārdus — tēlo, dzejniek, nerunā. Tā kaut vai rases jautājumā viņš nesludina cīņu pret balto jūgu. Šķietami viņa simpatiskākie baltie pieņem situāciju, kāda tā ir. Bet ja ne dusmas, tad skumjas un izmisums, ja ne daiļrunīga apsūdzība, tad dziļi, cilvēcīga simpatija runā vēl vairāk.

Cilvēka cieņa un neatkarība ir tā, kas visvairāk atrodama postulēta Folknera darbos, bet tālāk par to morālās vērtībās un to vētīšanā viņu nejūt ielaižamies. Nenodadas arī ar psīcholoģisku analīzi un dvēseles eksperimentiem. Negraizīdams un netiesādams, viņš tēlo. Bet kritika tad arī pārmet Folkneram nodošanos šais tēlojumos primitīvismam, mežonībai, miesas kārībām, asins grēkam un ko vēl ne. Nejūtos arī es Folkneram sevišķi tuvu viņa skatījumā un stāstā Man ir tā, kā kritiķis F. Toinbijs saka: „Man jāatzīstas, ka nekad neesmu juties ērti ar Folknera grāmatu. Visur, izņemot lielisko „The Sound and the Fury" man jūtams saspīlējums un samākslojums. Savos

(Nobeigums 8. lpp.)

Modris Zeberiņš

SIRSEŅU ZĪMĒ

NEDARBU GRĀMATA.

22. turpinājums

Mātesmāsa saldi iežāvājās.

„Krējuma, cāļu cik tik . . . Papiņš pats rītos baravikas salasīja, agri, agri, sacepa ar sviestu, sauca tad ir pa visu māju — meitenes, sēnes, sēnes!"

Līne smējās:

„Va ta šis krievos bijis, ka tā uz sēnēm?"

„Te stāsta: Gaiķmuižas baronam veduši krievu mērnieku, ek, cālīt, nujā, tavs tēvs pats veda, bija muižā par kučieri. Lielā lietū vedis, negaisā, eku še mežmalā uguns šķīst it balts . . . citād' tumšs. Krievu kungs ratos, uguņi šķīst . . . "

Mātesmāsa pārtrauca:

„Pareizi! Mērnieks kliedz:

„Ī-ī-š! Vōt i b o r o v i k s !

„Āptrurt! Āptrurt! Boroviks!"

Ieraudzījis beku ceļmalā zibens alpā!

„Brrr . . . kā mani baida negaiss . . . izmuku ne tik basām kājām, bet visa basa, līdu pie draudzenes gultā drebēdama."

„Ak tu saldā āmeklīte . . . " Līne smēja.

„Skat, skat, kā Ansītis lēni kāpj, dzirdēja, zirdziņš, ka tu kliedz: āptur! . . . visu klausās, ko runā!"

Žvārdnieki šķita viscaur appludināti, pagrabs pilns, šētsvids īstans ezers: vieta tik zema nebūt neizrādītos, bet diezin kādi avoti paspruķuši vaļā; atradām visu saimi vāgūža augšā ar mantām, kā plūdu laikā.

Iriņas neesot mājā: birzē aizgājusi, meža paslēpusies. Mājā pa tādu lielu ūdeni netiekot, ne nākot: šie radinot brīvībā dzīvot, lai ir atkal meža meita, ja tā izvēlēsies. Ēdināja neredzēti lieliem sklandu raušiem ar biezpienu, ir olām — tādus ne Zāģeros, ne mājās neatceros redzējis.

Šūnu rāmīšu medu ēdām, piedzērām pienu.

— Iriņas ļoti, ļoti skumsti? —

Izvadāja tad mani pa visām saimniecības ēkām. Mātesmāsa, Žvārdnieku Ilga nāca visur līdz: palīdzēja man griezt ir vēteķli: lakotu zilu ierīci . . . mašīnas, mašīnas; vēteķļa iekšienē uztraucoši burvīgi klabēja, čīkstēja, šņāca.

Visilgāk ņēmos ap tvaika dzinēju.

Tvaika gan katlā trūka, varētu tas šņākt, rūkt; nācās ir šņākt, rūkt pašam; gaŗu dzelzs urķi cilāju svētā jūsmā . . . Palēkdamies grābu misiņa kloķus, kādus tik varēju sniegt.

„Čukā, čukā, čukā!" — kliedzu, tēlodams tvaika šņācienus.

Lielā pacilātībā kliedzu.

Mātesmāsa, Žvārdnieku meita kaut kāda iemesla dēļ ķiķināja, kamēr līdz asarām smējās, kliegdamas.

Pušelniekos atgriezāmies vēlu; tēvs sagaidīja rūpēs, runāja skarbi. Tā allaž bija, tēvs allaž tapa errastību pilns, iedegās neiecietībā, ja ģimenes locekļi izpalika, pārnāca mājā vēlu.

Tēva mīlestība gaužām bieži smaga, skarba . . . Gaŗajā lietus dienā tēvs bija darinājis iz priežu lobiem pašus glītākos rotaļu daikus mazajai māšelei: bija krēsls, galds kā riekstu koka; jau teicu, kāda neizmērojama darbā tēva pacietība glītām sīkmanībām, tīri vai smalko „ūrmakaru (tāpat i taču teica) tradicijās ieaugušu tēvu varēja iedomāties. Ģeografijas grāmatā (aptuvens citāts!!!) skolas laikā lasīju: . . . „pie lielajiem gaišajiem logiem sēdēdami, tie augām dienām darina kādu sīkdaļu — zobratu, skrūvīti . . . "

. . . Vai tā vēl tagad, to nejaušu, bet tēvs gluži tāpat darbojās, pie pušelnieku gaišākā loga sēdēdams.

Aiz tā loga bija āboliņa lauks, liela vientuļa priede ar atstieptu zaru, tā kā ir mājup aicinot . . . zili meži ir lielceļa līkums . . .

Mežmalā auga daudz kadiķu krūmu; kadiķis labu labais īsti izsmalcinātu „fiņķikručku", detaļu darbiem, Zināja tēvs to jūsmību, ko smiedamas veicināja Žvārdnieku meita, mātesmāsa, kad es skaņās atrādīju tvaika techniku, ei! Izgrieza pareizu „pašgājēju" ar kustīgu „švunkratu", asi; gultņi, ložu atsvaru stabilizātors, „ekscentriķis" u.t.t. Izkapti arī, gan mazāku, ar mucas stīpas izkaltu asmeni tēvs i darināja.

Līdz izlieca, izplāja, izkapināja, krietni strādāja. Maurā pļaut būtu viegli; bet kad cirtos nezālēs, salūza.

Atkal — darbi ir materiāli . . .

Zāģeros vai katrā vietā varēja rast treknākos mālus.

Izveidoja glītu zirgu. Pamatīgi, pareizi: — Indriķis Zeberiņš taču allaž lepojies ar pareizas zirga anatomijas apercepciju. Lūk, Jēkabs Strazdiņš i izstādē gan teica:

„Zeberiņš ir karikatūrists, arī pat zirgos izteicas — karikatūristiskais elements" — taču tēva zirgi šķiet gan lauciniecieski pareizi, varbūt jau cēlāki, vairāk izlabota suga nekā redz Broces, Dauguļa dokumentāriskos attēlos — tur taču āzīša viežu tik ir lopiņi ilksīs jūgti. Tīri ir domāt — pasistu Biezuma Bozums, Knēveļa Didzis tādu katrā padusē, nestu pa tiergu apkārt . . .

Zirgu saulē kaltēja — saulainās dienās — aizmirst nevajadzēja — taču Žvārdnieku ciemi atnāca, pagāja — lielā lietū tik iedomāja; ir lopiņš sen . . . aiztecējis!

Lieti . . .

Kā toreiz Zāģeŗu Žanis spēja ar lauku darbu galā tikt? Grūti pateikt. Gāja jau nu viņam — kā būtu poļu kungam vai spāņu grandam gājis, Kurzemes saimnieka atbildību nesot.

Kā dienvidnieks rusls plaukā — melni ķeraini mati — kuplas pagaŗas ūsas — tā drusku sakucis staigāja, ceļos ielīcis, kā mūždien zirgā sēdējis — arig būtu Žanim vēl samta svārki, zābaki platu atloku stulmiem, pieši, kavaliera zobens . . . būtu Žuāns? „Tā nē" — teiktu tēvs.

Žanis vis neapkankarējās, neņēma sievu. Roberts arī nē, ir Mārčs, nelaiķa lutekļa dēls. Roberts, arī Mārčs gados jauni aizgāja. Žanis dzīvoja ilgu mūžu . . . ciezdams Zāģeŗu dzīvi.

Taču dzīve aizskrēja velti — gar pirkstiem.

Izskrēja kā mucai spundi izspēris alutiņš, tiešām — tāpat Žanis, spundi pazaudējis — tēvs stāstīja: mucai pārmeties, visā galvā, plaukstu spiezdams, kliedzis mucai lāstu, kā sievai!

★

Žaņa tēvs Ķimsis, muižas kalējs, precēja Cinīšu Latu. Cinīšam bija liela kopa atvašu: Late, vēlāk saimniece; Made, mūsu vecmāte; Karlīne — Lintante, šuvēja; Anna — tā mūsu Anntante, kungu ķēkša; vēl citas — bija liela ģimene. Izmaksāja Zģeŗus, cēla dižanu kūti, tāpat vāgūzi, klēti akmeņu sienām, ķieģeļu stūŗiem; dakstiņi — spoži — tā kā muižās, vācu ēkām!

Aba īsta muiža! Tādas saimniecības ēkas varēja tuvu - tālu meklēt. Tik istaba palika vecā.

Zāģeri kādreiz bija pašas izcilākās pagasta mājas.

Pat ūdeni nest nevajadzēja; ar lielo pumpi bruģēta pagalma vidū, gan milzīgu, lielā smagā bluķī izgrebtu — ir taču krietna meita, puisis iespēja piedzīt dzeŗamu ūdeni ir zirgu stallī ir govju kūtī; un tāds jau miera laikā . . .

(Turpinājums sekos).

Latvieši Kanādā

ZIEMSVĒTKU KAUJU PIEMIŅAS PLĀKSNES IESVĒTĪŠANA EZERKALNOS

Svinīgs notikums, kas 15. jūlijā bija pulcējis Voldemāra Janitēna latviešu vasarnīcu kolonijā „Ezerkalnos" ap 150 dievlūdzēju, bija 1916. / 1944. g. Ziemsvētku kauju piemiņas plāksnes iesvētīšana.

Brīvdabas dievkalpojumu vadīja Trīsvienības ev. - lut. latviešu draudzes mācītājs Artūrs Voitkus. Sprediķī mācītājs runāja par kara vadoņa Gideona mazo armiju, kurai bija jācīnās pret nesalīdzināmi lielo pārspēku — midiāniešiem. Neskatoties uz jau tā nelielo armiju ,nāca Dieva pavēle no 30.000 vīriem to samazināt uz 300 nešaubīgiem cīnīties gribētājiem. Un rezultātā notika neticamais — Gideons ar saviem 300 vīriem uzvarēja milzīgo midiāniešu armiju.

Arī latviešu strēlnieki, atbrīvotāji un 2. pasaules kaŗa varoņi - leģionāri kopš pirmajām latviešu kaujas dienām līdz 2. pasaules kaŗa noslēgumam atradās vienmēr pretim milzīgam pārspēkam. Un vai šie vīri atstāja kaujas lauku sakauti, uzvarēti? Nē!

Mācītāja dievkalpojumam sekoja Montreālas latviešu strēlnieku pārstāvja J. Saliņa referāts par tematu „Cīņu jēga".

Piemiņas plāksni 1960. gada vasarā uzstādīja latviešu karavīru grupa, kas tā paša gada 7. janvārī atcerējās Ziemsvētku kaujas laukā pie egles, tērpušies baltos apmetņos un iededzinot svecītes kritušiem kauju biedriem un teicot šim gadījumam rakstnieces Birutas Senkēvičas speciāli rakstītu Svinīgo jundu.

Pēc dievkalpojuma māc. A. Voitkus iesvētīja divas latviešu lauku vasarnīcas: bij. DV Montreālas nodaļas pr-ka J. Gributa un bij. Latvijas armijas v. v. L. Vāveres nesen uzcelto. Pa ceļam mācītājs iegriezās vēl citās vasaras lauku mājās, bet daļa karavīru, ar DV Montreālas nodaļas pr-ku J. Norveli un valdi priekšgalā, pulcējās mežinieku Ošu mātes lielajā dzīvojamā ēkā, kur sarīkojuma otru pusi atklāja ar Daugavas vanagu kopīgi nodziedātu dziesmu Daugavas vanagi, sasauksimies. Ošu māte bija klājusi bagātīgu galdu un bijušie cīņu biedri pavadīja dažu jautru dziesmu stundu.

Šo sarīkojumu bija rīkojusi DV Montreālas nodaļa un jāatzīst, ka tas bija izdevies ļoti labs. Tas būtu bijis vēl patīkamāks, ja arī pārējie, kas nes spārnoto vanagu pie savām krūtīm un skaitās DV Montreālas nodaļas biedri, šim gadījumam būtu ziedojuši mazliet vairāk laika un uzmanības. Tas nebija tāds, kā visi pārējie. Un galu galā, ko līdz spārni, ja putnam trūkst sirds? . . .

„Ezerkalnos" sev pajumti vasaras atpūtai jau atraduši pāri par 30 latviešu.

I. Sk.

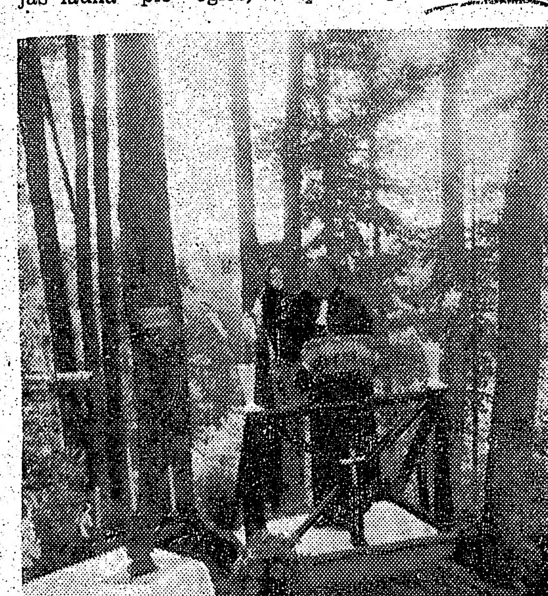

Māc. A. Voitkus iesvētī Ziemsvētku kauju piemiņas plāksni Kvebekas skaistajā kalnājā.

Foto A. Bērziņš

AGLONAS DIEVMĀTES SVĒTKI

šogad notiks 18. un 19. augustā Londonā ,Ontario. Šiem svētkiem būs divkārša nozīme. Pirmkārt, tā būs trīspadsmitā reize, kad Kanādas un arī ASV latviešu katoļticīgie pulcēsies Londonā, lai atzīmētu gadskārtējo svētceļojumu Māras zemes Karalienes — Aglonas Dievmātes godam, un lai aizlūgtos par mūsu tautas garīgo un laicīgo labklājību. Otrkārt, šis svētceļojums būs reizē arī izteiksmīgs bagāto augļu apliecinājums, kādus bēgļiem un emigrantiem deva pāvesta Pija XII bulla Exsul Familia normu pielietošana dzīvē, jo tieši šogad piepildās desmitā gada diena kopš šī slavenā dokumenta izdošanas.

Sestdien, 18. augustā, plkst. 7, poļu baznīcā, 419 Hill St., svinīgs vakara dievkalpojums, kurā piedalīsies Londonas bīskaps J. C. Cody un bīskaps J. Rancāns, asistējot latviešu priesteriem. Pēc dievkalpojuma, plkst. 8-os, turpat baznīcas zālē svētku programmas laicīgās daļas turpinājums ar mūsu jauno mākslinieku un TLB tautas deju kopas Diždanča piedalīšanos.

Programmas noslēgumā kopīgās vakariņas un saviesīgā dzīve.

Svētdien, 19. augustā, plkst. 9 no rīta turpat, poļu baznīcā, svinīgā sv. misa. Stundu pirms dievkalpojuma būs iespēja pieiet pie grēku sūdzes turpat baznīcā.

Prāv. S. Mozga

HAMILTONA

⊙ Hamiltonas Latviešu nama fonda pilnsapulce notika svētdien, 15. jūlijā, Latviešu namā. To atklāja HLNF valdes priekšsēdis R. Kreišmanis. Sapulcē piedalījās A. Zemītis ar 492 nama fonda dalības zīmēm, pārstāvot HLB, dāmu kom. un grāmatnīcu, V. Rudzītis ar 24 dalības zīmēm, R. Kreišmanis ar 2, J. Čipāns ar 2 un J. Martinovs ar 1 dalības zīmi. Kopā pārstāvēta bija 521 dalības zīme no 558. Sapulci vadīja R. Kreišmanis un protokolēja V. Rudzītis.

Pilnsapulce konstatēja, ka Hamiltonas nama fonds savu uzdevumu ir veicis. Hamiltonas latviešu nams ir iegādāts. HLB kā lielākā dalības zīmju turētāja ir izteikusi vēlēšanos un gatavību pārņemt namu savā īpašumā un pārziņā un tāpat kā līdz šim nodot namu visas latviešu sabiedrības lietošanā. Pilnsapulce arī šim ierosinājumam piekrita un izkārtoja, ka HLNF pārdod HLB namu par $ 1.00, un līdz ar to nama oficiālais īpašnieks un saimnieks ir HLB. Par nama uzticības personām lūdz apstiprināt līdzšinējos V. Rudzīti, R. Kreišmani un J. Čipānu.

G.

SIDRABENĒ GATAVOJAS BĒRNU SVĒTKIEM

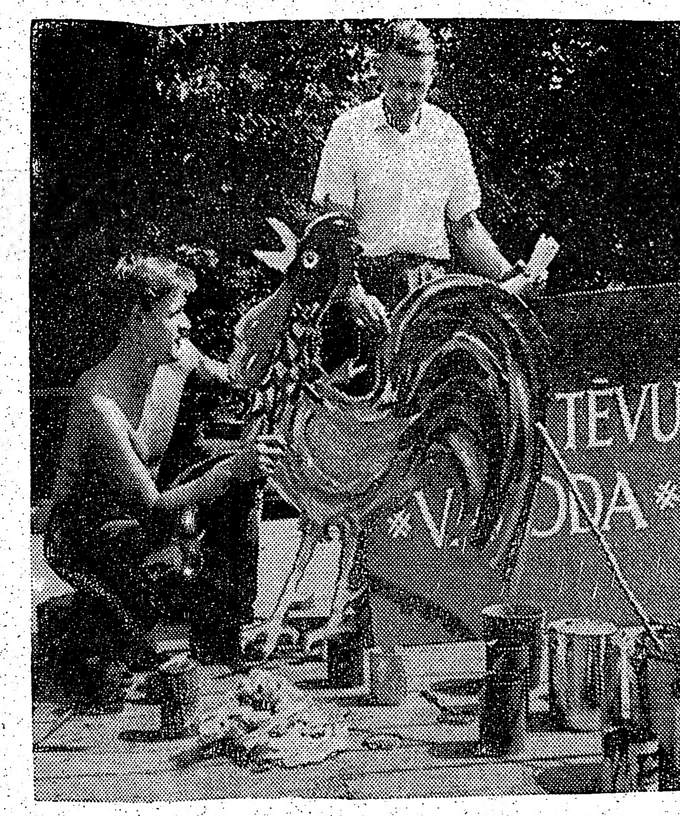

J. Pālens ar mākslin. G. Tiltiņu pārspriež mūsu tēvu valodas novietnes iekārtošanu.

Ksenija Pasa vadīs bērnu vingrojumus svētkos.

P. Plīsis apmāca zēnus piramīdas celšanā.

AUGUSTS GREBLIS — 50-GADNIEKS

Montreālas latviešiem labi pazīstamais sabiedriskais darbinieks un filatelists Augusts Greblis š. g. 3. jūlijā atskatījās uz 50 mūža gadiem.

Augusta Grebļa vārds saistās ar Latviešu filatelistu apvienības brīvajā pasaulē nodibināšanos, un te jāsaka, ka A. G. pienākas daudz pateicības, ja šodien vispār pastāv Latviešu filatelistu apvienība. Un ja mums šodien trimdā ir Latvijas pastmarku kollekcijas, Latvijas brīvlaika naudas zīmes, pasta bij. vērtspapīru oriģināli, tad laba daļa atrodami Augusta Grebļa krājumos.

Ne jau katrreiz reklāma un troksnis ir tie, kas nosaka darītāja vērtību un padarīto darbu. Teikto var attiecināt uz jubilāru A. Grebli.

Būtu nepareizi, ja iedomātos, ka jubilāra sabiedriskais darbs tikai sākas un beidzas ar pastmarkām. Nē! Jau kopš gadiem A. Greblis daudz pūļu, laika un līdzekļu veltījis žurnāla „Šacha pasaule" sagatavošanai un izdošanai. Un jau kopš pirmās dienas jubilārs ir žurnāla Latviešu filatelists redaktors, kas to izveidojis par interesantu un savam uzdevumam atbilstošu izdevumu.

Ka jubilāram tuva latviešu literātūra, to liecina plašā latviešu grāmatu bibliotēka, kurā atrodamas pāri par 1.000 grāmatu, arī citās valodās. Jubilāram vienmēr tuvs bijis latviešu sports un mīļa latviešu dziesma. Pēdējos dziesmu svētkos Daugavpilī par aktivitāti saņēmis īpašu balvu. „Ja ikviens tik zemē sētu vienu graudu veselu!"

I. Sk.

BEATRISE STRATFORDĀ

Nav nemaz vēl tik sen atpakaļ, kad Izolde un Beatrise Silkovskas, vadot Hamiltonas jaunatnes pulciņu Rota, organizēja jauniešu braucienu uz Stratfordas Šekspīra festivālu. Šovasar Beatrise pati strādā Stratfordas teātrī.

Kas, ko, kādā laukā?

Nedēļas nogales Beatrise pavada Hamiltonā pie vecākiem. Dodos uz 295 East 21st St., tepat augšā kalnā, lai vaigu vaigā tiktos ar daudzsološo mākslinieci kas tik ātri varējusi iesaistīties tik slavenā mākslas pasākumā, kāds ir Stratfordas festivāls.

Man tomēr nelaimējās. Visi darbi Stratfordā jau nobeigti un Beatrise Pearsons - Silkovska jau atstājusi Hamiltonu un dzīvo Montreālā pie sava vīra, kas ir atomfizikas doktors.

Mani laipni saņem Beatrises māte Anna Silkovska. Viņa ir iecienīta pianiste un pazīstama mūzikas skolotāja Hamiltonā.

Par Beatrisi viņa stāsta: „Jau pamatskolas laikā Vācijā skolotāji man žēlojās, ka Beatrise stundu laikā nodarbojoties ar zīmēšanu. Te tomēr jāpiezīmē, ka Beatrisei zīmēšanā bijusi laime. Trimdas latviešu jauniešu sacensībās Anglijā, kurās godalgas izšķīra prof. V. Tone, Beatrise ieguva pirmo vietu par ainavām, kas palikušas atmiņā no dzimtenes.

Arī Anglijas vidusskolas jauniešu sacensībās viņa ieguva pirmo vietu, un visas britu kopvalsts jauniešu sacensībās godalgoja viņas gleznojumus: „Vestminsteres katedrāle", „Tautas deja" un „Vējš". Beatrise vienmēr bijusi liela lasītāja, un, lasot grāmatas, viņa līdztekus zīmēja attiecīgos tipus, kas viņai padevās itin raksturīgi, tā kā es varēju starp tiem nepārprotami pazīt Hamletu, Ofēliju, karali Līru, Romeo, Džuljetu, Otello un citus.

Pag. gadā šos Beatrises zīmējumus redzējis kāds Montreālas mākslas skolas skolotājs, kura studiju Beatrise apmeklē. Studijas vadītāji bijuši par tiem ieinteresēti un uzdevuši Beatrisei uzzīmēt metus Čechova lugai „Kaija". Par šiem metiem Beatrisei piešķirta stipendija — brīva skola un samaksāts darbs vasarā Šekspīra festivālā Stratfordā.

Ja šogad esat jau bijuši vai vēl brauksiet un vērosiet uzvedumus Stratfordā, tad zināt, ka skatuves krāšņumā un tērpu radīšanā pielikusi roku arī Beatrise.

Atvadās vēl pajautāju, kā tad klājas vecākai meitai Izoldei, kuras kāzas Hamiltona un kanadieši vēl ilgi atcerēsies.

„Viņa joprojām dzīvo Bastonā. Pa retam atbrauc arī uz Hamiltonu. Tagad audzina savu otro meitu."

J. G.

Beatrise Silkovska - Pearson ar dzīvesbiedru atomfiziķi Dr. M. Pearson'u pārrunā paveikto darbu Stratfordas mākslas festivālam.

LASĪTĀJU vēstules

TO SKAIDRO ŪDENI . . .

Čikagā notikušo latviešu Jaunatnes svētku dalībnieku iepazīšanās notikusi Šeratona viesnīcā. Peldkostīmos „tērpti" puspliki jaunieši iepazinušies, dejojot tvistu. No Eiropas iebraukušajiem svētku dalībniekiem gan tāda iepazīšanās likusies pavisam dīvaina. Arī viesnīcas administrācijai nepaticis. Tā uzlikusi šādas iepazīšanās aizlieguma plakātus. Domāju un gudroju, kādēļ pielietots tāds līdz šim neredzēts, nedzirdēts iepazīšanās rituāls vai ceremonija. Esmu gan lasījis, ka kaut kur Afrikā vai Āzijā iepazīstoties sasveicinoties ar savstarpēju degunu saskarsmi — noberzēšanu, bet apģērba gabalus nost nemetot. Atcerējos, ka Kanadā dzīvojošās ieceļotāju sektes „Brīvības dēli" dāmas, lai protestētu pret premjēra Dīfenbēkera politiku, ierādušās viņa priekšvēlēšanu sapulcē Ievas kostīmos. Vai mūsu tvista dejotāji būs ņēmuši paraugu no minētajām „brīvības meitām", lai protestētu pret Rietumvācijas brīvo demokratu partijas prezidentu Dr. Mendi, kas tvistu savas partijas kongresā degradējis par seksuālo vingrošanu?

Kā gan var apgalvot: „Šķiet, viena no svētku atrakcijām bija iepazīšanās vakars „To skaidro ūden' nejauciet".

Turpretim par jūnija mēneša pirmajā pusē notikušajiem Jaunatnes svētkiem Zviedrijā — Jenčepingā Latvju Vārds par šo svētku atrakciju raksta tā:

„Pēcpusdienā R. Jansons atklāja Z. Dzelmes iekārtoto izstādi LATVIEŠU KARAVĪRS Liels, daudzu gadu rūpīgs darbs — bagātīgs skatu un rakstu krājums. Izstāde bija jaunatnes dienu galvenā pulcēšanās vieta kur nekad netrūka skatītāju."

Secinājumus un vērtējumus no teiktā atstāju lasītājiem.

J. Saliņš

TORONTO

⊙ Jaunatnes apgāda Ceļinieks padome paziņo, ka š. g. 11 augustā, plkst. 3.00 p. p., DV namā, 123 Huron St., notiks slēgta apgāda akciju īpašnieku pilnsapulce.

Dienas kārtībā: Iepriekšējā protokola pieņemšana; mandātu komitejas vēlēšanas; amata personu ziņojumi; revīzijas komisijas ziņojums; darbības pārskatu pieņemšana; turpmākā darbība; amatpersonu vēlēšanas un dažādi jautājumi.

Akciju īpašnieki lūgti ierasties pilnsapulcē vai rakstiski pilnvarot kādu citu personu, kura ierastos pilnsapulcē. Tāpat akciju īpašnieki lūgti padomei piesūtīt eventuālās adrešu maiņas.

⊙ Ievērojamā latviešu skatuves māksliniece Annija Simsone pēc vairāku mēnešu ciemošanās pie dēla Juŗa Benjamiņa augusta beigās izbrauks atpakaļ uz Parīzi.

⊙ Šogad Sidrabenes nometnes 130 bērnu vidū daudzi ciemiņi no Sav. Valstīm — Detroitas, Klīvlandes, Bostonas un citām kaimiņzemes latviešu kolonijām.

⊙ Latviešu nacionālā apvienība Kanadā ziņo, ka pēdējā laikā apvienībai pievienojušies daudzi tautieši, kas iepriekšējos gados, varbūt, vēl nebija pietiekami novērtējuši mūsu centrālās pārstāvniecības nozīmi .

Apvienības birojs Sv. Andreja baznīcā arī vasaras mēnešos ir atvērts katru trešdienu no plkst. 7—9 vakarā.

M. Krone - Balduma un E. Pulste patlaban veic nozīmīgu darbu Kanadas latviešu centrālās kartotēkas pārkārtošanā. Tautieši laipni lūgti paziņot kartotēkai eventuālas dzīves vietas maiņas.

⊙ Līdz pašai Toronto pievārtei lauksaimniekus, īpaši lopkopjus, piemeklējusi liela nelaime. Cūku choleras epidēmijas dēļ Roberts Heds nupat bija spiests nogalināt 550 cūkas. Valdība gan lauksaimniekiem samaksā iznīcināto bekonu tirgus vērtību, bet par farmas pilnīgu dezinficēšanu un slimo cūku bērēm jārūpējas pašam cūkkopim. Lai bīstamo sērgu ierobežotu, valdība kopš 14. jūlija sāpju naudā lauksaimniekiem izmaksājusi jau $ 220.000,-. Iznīcināti 8.754 lopiņi. Pērkot karbonādi, pārliecinieties, tā kā to provinces likums prasa, vai tā ir sanitārās pārvaldes pārbaudīta un apzīmogota.

⊙ Latviešu nekustamo īpašumu biroju īpašnieki šovasar nevar sūdzēties par pircēju trūkumu. Daudziem birojiem pārdošanai piedāvāti vairāki objekti, kas eventuāli būtu piemēroti latviešu sabiedriskās dzīves vajadzībām līdz tam laikam, kad torontieši sāks īstenot savā kopīgā Vienības nama celšanu.

⊙ Nupat publicētie statistiskie dati rāda, ka kādreiz tīri angliskajā pilsētā jaunieceļotāji radījuši pēdējos gados tautību sastāvā negaidītas pārmaiņas. Toronto pilsētā tagad katrs desmitais iedzīvotājs nāk no saulainās Italijas. Latviešu skaits ik gadus aug par pāris desmitiem.

MONTREĀLA

⊙ Māc. A. Voitkus kristījis Miķeli Jāni Aivaru Jakobsonu, Gunara un Astridas dēlu.

GLEZNOTĀJS
A. ANŠMITS
pieņem pasūtinājumus portretiem.
443 Quebec Ave., Toronto.
Tel.: RO 7-3088.

LA ATSEVIŠĶI EKSEMPLĀRI dabūjami
O. ANDERSONA DELIKATEŠU VEIKALĀ
26 Market St., Hamilton, Ont.,
kā arī
„NORTHLAND GROCERIES",
120 Barton St., E., Hamilton, Ont.

ĢENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

V BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0266.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem, izdara visas parastās banku operācijas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā jaunās telpās —
27 BLOOR ST., E., TORONTO,
TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 12—8 vakarā un sestdienās no plkst. 12—5 p. p.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

Svētdien, 29. jūlijā, — Bērnu svētki Sidrabenē.

5. augustā — bērnu svētki Saulainē.

11. augustā — brīvdabas teātra viesizrāde (Londonas grupa) Saulainē.

1.—3. sept. — Tautas deju svētki Sidrabenē.

8. un 9. septembrī gaidu un skautu 40 un 45 g. jubilejas nometne Saulainē.

12. septembrī — dziedones A. Sapales un pianistes I. Gruznas (no Austrālijas) koncerts Sv. Andreja b-cas zālē.

22. septembrī — Itona auditorijā Amerikas ceļojošā teātra izrāde K. Lesiņa „Vājuma Spēks" un J. Šāberta 50 g. skatuves darba jubileja.

27. septembrī — **Normas Auziņas (vijole) un Ronalda Leonarda (čello) koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.**

6. oktobrī — **DV Toronto gada svētki — Leaside Memorial Gardens.**

19. oktobrī — **TLB Inženieŗu un techniķu kopas slēgta balle.**

20. oktobrī — **DVTK teātra pirmizrāde Royal Ont. mūzejā.**

27. oktobrī — Toronto Studenšu korporāciju kopas slēgts tējas vakars Royal Curling kluba telpās.

3. novembrī — **Dainas koŗa koncerts — Parkdale Collegiate auditorijā.**

10. novembrī — **Mārtiņu balle — Columbus Hall.**

24. novembrī — **Klīvlendas latviešu teātra viesizrāde B. Šova lugā Šokolādes zaldātiņš.**

24. novembrī — **jauktā koŗa Dziesmu Vairogs koncerts, Koncertapvienības sarīkojums.**

1. decembrī — TLB dāmu komitejas balle, Ungāru zālē, 245 College St.

8. decembrī — TLB Drāmatiskā ansambļa izrādē R. Blaumaņa Uguni.

1963. gada 7. februārī — pianista Artūra Ozoliņa koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.

1963. gada 7. martā — dziedones Ritas Dzilnas-Zaprauskas koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.

HAMILTONĀ

13. oktobrī — DV gada svētki Royal Connaught viesnīcā ar svinīgu jundu. Priekšnesumu daļā Diždancis no Toronto.

17. novembrī — 18. novembŗa svinības Royal Connaught viesnīcā. Svētku runu teiks Komitejas Latvijas brīvībai pr-dis V Hāzners no Ņujorkas.

NIAGARĀ

28./29. jūlijā — Draudzības un jaunatnes dienas.

KIČENERĀ

22. septembrī, plkst. 12 dienā — DV vispārējās meistarsacīkstes šaušanā River Valley Lodge šautuvē. Šai pat vietā plkst. 7 vakarā DV Kičeneras -Vaterlū nod. rīkotais 10 g. darbības atceres sarīkojums ar deju.

APSPIESTO TAUT... INDIANAPO...

Vēl pirms gada tā bija neiedomājama lieta sarīkot masveidīgu un iespaidīgu sarīkojumu šais piemiņas dienās. Šogad jau bez pašām apspiestām tautām Indianapole varēja lepoties arī ar plašu amerikāņu piedalīšanos. Šim nolūkam nodibināta rīcības komiteja: pr-js plkv. Roscoe Turner, komitejas locekļi John Burkhart (Tirdzniecības kamera) Harold W. Handley (bij. gubernātors), Philipp L. Bayt (prokurors), M. Stanton Evans (News redaktors), Thomas L. Boardman (Times redaktors) u. c. amerikāņi. Indianas latviešu informācijas kopa un citu etnisko tautību pārstāvji šogad sirsnīgi bija piestrādājuši pie iespaidīgākas Apspiesto Tautu nedēļas atzīmēšanas. Komitejas goda pr-js ir pilsētas galva Charles H. Boswell.

Nedēļas atklāšanas akts notika 14. jūlija pēcpusdienā pie brīvības cīnītāju pieminekļa.

Plkv. Roscoe Turner, kā galvenais runātājs, pie atklāšanas pateica, ka šī nedēļa amerikāņiem esot vairāk kā tikai simboliska lieta. „Ja mēs ceram paturēt savu brīvību, mums jāsolās šodien un arī katru dienu pēc tam, ka mēs nekad nebūsim mierā, līdz apspiesto tautu brīvība būs atjaunota. Mēs nebūsim nekad mierā, līdz komūnisms būs noslaucīts no zemes virsus. Mostaties un gādājiet, lai tas tā notiktu".

Turneram beidzot runu, Amerikas Revolūcijas meitu (Daughters of the American Revolution) pārstāve — Miss Cheryl Summers aizdedzināja brīvības liesmu, nolasot savu godalgoto eseju. Dzejojumu „A Plea to the World from Captive Nations" lasīja latviete, kā apspiesto tautu pārstāve. Ceremonijas laikā nolasīja Indianapoles vecākā Charles H. Boswell proklamāciju un Indianas gubernātora Matthew E. Welsh vēstījumu.

Aizlūgumu teica latviešu priesteris msgr. Adolfs Grosbergs.

Laikā no 15. — 20. jūlijam notika atsevišķo Apspiesto Tautu pārstāvju intervijas televīzijas raidījumos no plkst. 3 — 4 p. p. Igaunijai, Latvijai un Lietuvai tās iekrita 17. jūlijā.

21. jūlijā notika masu sanāksme. Sanākušos uzrunāja Tautas vietn. nama dep. Donalds C. Bruce (rep.) un senāta kandidāts Birch Bayh (dem.).

Kongresmanis Bruce iesāka savu runu ar norādījumu, ka vistuvākie palīgi, lai izcīnītu uzvaru pār komūnismu un tā centieniem ieplesties visā pasaulē, ir tie miljoni verdzībā iedzīto cilvēku viņpus dzelzs aizkara. Šie ļaudis neieredz komūnistus, pretēji mūsu centieniem rast ar komūnistiem saprašanos. Šie ļaudis ir viņus redzējuši, viņi labprāt tos samaltu, viņi cīnās ar tiem. Mēs nedrīkstam pielaist, ka šis cīņas gars verdzībai pakļauto sirdīs nodzistu. Kas mums jādara?

Izbeigt slēgt darījumus ar šiem vergu meistariem;

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

Apspiesto tautu nedēļas sarīkoju... sētas vecākais A...

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

V BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS
SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0266.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

TORONTO
LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO)
CREDIT UNION LIMITED

maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem, izdara visas parastās banku operācijas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā jaunās telpās —
27 BLOOR ST., E., TORONTO,
TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai, no plkst. 12—8 vakarā un sestdienās no plkst. 12—5 p. p.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

Svētdien, 29. jūlijā, — Bērnu svētki Sidrabenē.
5. augustā — bērnu svētki Saulainē.
11. augustā — brīvdabas teātra viesizrāde (Londonas grupa) Saulainē.
1.—3. sept. — Tautas deju svētki Sidrabenē.
8. un 9. septembrī gaidu un skautu 40 un 45 g. jubilejas nometne Saulainē.
12. septembrī — dziedones A. Sapales un pianistes I. Gruznas (no Austrālijas) koncerts Sv. Andreja b-cas zālē.
22. septembrī — Itona auditorijā Amerikas cēlojošā teātra izrāde K. Lesiņa „Vājuma Spēks" un J. Sāberta 50 g. skatuves darba jubileja.
27. septembrī — Normas Auziņas (vijole) un Ronalda Leonarda (čells) koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.
6. oktobrī — DV Toronto gada svētki — Leaside Memorial Gardens.
19. oktobrī — TLB Inženieru un techniķu kopas slēgta balle.
20. oktobrī — DVTK teātra pirmizrāde Royal Ont. mūzejā.
27. oktobrī — Toronto Studenšu korporāciju kopas slēgts tējas vakars Royal Curling kluba telpās.
3. novembrī — Dainas kora koncerts — Parkdale Collegiate auditorijā.
10. novembrī — Mārtiņu balle — Columbus Hall.
24. novembrī — Klīvlendas latviešu teātra viesizrāde B. Šova lugā Šokolādes zaldātiņš.
24. novembrī — jauktā kora Dziesmu Vairogs koncerts, Koncertapvienības sarīkojums.
1. decembrī — TLB dāmu komitejas balle, Ungāru zālē, 245 College St.
8. decembrī — TLB Drāmatiskā ansambļa izrādē R. Blaumaņa Ugunī.
1963. gada 7. februārī — pianista Artūra Ozoliņa koncerts, Koncertapvienības sarīkojums.
1963. gada 7. martā — dziedones Ritas Dzilnas-Zaprauskas koncerts. Koncertapvienības sarīkojums.

HAMILTONĀ

13. oktobrī — DV gada svētki Royal Connaught viesnīcā ar svinīgu jundu. Priekšnesumu daļā Diždancis no Toronto.
17. novembrī — 18. novembra svinības Royal Connaught viesnīcā. Svētku runu teiks Komitejas Latvijas brīvībai pr-dis V. Hāzners no Ņujorkas.

NIAGARĀ

28./29. jūlijā — Draudzības un jaunatnes dienas

KIČENERĀ

22. septembrī, plkst. 12 dienā — DV vispārējās meistarsacīkstes šaušanā River Valley Lodge šautuvē. Šai pat vietā plkst. 7 vakarā DV Kičeneras -Vaterlū nod. rīkotais 10 g. darbības atceres sarīkojums ar deju.

Dzīve Savienotās Valstīs

APSPIESTO TAUTU NEDĒĻA INDIANAPOLĒ

Vēl pirms gada tā bija neiedomājama lieta sarīkot masveidīgu un iespaidīgu sarīkojumu šais piemiņas dienās. Šogad jau bez pašām apspiestām tautām Indianapole varēja lepoties arī ar plašu amerikāņu piedalīšanos. Šim nolūkam nodibināta rīcības komiteja: pr-js plkv. Roscoe Turner, komitejas locekļi John Burkhart (Tirdzniecības kamera) Harold W. Handley (bij. gubernātors), Philipp L. Bayt (prokurors), M. Stanton Evans (News redaktors), Thomas L. Boardman (Times redaktors) u. c. amerikāņi. Indianas latviešu informācijas kopa un citu etnisko tautību pārstāvji šogad sirsnīgi bija piestrādājuši pie iespaidīgākas Apspiesto Tautu nedēļas atzīmēšanas. Komitejas goda pr-js ir pilsētas galva Charles H. Boswell.

Nedēļas atklāšanas akts notika 14. jūlija pēcpusdienā pie brīvības cīnītāju pieminekļa.

Plkv. Roscoe Turner, kā galvenais runātājs, pie atklāšanas pateica, ka šī nedēļa amerikāņiem esot vairāk kā tikai simboliska lieta. „Ja mēs ceram paturēt savu brīvību, mums jāsolās šodien un arī katru dienu pēc tam, ka mēs nekad nebūsim mierā, līdz apspiesto tautu brīvība būs atjaunota. Mēs nebūsim nekad mierā, līdz komūnisms būs noslaucīts no zemes virsus. Mostaties un gādājiet, lai tas tā notiktu".

Turneram beidzot runu, Amerikas Revolūcijas meitu (Daughters of the American Revolution) pārstāve — Miss Cheryl Summers aizdedzināja brīvības liesmu, nolasot savu godalgoto eseju. Dzejojumu „A Plea to the World from Captive Nations" lasīja latviete, kā apspiesto tautu pārstāve. Ceremonijas laikā nolasīja Indianapoles vecākā Charles H. Boswell proklamāciju un Indianas gubernātora Matthew E. Welsh vēstījumu.

Aizlūgumu teica latviešu priesteris msgr. Adolfs Grosbergs.

Laikā no 15. — 20. jūlijam notika atsevišķo Apspiesto Tautu pārstāvju intervijas televizijas raidījumos no plkst. 3 — 4 p. p. Igaunijai, Latvijai un Lietuvai tās iekrita 17. jūlijā.

21. jūlijā notika masu sanāksme. Sanākušos uzrunāja Tautas vietn. nama dep. Donalds C. Bruce (rep.) un senāta kandidāts Birch Bayh (dem.).

Kongresmanis Bruce iesāka savu runu ar norādījumu, ka vistuvākie palīgi, lai izcīnītu uzvaru pār komūnismu un tā centieniem ieplesties visā pasaulē, ir tie miljoni verdzībā iedzīto cilvēku vippus dzelzs aizkara. Šie ļaudis neieredz komūnistus, pretēji mūsu centieniem rast ar komūnistiem saprašanos. Šie ļaudis ir viņus redzējuši, viņi labprāt tos samaltu, viņi cīnās ar tiem. Mēs nedrīkstam pielaist, ka šis cīnas gars verdzībai pakļauto sirdīs nodzistu. Kas mums jādara?

Izbeigt slēgt darījumus ar šiem vergu meistariem;

izbeigt tirgošanos ar precēm, kuŗas cel viņu cīņas spējas;

nodibināt ASV kongresā pastāvīgu Apspiesto tautu komiteju;

gādāt, lai AN dienas kārtībā paceltu jautājumu par apspiestām tautām un tas tur paliktu, līdz verdzībai pakļautie reiz tiks atbrīvoti no komūnisma jūga;

vētīt, ja tas nepieciešams, katru priekšlikumu ievest AN vairāk komūnistu nāciju;

izsludināt totālu boikotu Kastro Kubai;

dot palīdzību un pamudinājumu, plānošanu un vadību pagrīdes kustībai aiz dzelzs aizkara;

atzīt visu verdzībai pakļauto valstu eksila valdības, garantējot brīvu iespēju uz brīvām vēlēšanām, kad nāks atbrīvošanas diena;

ziedot Amerikas produktu pārpalikumu ļaudīm aiz aizkara ar noteikumu, ka sadali izdara uzmanīgi sastādīts amerikāņu un citu brīvu nāciju personāls. Šo ziedojumu darīt zināmu ar raidītāja „Amerikas balss" un citām informācijas aģentūrām;

gādāt, lai cīņa par totālu uzvaru pār komūnisma pasaules iekarošanas centieniem būtū mūsu nacionālais mērķis.

Priekšnesumus sniedza Indianas Latviešu biedrības koris.

Svētdien, 22. jūlijā, baznīcās noturēja svinīgus aizlūgumus, bet plkst. 7 vakarā atskanēja baznīcu zvani.

Power & Light Co. skatlogā bija izstādīti pretkomūnisma materiāli.

Apspiesto tautu nedēļā izraisītās aktivitātes bija labi izdevušās un atstāja paliekamu iespaidu par komūnisma nejēdzībām. Vietējā prese šoreiz bija pieskriezusi notikumiem pienācīgu vērību. Amerikāņos „komūnisma skaistā bilde" jau labi sen kopš zaudē ļoti daudz no savas pievilcības. Apspiesto tautu nedēļa šogad bija labi mērķēta un daudziem „saldais miegs" vairs tik ātri neatgriezīsies.

Ģirts Zemgalis

APSPIESTO TAUTU NEDĒĻA DVIŅU PILSĒTĀS

Minesotas gubernātors Elmers Andersens (Elmer L. Andersen, Rep.), klāt esot Apspiesto tautu atbrīvošanas padomes Minesotā pārstāvjiem, televizijas, radio staciju un preses korespondentiem 9. jūlijā parakstīja deklarāciju par Apspiesto tautu nedēļas izsludināšanu Minesotā. Līdzīgu deklarāciju parakstīja dvīņu pilsētu — St. Paulas un Minneapoles pilsētu vecākie.

Galvenais Apspiesto tautu nedēļas sarīkojums notika 20. jūlijā Prudential auditorijā Minneapolē, kad norises gaitā Apspiesto tautu atbrīvošanas padomes Minesotā prezidents un ALA's centrālās valdes padomnieks Eriks Dundurs svinīgā ceremonijā pirmo brīvības cīnītāja goda balvu pasniedza Tautas vietnieku nama pārstāvim (Minesota) Dr. V. Džadam (Walter H. Judd, Rep.).

Sarīkojumu atklāja gubernātors E. Andersens, uzsverot apspiesto tautu nedēļas nozīmi cīņā par brīvības atgūšanu apspiestām tautām un brīvības saglabāšanu rietumvalstīm, jo abi šie jēdzieni ir nedalāmi.

Mineapoles pilsētas vecākais A. Naftalins (Arthur Naftalin) akta dalībniekus apsveica kā namatēvs. Dr. R. Moriss (Dr. Robert Morris), ilggadīgais Senāta iekšējās drošības komisijas juriskonsults ,bij. Dallasas universitātes prezidents un grāmatas „No wonder we are losing" autors, plaši analizēja tagadējo ASV politikas nostāju iepretim Pad. Savienības apspiestām tautām, konstatējot, ka no kādreiz enerģiskās nostājas par brīvības restaurēšanu komūnistu pakļautajās zemēs šī nostāja ir pārgājusi neitrālā plāksnē un savā praktiskā pieejā pašreiz ir labvēlīgāka apspiedējiem nekā apspiestajiem .Tādēļ mums vienotā balsī jāprasa tagadējo ārpolitikas plānotāju nomaiņa pret tādiem, kas izprot komūnisma īsto seju un metodes. Ar devīgiem pabalstiem komūnistiskām valstīm netiek vis uzlaboti verdzināto iedzīvotāju dzīves apstākļi, bet stiprināts komūnistu režīms.

Eriks Dundurs, pasniedzot pirmo brīvības cīnītāja goda balvu Tautas vietnieku nama pārstāvim Dr. V. Džadam, teica: „Neskatoties uz to, ka beidzamo 45 gadu laikā viena trešā daļa zemes lodes ar 1 biljonu iedzīvotāju pakļauti komūnismam, valsts prezidenta padomnieki mēģina pārliecināt tautu, ka komūnisms savā cīņā par pasaules iekarošanu ir jau pāri zenītam un nav vairs bīstams. Pamatojot šo maldīgo iedomu ar pieņēmumu, ka komūnistu masīvā manāmas plaisas un tas nav vairs monolisks, viņi veicina pacifismu un rada komūnisma labvēļus un aizstāvjus. Ir laiks saukt lietas viņu īstajos vārdos un panākt pagriezienu, kas nostādītu mūsu ārpolitiku dzīves reālitātes priekšā. V. Džads šajā laikā ir viens starp tūkstošiem, kas ne tikai izprot komūnisma īsto seju, bet kuŗam arī ir bagātīgas zināšanas, pieredze, laba metodika un drosme bez kompromisiem nostāties taisnības pusē. Dziļā atzinībā tādēļ Apspiesto tautu atbrīvošanas padome piešķir viņam pirmo brīvības cīnītāja goda balvu."

Pateicoties par piešķirto goda balvu un atbildot sumināšanām, Dr. Džads uzsvēra vajadzību ASV ārpolitikā no defensīvas pāriet ofensīvā. Ja ASV politika ir bijusi ofensīva, tad Pad. Savienība ir atkāpusies savās pozīcijās, bet glēvai un koeksistenciālai nostājai ir sekojuši Pad. Savienības ieguvumi.

Sarīkojums bija labi organizēts un labi apmeklēts.

Andr. L.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

Apspiesto tautu nedēļas sarīkojumā runāja Mineapoles pilsētas vecākais A. Naftalins.

P. Grods

NEMIRSTĪGS DARBS LATVIJAS LABĀ

II

Uzmanīgi vērojot un sekojot latviešu bēgļu dzīvei, Dzintarzemes uztverē pastāvēja ilgi neaizpildīts tukšums, kas gaida darbīgas rokas. Trūkst informātīvas literātūras par Latviju un komūnisma briesmām Baltijas valstīs. Ņemot vērā, ka vēl vienmēr Padomju Savienība ir amerikāņu sabiedrotais un draugs, krasa nostāja pret to var novest sadursmē ar amerikāņu militārām un drošības iestādēm. Seko grūts, uzmanīgs un neatslābstošs darbs, kuŗa rezultātā latviešu sabiedrība iegūst šādus propagandas un informācijas izdevumus:

1. We Accuse the Eastern Power of Despotism — the Western Ones of Indifference (autori H. Ritums un V. Kaminskis)

2. We Accuse the East — we Warn the West (autori tie paši).

3. The Baltic States — the first victims of Communist brutality (autors H. Ritums).

4. Latvia — autors V. Kaminskis. Izdevums latviešu - angļu un latviešu - zviedru valodās.

5. The Baltic States (Skotu Brīvības Līgas brošūras pārspiedums).

Bez tam sadarbībā ar Latviešu Nacionālo fondu Zviedrijā rodas iespēja publicētam darbam zviedru valodā (Östern Anklagas — Vastern Varnas).

Tie ir pirmie šāda veida izdevumi latviešu trimdas vēsturē.

Sevišķi atzīmējams „We accuse" pirmais izdevums, kuŗa izdošanai Vācijā atļauju dabūt neizdodas, bet tomēr brošūra izliet atklātībā, galvenokārt ārpus Vācijas. Vairāki izdevumi iespiesti un izsūtīti (ar Dzintarzemes līdzekļiem!) par brīvu uz visām pasaules malām — Tuviem un Tāliem austrumiem, Arabu zemēm un Afriku, par Eiropu, Austrāliju, Jaunzēlandi, Dienvidamerikas un ASV zemēm

Dzintarzemieši ir nenogurstoši pretkomūnisma cīnītāji.

nemaz nerunājot. Šie izdevumi bija — We Accuse, The Baltic States — the First Victims of Communist Brutality, Baltic States un citi. Sūtīts pēc adresēm, kādas vien izdodas iegūt. Ar rūgtumu vēl šodien Dzintarzemes darbinieki atceras, ka no tiem, kam šīs adreses bija, tās iegūt nevarēja, jo operējot ar nemotivētiem un bezpamata ieganstiem, vēlamās adreses Dzinetika izdotas. Minētais neattiecas uz toreiz tikko darbību uzsākušo LCK Informācijas biroju.

Dzintarzeme savus izdevumus izsūta visur, kur vien paredzams kaut mazākais panākums, nemaz nerunājot par laikrakstu redakcijām, organizācijām, valsts vīriem etc. Cita starpā — UN delegācijām Parīzē, 1948. g., Eiropas Unijas jaunatnes kongresa dalībniekiem 1949. g., Pax Romana studentu kongresa dalībniekiem Ženēvā etc. **Visu šo izsūtīto brošūru panākumi Dzintarzemei ir gandarījums par risku, kuŗam sekotāji rodas tikai stipri vēlāk.**

Austrumu varmācībai tēmētā apsūdzība atbalsojās arī ārzemju presē. Cik tā nepatikama Pad. Savienībai, rāda sarkano izraisītās debates Anglijas parlamentā (pēc Londonas Avīzes atreferējuma): par „We Accuse" brošūru iekšlietu ministram jautājumu uzstādīja deputāts D. N. Pritt, kas ir viens no slavenākiem Londonas advokātiem un parasti aizstāv visas krievu prāvas tiesā. Deputāts (D. N. Pritt) apgalvoja, ka brošūra esot pilna meliem un apvainojumiem pret Krieviju un jautāja, ko iekšlietu ministrs domājot darīt, lai tādas lietas apturētu. Ministrs atbildēja, ka minētā gadījuma ricībā neredz nekāda pārkāpuma.

Simtiem saņemtās vēstules, gan no ievērojamām ārvalstu personībām un pašu latviešu trimdiniekiem, nav tikai vienkāršas pieklājības žests. Tas raksturo jau toreiz nobriedušo nepieciešamību pēc šādas informātīvas literātūras. Ar šādu izdevumu palīdzību komūnistu varmācības Baltijas valstīs nonāk pasaules politikas lielajā forumā. Tā Itālijā Pax Romana kongresa dalībnieku pārvestie materiāli kļūst par pamatu kādam plaši izplatītam pretkomūnistu vēlēšanu plakātam (ar krievu briesmu darbu uzņēmumiem Latvijā).

Sav. Valstīs kapt. R. A. Pētersons, pievienojot brošūru un bazējoties uz tās materiāliem, 1948. g. maijā izdara iesniegumu Apvienoto Nāciju ģenerālsekretāram, kuŗā starp citu raksta: „Amerikas baltieši ir gaidījuši pietiekami ilgās cerībās, ka Jūs tiesāsiet asiņainos NKVD noziedzniekus. Ja krievi var izvairīties par savu zvērīskumu, ko viņi nodarījuši baltiešiem, kāda tad ir jēga runāt par taisnību, starptautiskiem likumiem un cilvēku tiesībām? Noziegumi pret baltiešiem kliedz pret debesīm pēc taisnības! Amerikas baltieši ir gaidījuši pietiekami ilgi uz Jums, lai Jūs uzsāktu akciju pret boļševiku nezvēriem. Vai Amerikas baltieši dabūs brīvību vai nē?"

Prof. L. Savery, Anglijas parlamenta loceklis raksta: „We accuse" man deva pilnīgu ieskatu par Latvijai un pārējām Baltijas valstīm nodarīto noziegumu. Es esmu vēl tagad satriekts no tiem iespaidiem, kādus grāmata uz mani atstāja, jo tā satur vissatricinošākos materiālus, kādus es jebkad esmu saņēmis. Es meklēju gadījumu, lai nākotnē apakšnamā atkal paceltu varoņīgo latviešu un pārējo baltiešu jautājumu."

Latviešu Londonas Avīze 1949. g. 3. jūnijā raksta: Entuziastu saimē vienā no pirmajām vietām stāv Dzintarzemes apgāds, kuŗa nedaudzie izdevumi gandrīz vai visi domāti tikai latviešu lietas propagandai.

„Latvju Ziņas" Zviedrijā raksta: „Šī nu ir jaunākā un arī labākā no mūsu propagandas brošūrām. Materiāli ir tik iedarbīgi, ka „WE ACCUSE" uzskatāms par lielu ieguvumu mūsu propagandas literātūrā. Atcerēsimies, ka Dzintarzeme izdevusi arī grezno, gaumīgo un bagātīgi illustrēto albumu LATVIJA, kas ir labākā mūsu trimdas tāda veida grāmata. Ar šiem izdevumiem Dzintarzeme ir pierādījusi savas darba spējas."

Plašāku apskatu par grāmatu — The Baltic States The First Victims of Communist Brutality — ievieto arī populārais vācu nedēļas laikraksts Wochenpost (1948. g. 7. nov.). Vairākus ievadrakstus par „Dzintarzemes" izdevumiem publicē igauņu Eesti Rada, kā arī „Latvju Vārds" Zviedrijā.

Vienīgi latviešu trimdas prese Vācijā (Latviešu Ziņas, Latvija, Tēvzeme un citi) neizprotami klusē un bez tendenciozā un destruktīvā A.L. raksta (Latvija — 1949. gada 27. jūl.) par Dzintarzemes darbu kautrējas runāt, par cik to nav spiesti darīt lasītāju vēstulēs . . .

Ņemot vērā sarkano iespaidu zviedru valdībā, rodas nepieciešamība pēc antikomūnistiskās literātūras arī Zviedrijā. Dzintarzemei, sadarbībā ar Zviedrijas Latviešu nacionālo fondu (Andreja Eglīša personā!) arī šeit daļēji izdodas aizpildīt robus un latviešī iegūst darbu Ostern Anklagas, Vestern Varnas, zviedru valodā.

Noslēdzot pārskatu par informātīvo literātūru, ko „Dzintarzeme" izdevusi vēl atrodoties Vācijas zemē, der pārlasīt kādu atsauksmi, ko rakstā Al.Sprūdžs, Anglijā: „Mūsu visu vienprātīgs slēdziens, ka tā ir labākā informācijas brošūra plašākai publikai no visa, kas līdz šim parādījies. Daudz illustrāciju, maz tekstа, bet katrs teikums nogulst kā āmura sitiens — vārdu sakot, tieši tas, kas vismaz šajā zemē atbilst katra Džona, Džima vai Leslija zināt gribas apjomam un uzņemšanas spējai. Līdz šim dažādas brošūras vietējiem vajadzējа ar spiešanu iespiest rokās, tagad Jūsu piesūtītā iet no rokas rokā jau bez mūsu pašu palīdzības. Cits, kas to nav dabūjis, nāk un prasa — parādība, kādu vēl neesam piedzīvojuši ar citiem materiāliem."

(Noslēgums sekos)

NJUJORKA

● Apspiesto tautu nedēļas turpinājumā 17. jūlijā šo tautu piederīgie un amerikāņi pulcējās pie Ņujorkas pilsētas valdes nama. Runātāji bija pilsētas lielvecākā vietnieks Pauls Srevains un Apspiesto tautu asamblejas pr-ža vietnieks Germenijs. Nolasīja arī Ņujorkas lielvecākā R. Vagnera vēstījumu, ko viņš bija sūtījis no Eiropas apciemojuma. Tā kā sarīkojums notika darbdienā, darba laikā, sarīkojumā piedalīties bija kavēti daudzi tautieši.

Latviešus oficiāli pārstāvēja Komitejas Latvijas brīvībais pr-dis V.Hāzners, Komitejas Eiropas brīvībai loceklis Alfrēds Bērziņš. Apspiesto tautu asamblejas latviešu delegācijas vadītājs Dr. V. Māsēns, Ņujorkas latviešu organizāciju padomes pr-dis K.Stankevics.

Latviešu dalībnieku skaits šajā demonstrācijā bija vairāki simti. Lielākās grupas bija albāniem, slovākiem, kazākiem, tatāriem u .c. Sarīkojums bija labi organizēts.

● 20. jūlijā Hotel New Yorker telpās Antibolševistisko nāciju bloka amerikāņu draugi rīkoja paplašinātu sēdi, kuŗā nolasīja Ņujorkas pavalsts gubernātora Rokfellera Apspiesto tautu nedēļas proklamāciju. Galvenais runātājs bija ASV Tautas vietnieku nama loceklis John V. Lindsay.

● Ņujorkas Latviešu organizāciju padomes kārtējā prezidija sēde notika 24. jūlijā, Baltijas brīvības namā. Dienas kārtībā bija jautājums par telpu sagādi ALA kongresam 1963. gada aprīlī.

● Ņujorkas Latviešu biedrības š. g. 20. jūlija sapulcē no 350 biedriem piedalījās 115. Sapulce biedrības darbību atzina par sekmīgu un izteica darbiniekiem atzinību. Pirmajā pusgadā bijā notikuši 9 sarīkojumi, no kuŗiem lielākie minami N. F. balle ar skaistuma karalienes vēlēšanām, gadskārtējā balle un Līgo vakars. Sarīkojumi devuši ap $ 700 tīru atlikumu. Pabalstos biedriem izmaksāti $ 1.500,-.

Par goda biedriem uzņemti 8 biedri, kas nepārtraukti 25 gadus darbojušies biedrībā. Goda biedru skaitā taībraucēju kuģu kapteinis Ernests Harmanis, Ch. Krūze, Lizete un Rudolfs Alksne, George Sedliņ, Henry Tecno, Irma Ukstiņ un John Yaunsem.

DETROITA

● Detroitas DV rīkotajās internās šaušanas sacensības ar mazkalibra šautenēm notika svētdien, 21. jūlijā, Sandy Ridge šautuvē. Piedalījās pavisam 11 dalībnieki, no kuŗiem viens jauniešu klasē. Pirmo vietu ar 128 pkt. no iespējamiem 150 ieguva Ed. Abermanis jun., otro, arī ar 128 pkt., V. Lenšs un 3. vietā ar 124 pkt. ierindojās G. Ejups. Māla baložu šaušanā visus 10 trāpījumus panāca V. Lenšs, iegūstot 1. vietu. Otrā vietā ar 9 trāpījumiem Ed. Abermanis, jun., un 3. vietā A. Ūdenāns ar 8 trāpījumiem. DV apvienība bija dāvājusi 6 balvas, kuŗas pēc sacīkstēm uzvarētājiem pasniedza sacensību vadītājs J. Skriveris.

Jau otro gadu pārsteiguma balvu bija dāvājis mūžam ar jaunām idejām bagātais J. Bērziņš. Atverot noteikumu aplokšņi, tomēr izrādījās, ka balvu šoreiz nevar piešķirt, jo tā nolemta 3. vietas ieguvējam jauniešu klasē, ja sacīkstēs piedalās ne mazāk par 3 jauniešiem.

Pēc sacīkstēm šāvēji ar piederīgiem pakavējās pāris stundas, ieturot launagu, pārrunājot nule notikušās un kaļot plānus tuvākā nākotnē paredzētām apgabala un pēc tam Visamerikas DV meistarsacīkstēm šaušanā.

P. Z.

ASV BAZNĪCĀS

ČIKAGA

Čikagas latviešu ev. - lut. Cīņas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

29. jūlijā, plkst. 10 dievkalpojums ar dievgaldu, prāvests Dr. V. Sanders un māc. A. Rautenšilds.

Pēc dievkalpojuma apakšējā zālē V. Sandera referāts par dzīvi Rietumvācijā.

BURLINGAMA, KAL.

Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave un Channing krustojumā.

SANTA - ROSĀ

Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

OKLANDE

Oklandes Centrālā ev. - lut. baznīcā, 215 Ridgeway avenijā.

SAKRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev. - lut. baznīcā, 45. un H ielā.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
61 Hogarth Ave., Toronto HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - BROADVIEW: Atsevišķa 8-istabu dubultķieģeļu māja, 2 vannas istabas, moderna eļļas apkure, garāža. Pilna cena $ 17.900,-, iemaksa $ 2.900.-.

DANFORTH - LOGAN: Divstāvīga atsevišķa 7 istabu māja, 2 vannas istabas, 2 virtuves, moderna apkure, garāža. Pilna cena $ 15.400,-, iemaksa — $ 2.500,-, atlikums uz jaunām izdevīgām obligācijām.

BLOOR - DOVERCOURT: 8 istabu māja, 2 virtuves, moderna apkure ,garāža. Pilna cena $ 16.500,-, iemaksa $ 500,-.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Vilis Lesiņš

PĒDĒJAIS VĀRDS

II

Un tā aizmirsīsi visu . . . Pamazām aizmirsīsi visu . . . Jā gan! Tas arī ir vislabākais — nekā neatcerēties un nezināt, nekā nedomāt un nejust, kļūt neredzamam un netveŗamam, saplūst ar tumsu un mani . . . "

„Bet kas tad tu īsti esi?"

„Kā gaismu pavada ēna, tā es pavadu dzīvību. Sākumā, kad to abu vēl nebija, šeit valdījām tikai mēs vien — tumsa un es. Un tad bija labi: pasaule stinga klusumā un mierā, kuŗu mīlam vairāk par visu . . . Bet tad iejaucās viņš — mūsu mūžīgais pretinieks, kas ir gudrāks un spēcīgāks par mums, par tumsu un par mani. Atnesdams pasaulei gaismu, viņš radīja arī dzīvību, un tās bija mūsu valstības beigas. Pasaulē sākās knada, troksnis un nemiers; viena pēc otras radās simtiem dažādu nelaimju, ar kuŗām jūs, cilvēki, sen vairs netiekat galā. Pat viņš ar visu savu gudrību un spēku nespēj jūs pasargāt no visiem tiem draudiem un briesmām, kas izaugušas reizē ar dzīvo radību un cilvēkiem, kādēļ lāgiem jūs paši nolādat savus dzemdētājus. Lūk, tālab es ienīstu dzīvību, kas ir visa šī bezgalīgā posta un trakā nemiera cēlonis. Es ienīstu visu, kas dzīvs, bet visvairāk tos, kas nicina mani, jo tiem man visgrūtāk piekļūt . . ."

„Kāds neaptveŗams ļaunums dveš no tevis!"

„Nav tiesa, nelaimīgais! Tu tikai nespēj atšķirt labo no ļaunā kā visi cilvēki, kas pieķērušies šai nožēlojamai sevis un citu mocīšanai, ko jūs tik plānprātīgi dēvējat par dzīvi."

„Kas pats nedzīvo, redz dzīvi pārāk vienpusīgi.' '

„Tu maldies, stūrgalvi! Es redzu jūsu gaitas tikpat labi kā viņš. Starpība tikai tā, ka tas, ko jūs pielūdzat, var gan jums palīdzēt, taču bieži nedara to, turpreti es varu līdzēt tikai, atbrīvojot jūsu nelaimīgās dvēseles no vairāk vai mazāk novalkātajām miesām. Un jo labāk! Tici man, — laimīgi ir tikai tie, kuŗus man izdodas atraut šim nejēdzību un ciešanu mistrojumam, ko jūs par dzīvi saucat."

„Veltīgas ir tavas pūles. Es tev neticu un nekad arī nedomāšu tā, kā tu vēlies!"

„Drīz tu vairs nedomāsi nekā! Tavas kājas jau metas aukstas, — tās sastings un pamirs pirmās; tālāk nāks kārta rokām, kas sarausies sala krampjos; tad atdzisīs smadzenes, asinīm sarecot tajās; un beidzot — apstāsies sirds . . . "

„Kaut arī tā, — šis brīdis reiz pienāk ikvienam! Taču manā vietā paliks daži citi ar Ģelžu Dāvja vaibstiem un gaitu, ar viņa raksturu un centieniem; un paliks vēl daudz kas cits, ko dzīvē esmu mīlējis."

„Ģeķis tu esi, tā runādams! Tavā mūžā bijis tik maz tā dēvētā prieka, ka es patiesi nožēloju savu divkāršo neveiksmi toreiz, kad tu vēl nebiji dzimis . . . Tas bija tai brangajā gadā, kad tavi tautas brāļi sacēlās pret kungiem, un man pēc ilgāka laika — šepat Kurzemē — bija it ražena pļauja. Nicinādama mani tāpat kā tu, tava māte metās degošā muižas ēkā, lai izrautu no uguns tur aizmirstu bērnu, par kuŗu tai nebija nekādas daļas, nedz atbildības. Un viņa man atrāva ne vien šo bērnu, bet izlauzās caur liesmām arī pati līdz ar tevi, jo tu nāci šai bēdu pasaulē pēc trim mēnešiem . . . "

„Jā, — zinu . . . Tas ir vecs stāsts."

„Klausies vien, tas vēl tālu nav viss. Ar tavu tēvu man veicās daudz labāk: kazaki viņu nošāva tieši tavā dzimšanas dienā, bet pēc nepilna mēneša viņa atraitni padzina no mājām ar zīdaini uz rokām . . . "

„Jā, — arī tas man stāstīts.. Pēc tam māte pārnāca uz Rīgu."

„Un tā dēvētā skaistā un laimīgā dzīve jūs abus iemeta pustumšā un drēgnā pagrabā, kur sākumā jums vairāk nekā nebija, kā vien salmu midzenis, pussatrunējusi kaste un aprūsējusi petrolejas lampa; šī pati lampa jums bija ne vien gaismas un siltuma devēja, bet tava māte sildīja uz tās arī pienu un vārīja ēdienu, cik nu tai vispār bija ko vārīt, jo ko gan diviem var nopelnīt ar ielas slaucīšanu, veļas mazgāšanu un citiem gadījuma darbiem . . .

Un tā šai tumšajā pagrabā nīkdams, tu sasirgi tik ļoti, ka jau piederēji vairāk man nekā savai mātei. Bet pašā pēdējā brīdī iejaucās kāds vīrs . . ."

„Tas esot bijis mūsu jaunās draudzes palīgmācītājs."

„Vienalga kas, taču labi viņš nedarīja, aizvezdams tevi uz slimnīcu: kaut sīva bija man cīņa ar ārstiem, taču tie izdziedināja tevi, jo viņu pusē nostājās tas, kuŗš bieži sajauc manus godīgos nolūkus."

„Man atkal jāiebilst: es jo labprāt atskatos savā pagātnē, bet vai tu nevarētu iztikt bez šīs uzmācīgās un pretīgās liekulības?"

„Tu esi netaktisks. Neaizmirsti, ka mums katram sava patiesība un dažādi uzskati ,kādēļ atšķirīga ir arī valoda, kaut runājam par vienu un to pašu. Bez tam — es tavā vietā ciestu klusu, lai tava nožēlojamā mūža aina būtu viengabalaināka un neaprautos pusceļā, jo aizvien tuvāk nāk brīdis, kad tu vairs nesadzirdēsi pat manas balss . . . "

„Vienalga, —runā ar . . . Taču pēdējais vārds paliks man!"

„Labi, spītniek, — lai tad tā arī būtu! Uzvara šoreiz ir mana, un uzvarētājs var atļauties arī tādu luksu, ko jūs, cilvēki, saucat par augstsirdību . . . Tad nu klausies tālāk. — Tava bērnība bija viens vienīgs moku ceļš, tu biji biežāk izsalcis nekā paēdis, vairāk nosalis nekā siltumā, un darbos nokausētās mātes vietā tevi audzināja priekšpilsētas akmenainā iela, kur vērtīgākās pamācības tev bija kāvieni. Par nožēlošanu, šīs pamācības nekad nebija pietiekami stingras: gan vairākkārt tu zaudēji samaņu, taču auksta ūdens spainis vai kāju spēriens tevi atmodināja. Reizi pat atkal nokļuvi slimnīcā, bet kas gan ir tāds nieka šķēlums pakausī un pāris lauztu ribu! . . . Arī skolā tev neklājās labāk: neviens tevi lāga neieredzēja! Gan galva tev nebija gluži stulba, taču skolotājiem nepatika tava iecirtība un strupās atbildes; un ja meitenes vairījās tevis mātes neveikli šūdināto drēbju dēļ, tad arī zēniem tu nebiji draugs: viņiem, lūk, kabatās šķindēja zekseri, vaŗa vai pat sudraba nauda, un skolas somās glabājās burtnīcu romāni par Lipu Tuliānu, Niku Karteru un citiem lieliem vīriem, bet tavās kabatās varēja sagramstīt tikai maizes druskas, kamēr apdriskātās grāmatas un burtnīcas tu nēsāji zem svārkiem, lai rokas būtu brīvas pēkšņai dūŗu cīņai... Žēl man bija tevis, bet vēl vairāk tavas mātes, kas visu šo nejēdzību redzēja un saprata, taču nespēja novērst. Un tā es viņai drusku palīdzēju: galvai reibstot, viņa nogāzās no nama trešā stāva, kur tīrīja logus. Šis kritiens bija tik laimīgs, ka viņa vairs nepaguva pat padomāt par savu mīļo dēlu . . . Toties to darīju es: tai brīdī ,kad tu, zobus sakodis, birdināji uz mātes zārka trīs smilšu saujas līdz ar klusi izraudātām asarām, — es pagrūdu tevi ar tik smalku aprēķinu, lai tavs galvvidus atsistos pret zārka vākam pieskrūvēto krucifiksu . . . "

(Nobeigums sekos).

ATKAL VASARA

VĒSTULE „LA' NO GRIEĶIJAS

Atceraties, ka es reiz dzīvoju Grieķijas lauku jūrmalas ciematā Stratonio — tur nu ir nejauši uzietas skaistas, vērtīgas statujas no romiešu laikiem. Domā, ka zem tagadējā ciemata atrodas nekropolis un ka pati senlaiku pilsēta bijusi tur, kur tagad ciema ļaudis mēdz svinēt pirmo maiju; arī netālu no tagadējā ciema, pašā jūrmalā, kur atrodas ar olīvkokiem apauguši uzkalniņi. Katrā ziņā Stratonio ciems sola daudz interesanta archaiologiem. Tur lejā patlaban atrodas mans mazākais dēls, kas jau tagad apņēmies kļūt par archaiologu . . .

Svaigs un pavēss šoreiz bija Grieķijas pavasaris. Lieldienas iekrita aprīļa beigās, kad pāri visām sētām kā sveicinot šūpojās ziedoši ceriņi un ceļmalās smaržoja balto akāciju koki. Gaiša un trokšņaina, kā vienmēr, bija Lieldienu nakts. Gaisma un troksnis — divi asi pretstati; pirmo mīlu, otro nīstu, bet te, Grieķijā, tie abi vienmēr cieši kopā. Tāpēc arī šogad Lieldienu naktī notika smagi nāves un nelaimes gadījumi no sprāgstvielu lietošanas trokšņu radīšanas nolūkā, it kā troksnis būtu tas, kas dotu Kristus augšāmcelšanās prieka īsto sajūtu... Ap Lieldienām Grieķijā bija arī lieli studentu ņemieri, kuŗus nekavējoties sev par labu steidzās izmantot komūnisti, tādējādi stāvokli padarīdami tiešām sarežģītu, jo studentu stāvoklis Grieķijā vēl ļoti primitīvs.

Grieķijas princeses kāzas ar Spānijas kroņprinci (ja viņš kādreiz pie troņa tiks) notika 14. maijā ar patiesi pasakainu mirdzumu priekš mazās, nabadzīgās Grieķijas. Seno dievu zemes princeses un trubadūru zemes prinča kāzas, un pie tam, kā tika apgalvots, aiz pavisam romantiskas mīlestības, kaut gan reiz runāja, ka princese mīlējusi kādas ziemeļzemes princi ... Pāri slavenajai Akropoles pilsētai, par kuŗas vārdu reiz dievi strīdējušies, klājās smaržīgs pavasaris, un pa senās pilsētas tagad modernajām ielām brauca spožā zelta karietē, ko vilka balti kumeļi, princese ar savu princi. Ielas bijušas stāvgrūdām pilnas ļaudīm no tuvām un tālām malām. Bijuši pat vecīši, uz nūjām atspiedušies, lai redzētu „pavasari" paši savām acīm. Laimīgi bijuši tie, kas dabūjuši vietu uz balkoniem kāzu brauciena rajonā. Tāda vieta gan maksājusi pavisam pasakainu summu — strādnieka mēneša algas apmēros. Pēc manām domām daudz laimīgāki tomēr var justies tie, kas princeses kāzas visos sīkumos noskatās tagad filmā; ērti, vasaras kino atzveltnēs zem zvaigznēm klusā novakarē atlaidušies, saulpuķu un ķirbju sēkliņas grauzdami vai arī limonādi sūkdami, pie tam par daudz, daudz mazāku cenu!

Laulības notika vispirms katoļu, tad pareizticīgo baznīcā un pēdējā ar jo sevišķu spožumu. Laulības ceremonijas aprakstus un norisi sniedza pa radio, bet tikai no pareizticīgo baznīcas. Vispār Grieķijas baznīcas aprindās jau ilgi debatēja par to, ka tik princese nepārietu katoļu ticībā. Baznīca bijusi izpušķota tūkstošām tumši sarkanām rozēm. Apm. 150 no ielūgtajiem viesiem bijuši dižciltīgie, t. i. karaļi, prinči, princeses u. t. t Pats Grieķijas princis bijis vairākkārt manāms blakus jaunajai daiļajai Dānijas princesei Annai Marijai, par kuŗu kāds izteicies, ka viņa atgādinot Andersena pasaku burvību. Vai viņai būtu reiz lemts kļūt šīs nabadzīgās, bet slavenās zemes karalienei, jo runā, ka Grieķijas kroņprincis ir viņā iemīlējies?

Un vasara? Par pašu vasaru es vēl itin nekā neesmu pieminējusi. Kā vienmēr, Grieķijā pavisam nepamanīti pagāja Vasaras svētki, kādreiz dzimtenē vīstošo meiju smaržu burvības apvīti . . Maija beigās te bija uznācis vārda pilnā nozīmē briesmīgs karstums un visi pa galvu, pa kaklu metās uz jūŗu vēsināties, bet tūlīt atkal jūnija sākumā sametās vai tīri auksts un kalnu galotnēs sniga. Neviens neatceras, ka te jebkad kāds jūnijā būtu redzējis sniegu. Iedomājaties: gandrīz vai sniegs pa Jāņiem! Un kur — Grieķijā! Nu atkal iestājies mērens vasaras karstums, kas pamazām pieņemas. Līgo vakarā bērni savāca pa sētmalēm sakaltušo zāli.

Šejienes vasara atstāj uz mani vienmēr tādu kailu iespaidu. Spožā, karstā saule nežēlīgi atklāj visu ko divainā, tuvnesīgā kailumā: cilvēku sejas, pašu dzīvi. Trūkst maiguma, trūkst sapņu zem šīs saules. Tikai vakaros man patīk būt ārā, jo viss tad liekas savu ikdienišķību pazaudējis, tapis maigāks, pievilcīgāks.

Jūs sveicinot,

Vidzemniece.

UZ SAULAINIEM DIENVIDIEM

RAKTUVĒS UN KLINŠU ALĀS

Atvaļinājuma braucienā dodas apskatīt skaistus dabas skatus vai vietas, kas kaut kādā veidā atšķiras no citām. Savas dzīves vietas tuvumā viss ir apskatīts, vai arī neizliekas interesants. Ja ņujorkietim debesskrāpji ir ikdienas parādība, tad iebraucējam no citas vietas tie ir, varbūt, neredzēti brīnumi, kas katrā ziņā jāapskata. Ņujorkietis un it sevišķi bērni interesējas par zirgiem un govīm, ko pilsētā nevar redzēt, un tāpēc labprāt izbrauc apskatīt laukus.

Pensilvēnijā ir liela dabas dažādība ar kalniem, mežiem un laukiem, biezi apdzīvotām pilsētām, gan arī gandrīz neapdzīvotiem kalnu apgabaliem. Tā ņujorkietim liekas vieta, kur vērts uzsākt atvaļinājuma ceļojumu.

Netālu no Džonstaunas ir ogļraktuve, kas reklāmējas kā vienīgā, ko tūristi var apskatīt. Tūristiem tā atvērta tikai kopš šā gada 2. jūnija.

Līdz ar ieejas kartēm katram apmeklētājam izsniedz kalnrača cepuri. Kas baidās no ogļu putekļiem, tie var īrēt arī drēbju pārvalkus. Tad sēžas divos vagonos ar plastikas jumtu, kuŗus elektriskā lokomotīve ievelk raktuvēs. To nosaukums ir Reti redzētās ielejas raktuve. Ogļu slānis sākas tūlīt pie ieejas, bet vilciens pa tuneli iebrauc kādus 750 jardus, pēc tam jāiet kājām, lai sasniegtu vietu, kur notiek rakšana.

Ar ķēdes veida urbjiem rada ogļu slānī caurumus, kur ievieto dinamitu, un slāni izspridzina. Pēc tam ar kapļiem ogles samalcina, bet ar lāpstām tās uzmet uz kratīkļa, kas ogles iekrata vagonetē. Vagoneti piepilda 1 minūtē ,pēc tam vilciens ar 8 pilnām vagonetēm dodas uz izgāstuvi, kur ogles iegāž citās lielākās vagonetēs. Tās ar stieples kābeli nolaiž ielejā, tur ogles iepilda vilciena vagonos. Raktuvēs izraktās vietas apkaisa ar kaļķakmens putekļiem, tā izsargājoties no eksplozijas riska. Izraktās vietas nostiprina ar koka balstiem, nodrošinoties pret raktuvju griestu nogruvumiem. Raktuve nav liela, strādā tikai 10 vīri, kas dienā izrok 80 tonnu ogļu.

Vieta ar skaistu skatu ir Pakavu loks pie Altūnas. Dzelzceļa līnija te veido pakavveidīgu loku, uzvijoties kalnā. Autoceļš izbeidzas pakava iekšpusē pie ezera, bet dzelzceļa veidotais pakavs jākāpj skatīties pa līkumotām trepēm kalnā. Laukumā novietota tvaika lokomotīve, gan aiz stiepļu aizžogojuma, lai tūristiem nerastos doma, kādu daļu novākt.

Pakavu pirmo reizi dzelzceļa satiksmei atvēra 1854. gadā. Tagad izveidoti četri atsevišķi sliežu ceļi. Bija iespējas novērot, ka vienā laikā kalnā „kāpa" divi preču vilcieni, bet trešais no kalna nāca lejā. Apmēram simts vagonu lielo sastāvu vilka piecas lokomotīves, bet 3 vagonu galā vēl palīdzēja. Pakava ielokā šie 3 vilcieni izskatījās kā čūskas, kas vijas kalnā.

Tuvumā atrodas Prinča Galicina parks, kas ir lielākais Pensilvēnijā. Tur atrodas skaisti mežiem noauguši kalni un liels ezers, bet uz dienvidiem ir Prinča Galicina baznīciņa, kas celta 1832. gadā Alegēņu apustulim, tēvam Dimitrijam Galicinam, kas apbedīts netālu no baznīciņas.

Pārraujot upes dambi, pie Džonstaunas 1899. gadā izcēlušies lieli plūdi ,kur bojā gājuši ap 2.000 cilvēku. Tā bijusi pirmā katastrofa, kur Amerikas Sarkanais krusts organizējis palīdzību. Te ierīkota kapsēta, kur apbedīti 77 plūdu katastrofā bojā gājušie. Plūdu katastrofas laikā atskanējuši kliedzieni, lai glābjoties kalnos, un kopš šī laika arī ierīkots kalnu dzelzceļš, kas apkalpo tos, kas pēc plūdiem savas mājas uzcēluši kalna galā. Šis vilciens iet kalnā gandrīz stāvus, ar zobratiem, pārvedot pasažieŗus, kā arī satiksmes līdzekļus.

Virdžinijā ir neskaitāmas vēsturiskas vietas un tikpat daudz dažādu kalnu alu vai kavernu. Gandrīz katrā jūdzē sludina dažādu kauju notikumus, ievērojamu amerikāņu dzimšanas, vai arī ievērojamu kaŗa vadoņu apmešanās vietas.

Gandrīz katrā jūdzē uz ceļa ir reklāmas, kas ieteic apmeklēt alas. Izvēlamies tās, kas reklāmējas kā lielākās pasaulē. Tās ir Lurejas alas, 260 pēdas zem zemes, kur jānostaigā vairāk kā jūdze, lai visu apskatītu. Laika plūdumā klinšu radzes te izveidojušas dažādus tēlus, — katram dots kāds raksturīgs nosaukums. Kādā vietā izveidojušās it kā ērģeles, kur uz radzēm var pat nospēlēt pāris dziesmiņu. Te notikušas kādas 150 laulības. Netrūkst cilvēku ,kas mīl romantiku.

Ievērojama vieta ir septiņi dabīgie skursteņi, ko gadu miljoni veidojuši. Tie ir kā klinšu stabi, kas, zemei veidojoties, palikuši stāvot. Augstākais ir 126 pēdas, kāds cits sagāzies kā Pizas greizais tornis. Skursteņu galos aug mazi kropli kociņi, augstākajam galā ir novērošanas tornis, kur ved primitīvas kāpnes, bet no kurienes ir skaists skats uz apkārtni.

Dažas jūdzes tālāk ir Dabas tilts. To reklāmē par vienu no septiņiem pasaules brīnumiem. Tas ir pār klinšu gravu veidots klinšu loks, kas izskatās pēc tilta un pār kuŗu iet ceļš. Dziļi apakšā tek upīte, bet no apakšas skatot, tilts nemaz neizliekas pēc brīnuma, varbūt, kādreiz agrāk tas licies lielāks brīnums, jo teika stāsta, ka indiāņi to pielūguši kā dievību.

AUTOBIOGRAFIJU KARAĻA ATMIŅAS

„I SHOULD HAVE KISSED HER MORE" by Alexander King, Simon & Schuster (Kanadā — The Musson Book Co.) izdevums, 349 lpp., cena - $ 4.50.

Grāmata ir trešais turpinājums nesalīdzināmām atmiņām, kuŗas sarakstījis „autobiografiju karalis", attēlojot pirmo reiz savas vispikantākās dēkas. Viņš atcerās sievietes, kas spēlējušas kādu lomu viņa dzīvē, gan skaistās, asprātīgās, gan kautrās, gan dumpīgās, gan mazā auguma un arī gaŗās . . . Bet viņš tēlo arī pazīstamus māksliniekus, rakstniekus, īpaši lugu rakstniekus, ar kuŗiem to dzīve savedusi kopā, kā arī gadījuma paziņas, kas līdz šim nevienam nav bijuši pazīstami, un kuŗus viņa grāmata padarīs vairāk vai mazāk ievērības cienīgus, pateicoties viņu ekscentriskām dabām. Pateicoties aizraujošu sieviešu aprakstam, viņš sniedz laulātiem draugiem un mīļākiem savu vaļsirdīgi attēloto pieredzi. Lasītājus var pārsteigt autora joie de vivre, jautrība un pārspīlēti godīgais notikumu tēlojums. AKL

LAIKRAKSTA ABONEMENTU

jūs variet pieteikt arī pa tālruni. Toronto apgāda numurs ir

EM 8-0792.

ARĪ ATVAĻINĀJUMA LAIKĀ
IR PATĪKAMI PAKLAUSĪTIES
LATVIAN MUSIC
EP 45 SKAŅU PLATES
Maksā $1.60 gabalā.
IZLASIET ŠO PIEDĀVĀJUMU:

EP
SONATA IN E MINOR
Part I Largo Allegro
SONATA IN E MINOR
Part II Largo Allegro
Atis Teichmanis, violoncello
Fritz Neumeyer, harpsichord
EP 02
JAUTRAIS PĀRIS
ALSUNGAS POLKA
Kokļu ansamblis
RITENĪTIS, SUDMALIŅAS
Stīgu orķestris
MAZĀ SERENĀDE
Jāzeps Mediņš
E. Bertovskis, čello
V. Cīrule, klavieres
MENUETS, Jānis Ivanovs
I. Dālmanis, vijole
H. Birznieks, vijole
B. Tiltiņš, alts
E. Bertovskis, čello
EP 03
CĪRULĪTI, MAZPUTNIŅI
BITĪT' SĒRSTI AICINĀJA
RIKŠIEM BĒRĪTI ES PALAIDU
SEŠI MAZI BUNDZINIEKI
ar orķestri
KUR TU AUGI, DAIĻA MEITA
ar A. Ludiņu, soprāns,
Arturs Vanags, tenors
EP 04
ZELTĪTĀS LAPAS
E. Melngailis
SPĀNIEŠU ROMANCE
E. Dārziņš
A. Viļumanis, baritons
MĒNESS STARUS STIGO
Jāzeps Vītols
2 tautas dziesmas:
LAIVĀ GĀJU ŠŪPOTIES
ES IZGĀJU OŠU BIRZI
E. Volšteine, soprāns
EP 05
PĻAVĒJA DIENDUSA
A. Kalniņš
3 tautas dziesmas:
ĀVU, ĀVU BALTAS KĀJAS
SIDRABIŅA UPI BRIDU
TAUTIEŠAM ROKU DEVU
E. Pakule, soprāns
PUIŠI JĀJA PIEGUĻĀ
RINDĀM AUGA OZOLIŅI
CAUR SIDRABA BIRZI GĀJU
A. Ludiņa, soprāns
EP 06
ŠŪPUĻDZIESMAS P. Jurjāns
BĀRENĪTES SLAVINĀŠANA
E. Melngailis
LOKAITIESI, MEŽU GALI
E. Melngailis
LĪGO DZIESMA A. Jurjāns
Jaukts koris
Teodors Kalniņš, dir

EP 07
VISI CIEMA SUŅI RĒJA
Dir. J. Dūmiņš
CEKULAINA ZĪLE DZIED
TUMŠA NAKTE, ZAĻA ZĀLE
Dir. H. Mednis
MEITENĪTE, MELNACĪTE
RĪGA DIMD
KALNI UN LEJAS
Dir. T. Kalniņš
EP 08
KUMELIŅI, KUMELIŅI
MUGURDANCIS
MAĢAIS DANCIS
Viru kvartets
SUDMALIŅAS V. Stūresteps
I. Dālmanis, vijole,
V. Cīrule, klavieres
LAUKU POLKA Jāzeps Mediņš
Orķestris
EP 09
SLIŅĶIS GĀJA LŪKOTIES
SEV SIEVAS
JAUTRĀ LĪGAVIŅA
JŪRIŅ' PRASA SMALKU
TĪKLU
Tiroliešu — KAS TO LAI ZIN
Vācu — HEINRICHS UN LĪZE
Meksikāņu — SOLIŅŠ
Viru kvartets
EP 010
SĪKIE PIRKSTIŅI
E. Melngailis
A. Vanags, tenors
ES UZKĀPU KALNIŅĀ
A. VANAGS un V. Davidone
Orķestris
ROZĒM KAISU ISTABIŅU
V. Davidone un O. Blūmberga
Orķestris
MEITIŅA MĪĻĀ
V. Davidone un A. Vanags
Orķestris
EP 011
TŪDALIŅ — TAGADIŅ
A. Jurjāns
Simfoniskais orķestris
Dir. A. Jansons
KAMOLIŅDEJA
GAISMIŅA AUSA
Kokļu ansamblis
EP 012
DĀRGAKMEŅI —
GEMS SUITE
J. Vītols
1. Ametists
2. Smaragds
3. Pērle
4. Rubīns
5. Briljants
Simfoniskais orķestris
Dir L. Vīgners

JAUNĀKĀS PLATES

EP 013
KARAĻMEITA J. Vītols
Reitera koŗa izpildījumā
Dir. T. Reiters
TEODORA REITERA RUNA
viņa 70 gadu jubilejas laikā
1954. gadā.
2 latviešu tautas dziesmas
JŪRIŅ PRASA SMALKU
TĪKLU
DZIEDOT DZIMU, DZIEDOT
AUGU
Dir. T. Reiters
EP 015
E. Dārziņš
SAPŅU TĀLUMĀ
MĒNESS STARUS STIGO
Jaukta latviešu koŗa izpildījumā
Dir. J. Dūmiņš
GAISMAS PILS J. Vītols
Jauktā koŗa izpildījumā
Dir. L. Vīgners
Latviešu tautas dziesma
KUR TU SKRIESI,
VANADZIŅI
Dir. H. Mednis
EP 017
LATVIJAS LAUKU SERENĀDE
J. Vītols
1. Maršs
2. Dziesma
3. Deja
4. Rotaļa
simfoniskā orķestra izpildījumā
Dir. L. Vīgners

EP 014
E. Dārziņš
CIĀNAS BĒRNI
MŪŽAM ZILI
Reitera koŗa izpildījumā
Dir. T. Reiters
CEĻŠ UZ DZIMTENI J. Zālītis
Tautas dziesma
SVEŠAI ZEMĒ
Reitera koŗa izpildījumā
Dir. T. Reiters
EP 016
3 latviešu tautas dziesmas
NEBRAUC TIK DIKTI
VISU DIENU BITES DZINU
CIEMĀ DAIĻA SĒRDIENĪTE
Jauktā koŗa izpildījumā
Dir. T. Kalniņš
2 latviešu tautas dziesmas
TREJAS TAUTAS SAJĀJUŠAS
KALNĀ KĀPU ES DZIEDĀTI
Sieviešu seksteta izpildījumā
SASISTĀ KRŪZE
Jāzeps Mediņš
Latviešu sieviešu koŗa izpild.
Dir. Jēkabs Mediņš
EP 018
3 latviešu tautas dziesmas
AČKUPS
simfoniskā orķestra izpildījumā
Dir. A. Jansons
KRUSTA KAZAKS
MUGURDANCIS
Kokļu ansambļa izpildījumā
Tautas dejas
DIŽDANCIS
DEVIŅI BĀLEŅIŅI, polka
Pūšamo instr. orķestra izpild

DV GRĀMATNĪCA,
123 HURON ST., TORONTO 2-B, Ont., Canada.

LMM Klubs
Laipni aicina tauti
ATKALREDZĒŠAN
Plkst. 10.30 LMM Klu
PROGRAMMA: Plkst. 12 DV Toront
Sacīkšu noslēgumā
HOBBY - STAR ORĶE
VIESI AICINĀTI: Vērot sacīkstes, i
apmešanās vi
Piedalīšanās viesien

UZMANĪBU!
Darām zināmu, ka ar š
LAIMON'
izbeidz darbību un
ALDER'S
1151 Queen St. E. (pie Jones
LŪDZAM MOTORISTUS IZMAN

DAŽĀDAS
ATTĪSTĪŠ
ĀTRA UN PIRMI
PIEŅEM:
DV. GRĀMATNI
Darba laiks no pl. 9—

Kur pēkšņi izgaisa
Kas tevi iepriecināja
Es ziedu uzlūkoju
SVEICIET
LOTUS P
802 Bathurst
tel.: LE 3-
KANADAS DAIĻA
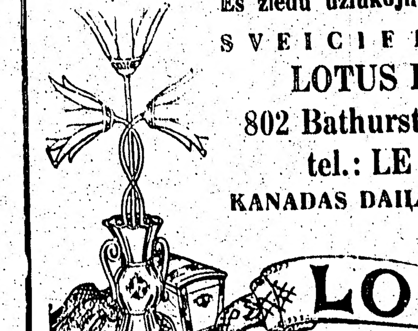
LOT

AUSTRA
DĀMU FRIZIEŖ
737 Bloor St., W., pie Grace,

VENUS

Lat
Adı
231 Ro
LE 4-4

REALTOR
BĒRZIŅŠ
Realty Limited
REAL ESTATE
INSURANCE
MORTGAGE BROKERS
NOTARY PUBLIC
NEK
doš
u.
APDI
aut
nel
OBL
aiz
NOT
not

LATVIJAS
AMERIKĀ
PIEŅEM VISĀDA
IESPIEDUMDARI
LAULĪBU un IESVĒTĪBU
VIZĪTKARTES,
DOKUMENTUS BIED
KONCERTU PROGR
SARĪKOJUMU BI
PLAKĀTUS, DZ
GRĀMATAS
VĒSTUĻU
u. c
PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM
LA BIROJĀ, 123 HURON
ONT., CANADA.
Pasūtinājumus lūdzam

RCIET PASI SAVUS IPAŠUMUS!

OVERCOURT: 8 istabu māja, 2 vir- apkure ,garāža. Pilna cena $ 16.500,-,

NIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ
ELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSETĀ.

ĻINĀJUMA LAIKĀ
AMI PAKLAUSĪTIES
AN MUSIC
KAŅU PLATES
ksā $1.60 gabalā.
ŠO PIEDĀVĀJUMU:

EP 07
VISI CIEMA SUŅI RĒJA
Dir. J. Dūmiņš
CEKULAINA ZĪLE DZIED
TUMŠA NAKTE, ZAĻA ZĀLE
Dir. H. Mednis
MEITENĪTE, MELNACĪTE
RĪGA DIMD
KALNI UN LEJAS
Dir. T. Kalniņš
EP 08
KUMELIŅI, KUMELIŅI
MUGURDANCIS
MAGAIS DANCIS
Vīru kvartets
SUDMALIŅAS V. Stūresteps
I. Dālmanis, vijole,
V. Cīrule, klaviers
LAUKU POLKA Jāzeps Mediņš
Orķestris
EP 09
SLIŅKIS GĀJA LŪKOTIES
SEV SIEVAS
JAUTRĀ LĪGAVIŅA
JŪRIŅ' PRASA SMALKU
TĪKLU
Tirolišu — KAS TO LAI ZIN
Vācu — HEINRICHS UN LĪZE
Meksikāņu — SOLIŅŠ
Vīru kvartets
EP 010
SĪKIE PIRKSTIŅI
T. Melngailis
A. Vanags, tenors
ES UZKĀPU KALNIŅĀ
A. VANAGS un V. Davidone
Orķestris
ROZĒM KAISU ISTABIŅU
V. Davidone un O. Blūmberga
Orķestris
MEITIŅA MĪLĀ
V. Davidone un A. Vanags
Orķestris
EP 011
TŪDALIŅ — TAGADIŅ
A. Jurjāns
Simfoniskais orķestris
Dir. A. Jansons
KAMOLIŅDEJA
GAISMIŅA AUSA
Kokļu ansamblis
EP 012
DĀRGAKMEŅI —
GEMS SUITE
J. Vītols
1. Ametists
2. Smaragds
3. Pērle
4. Rubīns
5. Briljants
Simfoniskais orķestris
Dir L. Vigners

KĀS PLATES

EP 014
E. Dārziņš
CIĀNAS BĒRNI
MŪŽAM ZILI
Reitera koŗa izpildījumā
Dir. T. Reiters
CEĻŠ UZ DZIMTENI J. Zālītis
Tautas dziesma
SVEŠAI ZEMĒ
Reitera koŗa izpildījumā
Dir. T. Reiters
EP 016
3 latviešu tautas dziesmas
NEBRAUC TIK DIKTI
VISU DIENU BITES DZINU
CIEMĀ DAIĻA SĒRDIENĪTE
Jauktā koŗa izpildījumā
Dir. T. Kalniņš
2 latviešu tautas dziesmas
TREJAS TAUTAS SAJĀJUSAS
KALNĀ KĀPU ES DZIEDĀT
Sieviešu seksteta izpildījumā
SASISTĀ KRŪZE
Jāzeps Mediņš
Latviešu sieviešu koŗa izpild.
Dir. Jēkabs Mediņš
EP 018
3 latviešu tautas dziesmas
AČKUPS
simfoniskā orķestra izpildījumā
Dir. A. Jansons
KRUSTA KAZAKS
MUGURDANCIS
Kokļu ansambļa izpildījumā
Tautas dejas
DIŽDANCIS
DEVIŅI BĀLENIŅI, polka
Pūšamo instr. orķestra izpild.

MATNĪCA,
RONTO 2-B, Ont., Canada.

LMM Klubs — DV Toronto nod.

Laipni aicina tautiešus piedalīties 1962. gada 28. jūlijā

ATKALREDZĒŠANĀS DIENĀ BĒRZAINĒ!

PROGRAMMĀ: Plkst. 10.30 LMM Kluba — INTERNĀS ŠAUŠANAS SACENSĪBAS.
Plkst. 12 DV Toronto nod. — SAVIESĪGA DZĪVE KLUBA ZĀLĒ.
Sacīkšu noslēgumā
HOBBY - STAR ORĶESTRIS SPĒLĒS EIROPIEŠU MŪZIKU.

VIESI AICINĀTI: Vērot sacīkstes, izmantot plašo peldbaseinu, rast atpūtu pašu izraudzītās apmešanās vietās un piedalīties deju priekos.

Piedalīšanās viesiem $ 1.00, sacīkšu dalībniekiem — brīva.

Laipni lūdz LMM Klubs un DV Toronto nod.

UZMANĪBU! UZMANĪBU!

Darām zināmu, ka ar š. g. 15. jūliju, īpašuma pārdošanas dēļ
LAIMON'S ESSO SERVICE
izbeidz darbību un turpina darboties zem nosaukuma

ALDER'S ESSO SERVICE

1151 Queen St. E. (pie Jones Ave.), Toronto 8, Ont. Tālr.: HO 6-0496.
LŪDZAM MOTORISTUS IZMANTOT MŪSU PAKALPOUMUS ARĪ TURPMĀK JAUNĀ VIETĀ.
LAIMONIS ALDERS.

DAŽĀDAS KRĀSU FILMAS

ATTĪSTĪŠANAI UN KOPĒŠANAI.

ĀTRA UN PIRMKLASĪGA APDARE DAŽĀDOS LIELUMOS.

PIEŅEM:

DV. GRĀMATNĪCA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B.

Darba laiks no pl. 9—6, sestdienās no pl. 9—1 dienā.

Kur pēkšņi izgaisa tavas skumjas?
Kas tevi iepriecināja?
Es ziedu uzlūkoju . . .

SVEICIET AR ZIEDIEM!
LOTUS PUĶU VEIKALĀ
802 Bathurst ielā, pie Bloor ielas,
tel.: LE 3-3884, Toronto.
KANADAS DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS & NOTĀRS
133 RICHMOND ST., W.,
TORONTO 1, ONTARIO.
EM 6-8996 (darbā).
RO 6-8354 (mājā).
Atvaļinājumā no 28. jūlija līdz 13. augustam.

ALFRED STIKUTS
REALTOR
481-0431

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-679?

KRĀSOTĀJS
Zema cena — augsta kvalitāte.
CL 5-6451

VENUS PUĶU VEIKALS
- Ziedi un ziedu sakārtojumi visādām vajadzībām.
- Latviešu keramika.
- Ādas izstrādājumi.

231 Roncesvalles Ave., Toronto.
LE 4-4645; LE 3-4037 pēc darba.
A. PUTNIŅŠ

BĒRNU UZRAUDZĪTĀJU
darba dienās meklē atraitnis diviem 3 g. veciem zēniem.
Lūdzu zvanīt vakaros, 488-7214, Toronto.

REALTOR
BĒRZIŅŠ
Realty Limited
REAL ESTATE
INSURANCE
MORTGAGE BROKERS
NOTARY PUBLIC

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — pārdošanā: mājas, veikali, farmas u. c.
APDROŠINĀŠANA — apdrošina auto, mājas, mēbeles, zādzības nelaimes, slimības u. c.
OBLIGĀCIJAS — obligāciju un aizdevumu sagāde u. c.
NOTĀRS — līgumi, tulkojumi, notāriāli apstiprinājumi u. c.

LE 4-8447
316 Harboard St.,
TORONTO

J. KREIĻA
FOTO STUDIJA
izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieru filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt.
HO 6-3800, 445 Pape Ave.

Kingston Rd. - Coxwell r.
IZĪRĒJAMAS
mēbelētas istabas.
Parkošanas iespējas.
Zvanīt HO 6-1386, Toronto.

LATVIJAS AMERIKĀ
MODERNĀ
SPIESTUVE
TORONTO

PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINĀJUMUS:
- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES,
- VIZĪTKARTES,
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM,
- KONCERTU PROGRAMMAS,
- SARĪKOJUMU BIĻETES,
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS,
- GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES u. c.

PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:
LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO, 2-B, ONT., CANADA. TEL.: EM 8-0792.
Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

H. Rosar
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANAS BIROJS,
467 Sherbourne St.,
Toronto.
Tel. WA 4-1408.
★
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana.

Penmans
GP 2-5
WARRANTED HIGH GRADE PENMANS KNIT-GOODS
APAKŠVEĻA - ZEĶES - T-KREKLI

O'KEEFE CENTRE
FRONT & YONGE EM. 3-6633
IEEJAS KARTES PĀRDOŠANĀ!
NO 30. JŪLIJA — 4. AUGUSTAM.

VIC DAMONE
un
HENNY YOUNGMAN.

6.-11. aug. JACK CARTER'S REVUE; 13.-18. aug. TONY BENNETT, PHIL FORD un MIMI HINES; 20. aug. - 1. sept. PHYLLIS DILLER HOLIDAY THEATRE ICE REVUE.
Kase atvērta no plkst. 11 rītā — 10 vakarā.
$ 0.75 līdz $ 3.75. Telefons EM 3-6633.
ATVĒSINĀJATIES O'KEEFE TELPĀS.

LICENZĒTS
GĀZES UN EĻĻAS
APKURU IERĪKOTĀJS
izpilda jaunus un remonta darbus.
Krāsns tīrīšana $ 7.00.
Lūdz zvanīt LE 1-6583.
A. LAGUNS,
204 Oakwood Ave., Toronto.

Latvietis izdara
KRĀSOŠANAS DARBUS, ARĪ TAPSĒŠANU.
Tel. 924-0363 (pieteikt angliski), vai HU 8-8640 (latviski, vakaros).

Vajadzīgs
daļējam darba laikam
PĀRDEVĒJS uz komisijas noteikumiem.
Jāprot angļu un latviešu valoda.
Zvanīt Mr. STODDART — EM 3-1935, Toronto.
MERCHANTS FINANCE.

Iegādājaties piemiņai!
3. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU KANADĀ
SKATU ALBUMU
Cena $2.50 + 6¢ pārsūtīšanas izd.
8½" x 11" formāts,
32 lappuses ar foto attēliem par dziesmu svētku norisi. Jaukā apdarē.
Daugavas Vanagu grāmatnīcā, 123 Huron St., Toronto 2-B, Ontario, Canada.

BRĪVS DZĪVOKLIS
BEZBĒRNU PĀRIM
pret viegliem pārvaldnieka pienākumiem
4 dzīvokļu mājā ar 1. septembri.
Jāpārņem dzīvokļa iekārta.
Zvanīt pēc plkst. 6 vak.
Mr. Schwabl, LE 4-1588, Toronto.

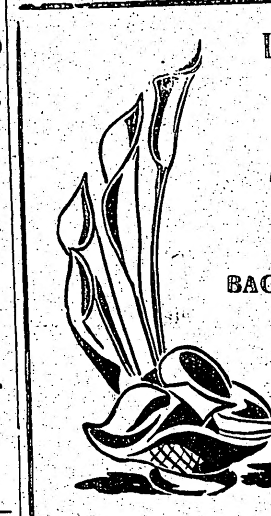

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
CALLA
727 Danforth Ave., Toronto.
HO 6-9911.
BAGĀTĪGAS ZIEDU VELTES UN ZIEDU SAKĀRTOJUMI KATRAM GADĪJUMAM. ZAĻUMU UN TROPISKIE STĀDI.
TAUTISKIE IZSTRĀDĀJUMI.
PIEGĀDE MĀJĀS.

VALUDE
Zeltkalis A. ĶIVLENIEKS
Gatavo un labo visu, kam sakars ar zeltu
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont.
HO 3-1008.
PIEPRASIET KATALOGU.

BRĪVDIENĀM piedāvājam
JAUNĀKĀS GRĀMATAS

E. Dunsdorfs — LATVIJAS VĒSTURE — 1600 - 1710	$ 12.50
A. Voitkus — SPOGULIS — humoreska	$ 5.60
A. Johansons — VĒJU MEZGLI — esejas	$ 2.80
A. Daugule — SADEDZINĀTIE TILTI — romāns	$ 3.00
A. Čika un A. Šmits — — SPORTA SMAIDS — atmiņas	$ 3.00
T. Zeltiņa redakcijā — DZEJAS UN SEJAS — antaloģ.	$ 7.50
J. S. Turģenevs — DŪMI — romāns	$ 3.85
Guntis Zariņš — VARONĪBAS AUGSTĀ DZIESMA — stāsti	$ 3.80
Ilze Šķipsna — VĒJA STABULES — stāsti	$ 3.80
Dr. D. Biskaps — DZĪVES VĒJOS — ārsta dzīves un darba atmiņas	$ 5.50
TILTS Nr. 42./43 — žurnāls	$ 2.00
TILTS Nr. 44./45. — žurnāls	$ 2.00
LATVJU ZELTENE — rokdarbu žurnāls Nr. 41	$ 1.00
LATVJU ZELTENE — rokdarbu žurnāls Nr. 42	$ 1.00
J. Klīdzējs — JAUNIEŠI — romāns	$ 3.80
Irma Grebzde — KALNI KĀPJ DEBESĪS — noveles	$ 3.60
Marg. Kovaļevska — POSTA PUĶE — romāns	$ 4.00
F. E. Tamsāre — VELNS AR VILTOTU PASI — romāns	$ 3.40
V. Kārkliņš — VAKARA ZVAIGZNES — romāns	$ 4.00
Francis Molnārs — PĀVILIELAS ZĒNI — jaunatnes romāns	$ 3.00
V. Krāslavietis — AR LAIKA DEGLI — dzejoļi	$ 3.00
A. Eglītis — DIVI KĀPIENI — ar autora zīmējumiem	$ 2.80
S. Lazdiņa — SADEGUŠIE SPĀRNI, II daļa — romāns	$ 3.90
E. Dārziņš — PAVASARA STRAUMES — dienas grām.	$ 3.50
Andr. Eglītis — LĀSTS — dzejoļi	$ 4.25
LATVIJAS ATBRĪVOŠANAS KAŖA VĒSTURE, II d.	$ 8.00
K. Kurbads — SILU ŠALKAS — dzejoļi	$ 2.80

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron Street, Toronto 2-B, Ont., Canada.

KAS? KUR? KO?
TORONTO

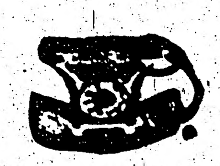

PĀRTIKA - DELIKATESES

Little Rīga — delikatešu veikals — LE 4-8974
343 RONCESVALLES AVE.
Viesību galdi, aukstās bufetes.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca — HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja — LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI

Bloor - Danforth Real Estate Ltd.
Nekustami īpašumi Toronto un apkārtnē.
E. HENIŠS, 1007 Bloor St. W. LE 7-2191 Mājās LE 3-4131
A. LAKSTĪGALA, 690 Coxwell Av. HO 1-3536
Sevišķi izdevīga obligāciju izkārtošana. Mājās OX 4-6876

I. JANKOVSKIS
REAL ESTATE BROKER
93½ Roncesvalles Avenue
LE 6-0143 LE 5-4455
Nekustami īpašumi pilsētā un uz laukiem.

APAVI - APĢĒRBI

V. Adītājs — LE 4-2526
drēbnieku amata meistars. 2218 DUNDAS ST. W.
Augstākās kvalitātes drēbju izvēle. Pirmklasīgs darbs.

Peter's Shoes — HO 3-7319
— jūsu apavu veikals
243 DANFORTH AVE.
Importēti apavi dāmām, kungiem un bērniem.
Perlona zeķes

DAŽĀDI

Alder's Esso Services — HO 6-0496
1151 QUEEN ST. E.
Atlasa riepas un baterijas. Dažādi auto remonti.

Asphalt Services Ltd. — RO 9-4154
702 WESTON RD.
Grīdu — sienu — griestu tailes. ☆ Krāsas — tapetes — tepiķi.

Benjamin Film Laboratories Ltd. — EM 3-6496
51 DUCHESS ST.. TORONTO 2, ONT.
Krāsu un balti - melno filmu attīstīšana, bildes, palielinājumi un citi foto darbi ar izcilu kvalitāti. Tautiešiem atlaide

Crest Florists — HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. Latviešu mākslinieku gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS.

DCS
Drapery Contract Services — 789-4455
Latviešu uzņēmums — Mājās BA 5-9292
521 OAKWOOD AVE.
Nesaistoša informācija un lietpratēja padomi jūsu mājas iekšienes izdaiļošanai. Aizkari, grīdsegas, drapērijas. u.c.

Everlast Heating Co. — LE 1-1101
62 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās HO 5-5317

New Era Home Appliances Ltd. — OX 9-7143
2902 DANFORTH AVE. Televīzijas aparāti. Stereo.
Ledusskapji, veļas mašīnas, veļas žāvētāji. Elektriskās plītis.
Lielākā mēbeļu izvēle Toronto. AUSEKLIS JANSONS.

A. EGLĪTIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca
Ierīko TV antenas. Atvērts līdz pl. 8 v., sestdienās līdz pl. 6 v.
◎ IZĪRĒ TV par $8,- MĒNESĪ. ◎
161A Roncesvalles Ave., Toronto. Tel LE 7-1401

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi.
Adrese: ....
Mr., Mrs., Miss ....
Pievienoju Money Order!, čeku vai skaidrā naudā $ ....
.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot).
Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $ 1.50 par 1 mēn., $ 4.50 par 3 mēn., $ 8.50 par 6 mēn., $ 16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar pārstāvjiem:

PĒRCIET

GRĀMATAS — ŽURNĀLUS — KERAMIKU —
SKAŅU PLATES — KOKA UN ĀDAS
IZSTRĀDĀJUMUS — AUDUMUS.

DV GRĀMATNĪCĀ
123 HURON IELĀ, TORONTO.

SŪTIET

SAINĪŠUS SAVIEM PIEDERĪGIEM UN
DRAUGIEM UZ LATVIJU caur
DV GRĀMATNĪCAS Sainīšu nodaļu.
INFORMĀCIJAI ZVANIET EM 8-0792.

KONGRESS UN NOMETNE

Amerikas latviešu baptistu nāja par rosīgu darbu, izceļot koŗus un jaunatnes pulciņus. Apvienībā pašreiz 7 draudzes un 3 kopas ar apm. 800 locekļiem. No draudžu vienību ziņojumiem: V. Baštiks vēstīja, ka nolemts rīkot gadskārtējo dziesmu dienu 1963. gada 21. aprīlī Filadelfijā, dziedot A. Purva Psalmu kantātes visas trīs daļas un vēl 7 jaunas dziesmas. Māsu apvienība, bez plaša palīdzības darba, ziedojusi 1.000 dolaru nometnes inventāram. Jaunatnes apvienības pr-ks A. Lejasmeijers ziņoja par lēmumu nodot draudžu apvienībai jaunatnei piederošo un gados sakrāto nometnes inventāru, kā arī svītrot 850 dolaru aizņēmumu. Apvienības padomē pārvēlēja E. Spīguli, P. Odiņu un V. Baštiku. Uz V. Mareneka ierosinājumu un ar viņa 500 dolaru iemaksu nodibināja dzejnieka Nātru Krišjāņa (spējīgākais vecās paaudzes Amerikas baptistu literārts) fondu. No šī fonda katru gadu izsniegs balvas par labāko literāro un mūzikas sniegumu baptistu draudžu izdevumos. Kongresā piedalījās 63 delegāti.

Nometnes vadītājs bija māc. P. Odiņš. Bija 200 dalībnieku visādās vecumu grupās. Tipiska nometnes diena sākās ar rīta svētbrīdi, tad sekoja māc. R. Ekšteina referāts par bībeli. Pēc īsa pārtraukuma grupu referāti par aktuāliem jautājumiem dažādiem vecumiem. Pēcpusdienā pēc sporta un brīvām nodarbībām notika garīgas celsmes sanāksmes, bet vakarā ugunskurs ar latvisku un garīgu programmu. Bija arī savas nodarbības bērniem un sieviešu grupām. Nometne bija jāatzīst par teicami noorganizētu. Arī patīkamais laiks palīdzēja.

C.

DAUDZ IEKĀROTĀ . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

Katrā ziņā tā ir savdabīga grāmata, kas pelnījusi uzmanību. Tā izraisa daudzas pārdomas, jo pie tik atklātas valodas mēs neesam pieraduši. Ir tiesa, baltvācu vidū šad un tad dzirdamas balsis, kas cenšas revidēt veco kungu mentālitāti. Te jāatceras Dr. Marnics, G. Ikskils, prof. G. Rauchs, kas 1961. g. Sirrena dienās ar savu vēsturisko runu ir [illegible] jaunu lapaspusi Baltijas vēstures izpratnē. Bet neaizmirsīsim, ka tās ir tikai atsevišķas balsis, kam nav atbalss baltvācu oficiālajās organizācijās. Neaizmirsīsim arī, ka tai pašā laikā Berlīnes superintendents P. Kāle ir publicējis grāmatu par vācu protestantisma satikšanos ar krievu pareizticīgo baznīcu Baltijas telpā, kurā viņš skumst par to, ka „pagaidām" šī satikšanās „līdz turpmākam" esot pārtraukta. It kā viņš šo satikšanos nevarētu turpināt turpat Berlīnē. Tie ir apstākļi, kas par Šreibera grāmatu liek priecāties, jo tā ļoti provokātīvā veidā liek pārdomāt vecās un vienmēr jaunās mūsu dzimtenes vēstures problēmas. Mēs to tagad drīkstam darīt daudz bezkaislīgāk kā tas, varbūt, bija iespējams tikai pirms dažiem gadu desmitiem. Bet tādēļ tās nav zaudējušas savu pievilcību, kā tas redzams, arī svešinieku acīs.

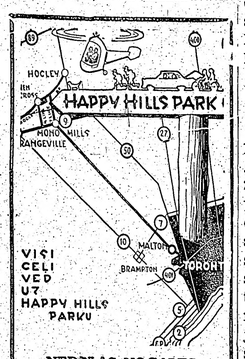

NEDĒĻAS NOGALES

Ģimenēm, organizētiem izbraukumiem un nometnošanai skaistā kalnainā apvidū.

32 jūdzes no Toronto (Metro) robežas.

Zvanīt informācijai LE 4-0563.

S. VASARĀJS.

MĀJU ĪPAŠNIEKI, SAGĀDĀJU

1-ās un 2-ās
- OBLIGĀCIJAS

Visizdevīgākie maksāšanas noteikumi.
Nesaistoša informācija, ME 3-8305, Toronto.

V. LIEPIŅŠ.
PIRMAIS LATVIEŠU OBLIGĀCIJU BIROJS TORONTO.

SPORTS

DV gatavojas šaušanas meistarsacīkstēm

Atlikuši nepilni divi mēneši līdz DV meistarsacīkstēm šaušanā. Tās arī šogad notiek 22. septembrī, plkst. 12 dienā, Kičeneŗā, River Valley šautuvē, Kičeneras - Vaterlū nod. techniskā izkārtojumā.

Šā gada sacensībās paredzams kupls dalībnieku skaits. Ierasties apsolījušies arī šāvēji no Sadberijas.

Nodaļās notiek intensīvi treniņi. Arī šogad paredzama sīva konkurence starp DV Kičeneras - Vaterlū un Londonas (Ont.) nodaļām. Par to pārliecinājās šīs minētās nodaļas draudzības sacensībās 23. jūnijā Londonā, kuŗās sasniegti teicami rezultāti.

Par sacīkšu atbildīgo vadītāju DV KV minējusi A. Preisu no Kičeneras. Pēc sacensībām nodaļu šāvēji ar piederīgiem un viesiem varēs piedalīties kopīgā azaidā, iepriekš piesakot dalībnieku skaitu.

Tajā pašā vietā River Valley Lodge telpās plkst. 7.00 vakarā notiks DV Kičeneras - Vaterlū nodaļas rīkotais 10 gadu atceres sarīkojums.

Nodaļu šāvēji ar piederīgiem un viesiem no tuvienes un tālienes lūgti piedalīties minētā sarīkojumā.

SACENŠAS ARĪ BASKETBOLISTI

Aizvadītā nedēļas nogale bija bagāta sporta sacīkstēm, kuŗās piedalījās latviešu sportisti no Kanadas un ASV. Kamēr futbolisti izcīnīja Ziemeļamerikas latviešu meistara godu futbolā, Centrālās YMCA vingrotavās notika spraigas sacensības basketbolā.

Grand Rapidu un Toronto latviešu YMCA vienības otro gadu sacentās daudzkārtējā Latvijas valsts vienības spēlētāja M. Kazaka dāvātās ceļojošās balvas dēļ. Šīs balvas izcīņas ietvaros notika arī plašs basketbola turnīrs ar DV TLSK, YMCA un Grand Rapidu vienību piedalīšanos.

Vispirms spēlēja Grand Rapidu un DV jaunatnes vienības. DV piederēja viss pirmais puslaiks un cieminiem bija nopietni jācīnās, lai torontieši pārāk neatrautos. Puslaika beigās rapidieši atguvās, tomēr puslaiks beidzās DV labā ar 17:16 punktiem. Otrā puslaikā Grand Rapidi pārņēma vadību un uzvarēja spēli ar 38:35.

Grand Rapidu vienībā spēlēja un ieguva punktus: P. Valts — 9, V. Šūmanis — 15, Z. Lapsiņš — 4, T. Celmiņš — 6, J. Prūsis — 4 un A. Puriņš.

DV: A. Dulmanis — 14, A. Skalde — 1, J. Brikmanis — 13, Priverts — 2, Ozoliņš.

Otrā spēlē tikās YMCA ar TLSK. Uzvarēja YMCA ar 43:30 (14:10). Uzvarētājos spēlēja E. Pelšs — 6, V. Ezers — 9, Akers — 2, V. Kauliņš — 17, A. Liepa — 2, M. Ešmits — 7 un T. Lidums.

Finālspēles notika Sidrabenē. TLSK uzdeva DV spēlētāju trūkuma dēļ. Finālā tikās Grand Rapidi un YMCA. Spēles sākums piederēja *cieminiem* un puslaiks beidzās Grand Rapidu labā ar 23:14. Grand Rapidi gala rezultātā uzvarēja ar 46:33.

Uzvarētājos, kas izcīnīja pirmo reizi YMCA balvu, spēlēja: Valts — 14, Šūmanis — 13, Celmiņš — 9, Prūsis — 7, Lapsiņš — 1 un Puriņš.

YMCA: Kauliņš — 8, Pelšs — 3, Ezers — 6, Ešmits — 15, Liepa — 3, Akers un Lidums.

M. Kazaka balvas izcīņā Grand Rapidi devās bez vairākiem pamatsastāva spēlētājiem, bet YMCA spēlēja bez A. Litavnieka un A. Griķa. Puslaiks beidzās 38:26 YMCA labā, bet visa spēle 79:63 YMCA labā. Lai izšķirtu balvas ieguvēju, šoreiz noteikumi bija paredzējuši, ka ikviens spēlētājam bija vēl jāmet 5 soda metieni, ieskaitot vienību pārstāvjus (Krēsliņu un Zentiņu), lai šādā veidā iegūtos punktus pieskaitītu sacensības rezultātiem. Ja Grand Rapidi būtu soda metienus izpildījuši ļoti labi, tad tie būtu varējuši punktu kopsummu pārvērst savā labā, bet šoreiz viņu metienu sērija, tāpat kā YMCA, bija nesekmīga. Tā šogad M. Kazaka balvu ieguva Toronto YMCA. Nākošā gadā sacensības notiks atkal Grand Rapidos.

Uzvarētājos spēlēja: Soste — 21, Zentiņš — 20, Krasovskis — 6, Ozoliņš — 8, Ešmits — 6, Strautnieks — 12, Pelšs — 6.

Grand Rapidi: Fricsons — 32, Puriņš — 5, Prūsis — 2, Šūmanis — 8, Valts — 13, Celmiņš — 3 un Lapsiņš.

YMCA un Lāpa pēc sacīkstes Sidrabenē bija klājuši galdu cieminiem, un tur ieradās arī M. Kazaks ar kundzi, kuŗš pasniedza uzvarētājiem savu balvu.

TENISS TORONTO

1962. g. Toronto latviešu meistarsacīkstēs tenisā dubultuzvaru guva J. Cākurs, kas uzvarēja kā vīriešu vienspēlē, tā arī dubultspēlē.

Sacīkšu techniskie rezultāti: Ceinovskis - Jēkabsons 6-2, 9-7; Teteris - Rinks 6-1, 6-2; Mackars - Orste 4-6, 6-4, 6-1; Ceinovskis - Teteris 8-6, 6-3; Cākurs - Mackars 6-4, 6-1; Cākurs - Ceinovskis 7 - 5, 6 - 2.

Vīriešu dubultspēlē Cākurs - Teteris pārspēja Ceinovski - Jēkabsonu 7-5, 6-0.

Sieviešu vienspēlē 3 dalībnieces katra guva pa uzvarai un vietu sadalījums bija šāds — 1. Mackare, 2. Ulmane, 3. Grīnberga. Rezultāti: Ulmane - Grīnberga 6-4, 6-0; Grīnberga - Mackare 3-6, 6-2, 6-0; Mackare - Ulmane 6-0, 6-3.

V.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

BAFALO

Apspiesto tautu nedēļu šeit atzīmēja ļoti plaši ar demonstrācijām, karogu svinīgu novietošanu pilsētas centrā (Iepretim pilsētas valdes namam) pie Makinleja pieminekļa. Latvijas karogu minētā vietā novietoja Apspiesto tautu vietējās komitejas loceklis latviešu pārstāvis B. Epermanis, asistējot skolotājai Sarmītei Jubertei krāšņā Aizputes tautas tērpā.

Sekoja pilsētas vecākā Kovala atklāšanas runa, notika svinīgi aizlūgumi, pieņēma lēmumus un ieteica dažādus atzinumus, kuŗus plaši atreferēja abi lielie pilsētas laikraksti „Buffalo Evenig News" un rīta laikraksts „Buffalo Courier Express". Pēdējais ievietojis arī uzņēmumu ar Apspiesto tautu nedēļas karalienes kandidātēm, to starpā arī latviete Sarmīte Juberte.

E. Alka

MINEAPOLE

DV apvienības vanadzes, turpinot priekšlasījumu un diskusiju ciklu, savā pēdējā sanāksmē noklausījās Almas Rasiņas priekšlasījumu par pirmo palīdzību, to efektīvi demonstrējot ar praktiskiem paņēmieniem. Visas sanāksmes dalībnieces, kopskaitā ap 25, guva patiesu praktisku pamācību, kā nekavējoties rīkoties dažādos nelaimes gadījumos. Klātesošās vanadzes sirsnīgi pateicās par vērtīgo priekšlasījumu.

Pazīstamais Liepājas ārsts Dr. Jānis Pone, kas līdz šim darbojās par ārstu Kembridžā, Minnesotā, tagad pārnācis uz Mineapoli un savā mājā, 1620 W. 32 St., izbūvējis ārsta kabinetu un slimniekus pieņem katru dienu no plkst. 9—12 un 2—5 p.p., izņemot pirmdienas. Sestdienās tikai no rīta. Vēlama slimnieku iepriekšēja pieteikšana pa tālr.: TA 5-0400.

K-ts

ŅUDŽERSIJA

DV apvienības Ņudersijā informācijas noz. vad. Viļa Nelmaņa organizējamā grupā Latviešu savstarpējās veselības apdrošināšanas fondam Linkolnā jau pieteikušies 45 tautieši, kam jau izsūtītas iestāšanās veidlapas un statūti. Tie, kas tos vēl nebūtu saņēmuši, lūgti pieprasīt V. Neimanim, 108 Westfield Ave., Elizabeth, N. J. Tel. EL 3-3537.

Iestāšanās anketes izpildāmas, parakstāmas ģimenes galvai un nosūtāmas atpakaļ grupas organizētājam V. Neimanim ar aprēķinu, lai saņemtu līdz š. g. 10. augustam, ieskaitīšanai grupā. Līdz ar anketu nosūtāma arī apdrošināšanās maksa vismaz par vienu mēnesi. Čeki rakstāmi uz fonda vārda, grupas apdrošinājums sāksies ar š. g. 1. septembri.

Ņudžersijā darbojas visiem labi zināmas astoņas latviešu organizācijas, ieskaitot divi draudzes. Sabiedriskās rosības ziņā visiem priekšgalā ir Ņudžersijas latviešu b-ba (pr-ks V. Landsmanis) ar „Priedaini", kur sarīkojumos latvieši pulcējas no tuvas un tālas apkārtnes. Šogad Jāņu sarīkojumā bija ap 1800, bet š. g. 21. jūlijā „Nebrauc tik dikti" brīvdabas izrādē apm. 1600 apmeklētāju. Rosīgas arī Elizabetes - Ņuarkas draudze (pr-ks A. Mednis), DV Ņudžersijas apv. (pr-ks V. Zutis), Ziemeļņudžersijas latviešu b-ba (pr-ce L. Krūmiņa), Ņubransvikas - Leikvudas draudze (pr-ks A. Richters), Ņubransvikas koris (pr-ks V.Landsmanis), Latv. Nac. centra Ņubransvikas nod. (pr-ks M. Gabliks) un Veco strēlnieku Ņubransvikas kopa (pr-ks O. Neimanis).

Visas minētās organizācijas apvienojušās jumta organizācijā — Ņudžersijas latv. org. sadarbības komitejā (pr-ks V. Landsmanis).

Pie sadarbības komitejas noorganizēts arī informācijas centrs.

V. N.

BEN BELLAS PIEKRITĒJI VAIROJAS

Arvien neskaidrāks kļūst stāvoklis Ziemeļafrikā, kur kreisais ministru prezidenta vietnieks Ben Bella cīnās pret ministru prezidentu Ben Keddu un mēģina sagrābt visu nacionālās atbrīvošanas frontes vadību.

Ben Bellas piekrītēju skaits turpina augt. Alžīrijas iedzīvotāju pulkiem patīk klausīties kreiso orātoru solījumos, ka neatkarīgai Alžīrijai nebūs nekādu saišu ar Franciju.

Līdz atklātam pilsoņu karam stāvoklis Ziemeļafrikā vēl nav nonācis. Pat vērtējot visu lielo piekritēju skaitu, Ben Bella ar atklātu karu vēl negrib riskēt. Daudz citu iemeslu dēļ ar karu negrib riskēt ministru prezidents Ben Kedda. Alžīrijas neatkarība maksāja par daudz dārgi, lai to varētu tik lēti nomest zemē. Labi zinādams, ka viņa izvēlētais ceļš nebūs nekāds vieglais, ministru prezidents Ben Kedda mēģinās vienoties ar Ben Bellu un viņa piekritējiem un turpināt savu līdzšinējo politiku.

Kaut kur citur Afrikas kontinentā tiek rībināts kara bugas. Liekas, ka beidzot pienācis laiks, kad Apvienoto Nāciju atbalstītā Kongo valdība ieročiem rokās mēģinās pievienot prezidenta Čombes Katangas provinci.

Čombes cīņa pret Kongo valdību un Apvienotām Nācijām tagad vilkusies jau vairāk gadu. Bet tagad, kā liekas, neatkarīgai Katangai pienākušas beigas. Ja lieta nonāk līdz atklātam karam, tad Apvienoto Nāciju pusē pret Čombi savus spēkus piedāvājis arī Sav. Valstu prezidents Kenedijs.

APKĀRT ZEMES LODEI

Pēc oficiālām ziņām Rietumvācijā 1954. gadā dzīvoja tikai 100 personas, kuŗu gada ienākumi bija vismaz 1 miljons marku. 1961. gadā Rietumvācijā jau bija jau vismaz 8300 cilvēku, kuŗu gada ienākumi pārsnieguši miljonu marku.

☆

Franču literātūras godalgu labākajai 1962. gada ārzemju grāmatai jūnijā saņēmis vācu rakstnieks Ginters Grass par savu romānu „Skārda bungas" (Die Blechtrommel). Pirms pāris gadiem šo romānu Vācijā daudzi atzina par skandalozu. Francijā „Skārda bungas" ir iznākušas 50.000 eksemplāros, kas gandrīz visi jau izpārdoti. Interesants ir fakts, ka taisni vācu autors izpelnījies vislielākos panākumus pēckaŗa Francijā.

☆

Vācu filmrūpniecība jau ilgus gadus sirgst ar sava veida mazasinību un, piešķirot godalgas 1962. gadā ražotajām filmām, vācieši 1. godalgu nav piešķīruši nevienai. Par labāko 1962. g. vācu filmu kritiķi atzinuši Pagājušo gadu maizi. Šī filma saņēmusi goda lenti zeltā un piecas citas godalgas.

Atbruņošanās sarunas . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

ir pret atomieroču mēģinājumiem, par starptautisku atbruņošanos, par visu ko, kas nestu pasaules mieru — tai pašā laikā komūnistu agresijas drauds ir tik liels, ka Kanadai jābūvē rajķešlauki šāda drauda atšišanai.

Neitrālā Indija nepieder nevienam militāram blokam. Līdz šim kreisi neitrāla. Cinās par atbruņošanos, pret atomieročiem, par pasaules mieru: kā neitrāle miera meklētāja Indija likvidē Portugales bazes savā rietumu piekrastē, lokālās sadursmēs cinās pret komūnistu Ķīnas ekspansiju, Ženēvā prasa vispārēju atbruņošanos, Pad. Savienībā meklē ieročus, sūdzās Sav. Valstīm par Pakistanas militārismu un visiem spēkiem mēģina sagrābt Kašmiru.

Augšminētie ir tikai daži piemēri. Kanadai nav nekādu agresīvu tendenču; nekad tādu nav bijis. Tādu nav arī Sav. Valstīm. Bet pasaule nevar runāt par mieru, ja tai nepārtraukti jāskatās pār plecu un jāsargās no komūnistu viltībām. Neviena valsts nevar atļauties būt neitrāla, jo tad tā automātiski paliek bez aizsardzības.

DZIMTĀ PUSE — PASAULES ATKLĀSMĒ

(Pārnesums no 3. lpp.)

visvairāk neizdevušos darbos Folkners rakstīja nožēlojamāk nekā jebkuŗš cits viņa lieluma rakstnieks. Liekas pat sapīts, vizdegunīgs un neveikls. Ir vietas Hamletā, kur viņa iesprūdušie teikumi, samilzušie apraksti var vājināt jebkuŗu apbrīnu. Un tomēr Folknera pasaule vajā laišītāju kā sajucis sapnis. Pamazām tas kļūst tik pilnīgs kā rakstnieka vīzija. Var nicināt viņa pārgudros filozofus, smieties par lauku idiotiem, nievāt tēloto sabiedrību. Bet Folknēra radītā vīzija ir spēcīga un pārdzīvos viņu vienmēr."

Izsmalcināta un urbanizēta bija savos galvenajos centienos ir dzīve, ir kultūra un dzeja, kad Amerikā ļaudis vēl plēsa līdumus ne tikai laukos, bet arī sadzīves formās un kultūras īpatībās. Daudzkārt šajos viņu pēctečos un to lielajos rakstniekos manāms tāds dzīvniecisks miesīgums. Es te domāju dzīvniekam līdzīgu apkārtnes un sevis izjūtu un reakciju. Daba nav līriska idille, pārdomu fons, izjūtu ilustrācija. Tur iet ar ziņkāri, nepieciešamību, dzīvības piederību. Tāpat tas ar eksistences cīņu, miesas un gara vajadzībām, attieksmēm pret sabiedrību un vērtībām. No šīs vitālitātes, modrības un agresīvitātes dažkārt veidojas tas, ko pārmet — kaut vai arī Hemingvejam. Bet abi divi tie izjūt dzīvi visur: jumtgalēs un notekās. Abi pazīst kaŗu, zvejas kuģus un mednieka gaitas. Ja Hemingvejs ar trauksmi un spriegumu mēroja pasaules plašumus un pilniem maltkiem dzēra dzīves pirmatnības vitālo sulu, Folkners ļāva dzīves daudzveida mirāžai izziedēt vienviet. Temperaments rāda atšķirību stilā: pilnīgi mobils un statisks. Ja Hemingvejs, iemīlējis punktu, liek to vai aiz ik pāris vārdiem, Folkners aizmirsis, ka tāda zīme ir, krauj vārdu uz vārda un paskaidrojumu uz paskaidrojuma, lai pilnam attēlotu vēlamo situāciju. Rodas teikumi ar 2000 un vairāk vārdiem, ko dedzīgākie apbrinotāji vairs nevar aptvert. Pa daļai te ir Džemsa Džoisa vēlēšanās izteikt visas tās domas, izjūtas, priekšstatus ,kas, vienā ķekarā saviti, izdzirksteļo vienā pašā momentā cauri cilvēka apziņai. Tādos darbos kā „Intruder in the Dust", liekas, viņš satur rokā laiku. Un tomēr pretēji Džoisam attīstības otrā posmā Folkners gājis arvienu vairāk uz vienkāršības un skaidrības pusi. Viņa pēdējie darbi ir viengabalaināki nekā pirmie.

Viljams Folkners radījis veselu dzīvu tēlu pasauli un savu stilu, kas paliks arvienu literārajā pasaulē. Jau minētajā Nobeļa prēmijas uzrunā viņš saka arī šos vārdus: „Ar sviedriem un mokām cilvēka gars veido savu mūža darbu, ne par slavu, vēl jo mazāk par peļņu, bet lai radītu no cilvēka gara vielas kaut ko, kas vēl agrāk nav bijis."

Caur savu dzimto pusi Viljams Folkners mums devīs jaunu pasaules atklāsmi.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331. Toronto Sv. Andreja baznīca, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

29. jūlijā, plkst. 10 Bērnu svētku dievkalpojums Sidrabenē.

5. augustā, plkst. 10 rītā dievkalpojums Sidrabenē un plkst. 3 p. p., dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā.

12. augustā, plkst. 10 rītā dievkalpojums Sidrabenē.

Māc.A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510. Sv. Jāņa draudze Toronto.

29. jūlijā, plkst. 11 no rīta svētbrīdis Saulainē.

5. augustā, plkst. 11 no rīta svētbrīdis Saulainē.

12. augustā, plkst. 2 p. p. dievkalpojums Jāņa baznīcā.

19. augustā, plkst. 11 no rīta svētbrīdis Saulainē.

26. augustā, plkst. 2 p. p. dievkalpojums Jāņa baznīcā.

Iespējams, ka remontu dēļ dievkalpojumu kārtība Jāņa baznīcā augusta mēnesī būs jāgroza. Draudzes locekļi lūgti sekot dievkalpojumu ziņām laikrakstos.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

LONDONA, ONT.

Māc. J. Traulītis, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

26. augustā, plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē, Trisvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

19. augustā, plkst. 3.30 p. p. dievkalpojums.

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

5. augustā plkst. 2 p. p. dievkalpojums.

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3906.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1425 W 13-th Ave., Vancouver 9, B. C. tel. RE 8-8797, Vankuveras ev. - lut. latviešu draudze.

MONTREĀLĀ

Māc. A. Voitkus, 5438 Roseadale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

5. augustā plkst. 7.00 vakarā dievkalpojums .

12. augustā plkst. 7.00 vakarā dievkalpojums .

19 augustā, plkst. 7.00 vakarā dievkalpojums .

26. augustā plkst. 7.00 vakarā dievkalpojums .

Spredikos viesis — prāv. Dr. V. Sanders.

Māc Viesturs Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29. P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viatevr ielu stūrī.

29. jūlijā, plkst. 11 no rīta draudzes lauku īpašumā Tērvetē dievkalpojums.

4. augustā, plkst. 7 vak. Svētvakara dievkalpojums.

12. augustā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums draudzes lauku īpašumā Tērvetē.

18. / 19. augustā rudens svētki Tērvetē.

26. augustā, plkst. 11 no rīta draudzes lauku īpašumā Tērvetē sezonas slēgšanas dievkalpojums.

No š. g. 27. augusta līdz 13. septembrim draudzes mācītājs atradīsies atvaļinājumā.

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 14 Park Rd., Bloor pazemes pieturas tuvumā. Svētdienu rītos plkst. 10.45 — 11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viļņu garums 1350 — Ošavas raidītājs.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 p. p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1649 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Kirsons, tel. FI 3-2420.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11-os. Svētdienas skola un kora mācībnājums plkst. 9.30. Visi laipni aicināti.